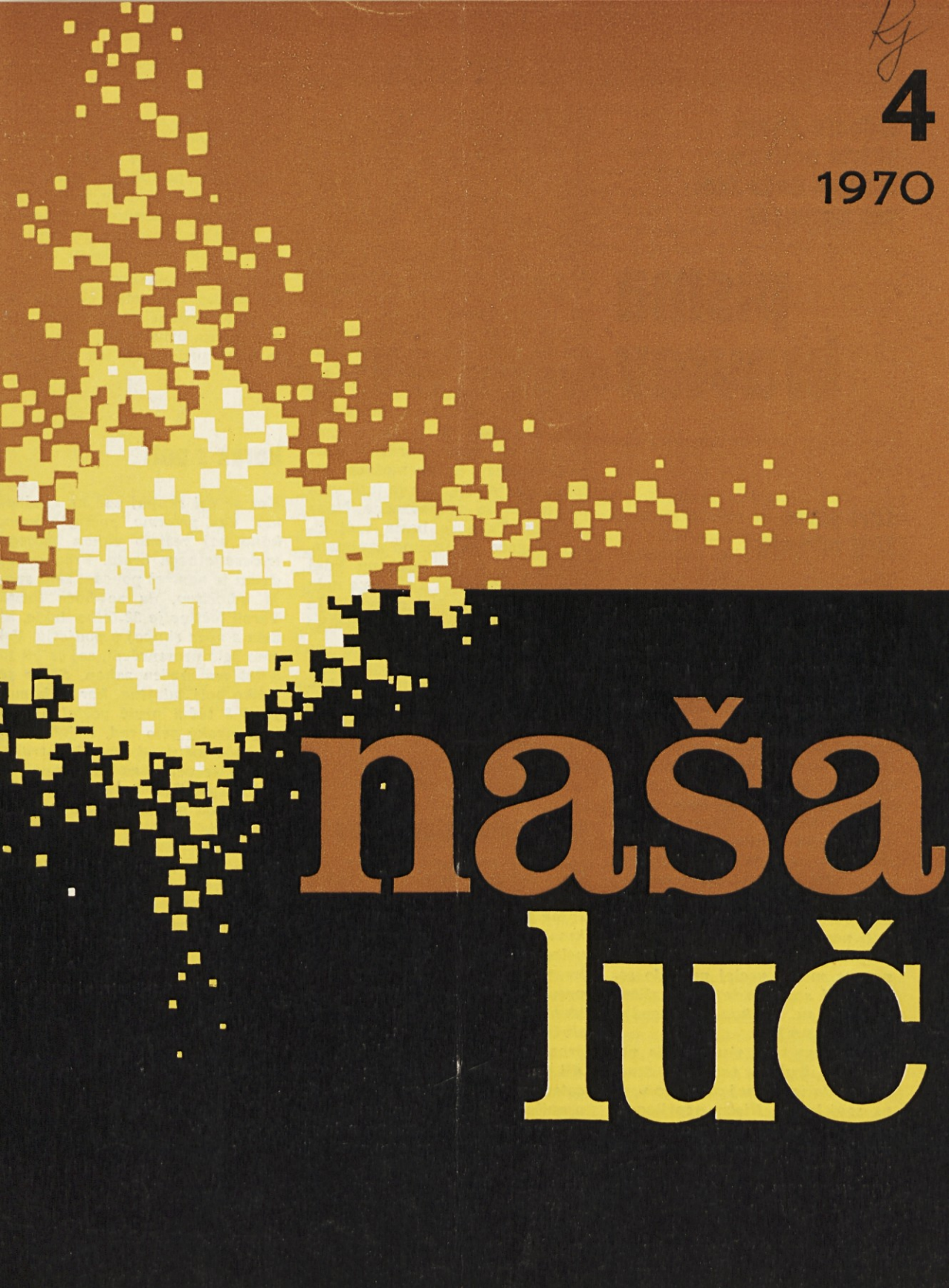

ky
4

1970

naša
luč

**mogoče imate
vi iste probleme
mogoče bodo tudi
vas zanimala**

pisma bravcev

štiri glave – štiri mnenja

Že sedaj mislim s strahom na bližajoče se počitnice. Jasno, da se veselim vsake proste ure. A nisem sam. Poleg mene so še žena in dva otroka, ki bi tudi rada prosti čas na svoj način preživela. A ne le počitnice, tudi že konci tedna so zaradi tega postali breme. Kolikor večja bosta otroka, toliko težje bo za naju z ženo.

Moja žena je navdušena prijateljica narave. Mene zanima šport, zlasti nogomet in odbojka. Sin je — ne vem, od kod ima to — knjižni molj, ki ga ni mogoče spraviti iz hiše. Hčerka začjenja pri svojih osmih letih že tudi vihata nos, če ne more prostega časa preživeti po lastni volji. Ženo sva mogla vselej priti do soglasja. A sedaj so že štiri različna mnenja tu. Kako naj ugodim vsem željam?

Vedno sem tega mnenja, da naj nastopa družina tudi na zunaj kot enota in da naj ne vleče vsak na svoj konec. Nisem neprilagodljiv, boli me pa le, ko vidim, da se ob nedeljah ne moremo zediniti o tem, kaj bomo počeli. Potem grem sam na športno igrišče, ostali se pa drže hiše.

Doživljate težavo, ki se prej ali slej pojavi v vsaki družini in ki je povod za marsikateri spor. Vesel sem, da je ne skušate reševati enostavno na „svoj način“, ampak da vsaj čutite problematiko.

Jasno je, da prideta dva lažje do soglasja kot štirje. Preprosto bi tudi bilo, otrokoma zapovedati, da morata storiti to in ono ali iti tja in tja. A s tem bi vprašanja ne rešili, ampak rešitev odrinili nekam v bodočnost.

Zdi se mi vsekakor prav, kdaj upoštevati tudi želje otrok; s tem jima pokažete, da ju resno jemljete in da jima, čeprav v omejenem obsegu, dajete možnost odločanja in da ju, kar je tudi važno, imate za polnovredna člana družine. Tako se bosta tudi čisto drugače za družino zanimala. Zakaj naj bi se kdaj pa kdaj oče ne razgovarjal s sinom o neki knjigi ali ga na kaj opozoril? In zakaj ne bi šla mati s hčerko kdaj na „potep“?

Mislim, da je osnova za lažjo in pravičnejšo odločitev medsebojno spoštovanje in zanimanje za želje ostalih članov družine, tudi otrok.

imajo moji starši prav?

Sem dekle z dežele. S svojimi 19 leti bi šla rada v mesto, a starši me grajajo, češ da bom tam kaj kmalu zašla na kriva pota; vplivi velemesta da so na vsak način kvarni. Tudi moj 23-letni fant ni preveč navdušen nad tem, da odidem, dasi bi kot uradnica več zaslužila. Le o „krivih potih“, ki mi groze, mi ni ničesar dejal.

Ali imajo moji starši prav in naj ostanem doma? Ali pa se Vam zdi pravilno, da izkoristim priložnost in v velemestu več zaslužim in si tako v dveh letih pripravim balo?

Če imajo Vaši starši prav ali ne, bo v prvi vrsti odvisno od Vas.

Če ste dovolj stari in zreli in veste, kaj hočete, Vam „kriva pota“ v mestu ne bodo mogla do živega. Sicer pa tudi na deželi lahko zaidete na „kriva pota“. Saj ne odhajate v mesto zaradi bogate izbire raznih stvari, temveč zasledujete povsem določen cilj.

Končno pa nikakor ne bi mogel enako vrednotiti človeka, ki je ostal pošten zgolj zaradi pomankanja priložnosti, s tistim, ki je kljub priložnosti tak ostal.

korak s poti

Ker se vsi skupaj več ne znajdemo, Vas prosimo, svetujte nam, kako naj rešimo zakon mojega tridesetletnega brata. Pred nekaj dnevi je namreč povedal ženi svojo odločitev, da se hoče ločiti. Vzrok ločitve je 22-letno dekletko, ki dela z njim skupaj v podjetju. Vsi smo zelo presenečeni, saj je bil to 5 let res srečen zakon. Stvar je toliko bolj žalostna, ker je komaj pred 8 tedni prvič postal oče in ima otroka zelo rad. Kljub temu se hoče ločiti od žene in otroka. Doslej je veljal za pametnega in poštenega. Zdaj je nedostopen in si tudi od očeta ne pusti nič dopovedati.

To je huda stvar, kajti ljudje, ki se na vrat na nos prepuste taki pustolovščini, niso dovzetni za še tako pametne nasvete in se tudi razgovorov boje. Kljub temu je treba vse storiti, kar je le mo-

(Dalje na 3. strani ovitka)

Cerkev obžaluje razlikovanje med vernimi in nevernimi, ki ga krivično uvajajo nekatere državne oblasti, katere v tem pogledu ne priznavajo osnovnih pravic človeške osebe. Obenem zahteva za verne dejavno svobodo, da jim bo dana možnost zidati na tem svetu tudi božji tempelj.

Med oblikami današnjega ateizma ne smemo molče iti mimo tiste, ki pričakuje človekovo osvoboditev predvsem od njegove gospodarske in socialne osvoboditve. Tej osvoboditvi pa naj bi vera nasprotovala po svoji naravi, češ da v človeku prebuja upanje na varljivo prihodnje življenje.

Zato privrženci takšnega nauka tam, kjer pridejo na oblast, silovito napadajo vero in širijo ateizem tudi na ta način, da zlasti pri vzgoji mladine uporabljajo tista sredstva pritiska, ki so na razpolago javni oblasti.

(Pastoralna konstitucija o Cerkvi v sedanjem svetu)

V Sloveniji so katoličani zapostavljeni. Naj se še toliko govori o enakopravnosti Slovencev v matični deželi, gornje trditve ni mogoče ovreči.

V verskem štirinajstdnevniku Družina piše Pavel Vostner iz Maribora: „Vprašujem se, zakaj obstoji ustavni zakon, po katerem imajo vsi državljani enake pravice, ne glede na narodnost, raso in vero, če izvršujejo državljanske dolžnosti. Zakaj mi, ki smo zvesti državljani in smo se borili, prestajali mučenje, stradanje in ponižanje po zaporih ter internacijah, ne uživamo istih pravic kakor ostali državljani? Zakaj plačujemo svoj prispevek, ki ni majhen, za RTV? Vprašujemo se, kakšna je ta zakonitost... Češka, Poljska, DR Nemčija, Madžarska so tudi socialistične države, pa

cerkev z zavezanimi usti

imajo verske oddaje. Mi smo pa zanje prikrajšani... Uprava RTV mora računati s tem, koliko je padlo versko mislečih mož in fantov, žena in deklet v bojih, zaporih in internacijah... Računati mora tudi na žrtve duhovnikov v Sloveniji, posebno na duhovnike na Štajerskem. Koliko so oni pretrpeli mučenja, preseljevanj in ponižanj...“ (Družina, Ljubljana, 22. februarja 1970, str. 15.)

Zapostavljanje katoličanov pri RTV pride še bolj do izraza, če primerjamo število katoličanov s številom članov raznih drugih skupin ljudi. Tako primerjavo je napisal za Družino Franc Cerar iz Maribora:

„Že dolgo se ne morem otresti misli, da imajo ljudje pri RTV neki določen kompleks. To takrat, ko gre za oddaje, ki bi naj bile namenjene tistim državljanom, ki so verni.

Teorija in praksa, revija za družbena vprašanja, je lani v svoji 4. številki na str. 566 in naslednjih prinesla podatke, po katerih je bilo leta 1968 v Sloveniji 67,8 odstotkov religioznih ljudi.

Katera skupina Slovencev lahko zase trdi in dokaže, da jih je toliko?

Ali je npr. v Sloveniji toliko ljudi, ki se zanimajo za nogomet? RTV jim tedensko posveti tudi po več ur.

Ali je tolik odstotek otrok? Imajo svoje oddaje.

Ali je toliko kmetovavcev? Imajo svoje ure.

Ali je toliko tujih turistov? Zanje najde RTV čas in prijazno besedo.

Ali se toliko Slovencev bavi s kuhanjem? Imajo svoj program.

Ali se jih toliko zanima za lepo materinščino (ko bi se vsaj!)? Zanje je časa in prostora.

Ali je toliko čebelarjev, gasivcev, šahistov, planincev...?

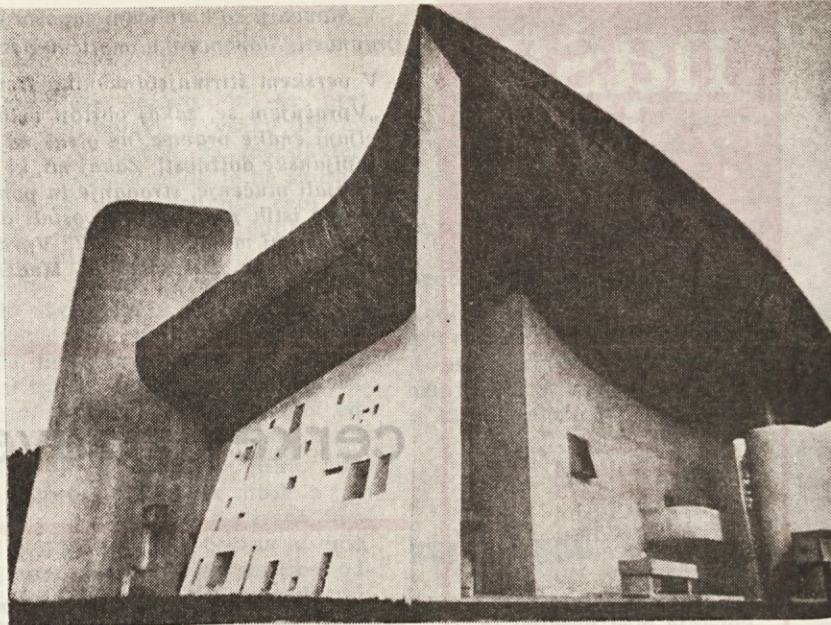
Sicer pa, kaj bi našteval! Spored je vsakomur na razpolago. Vsi pridejo na vrsto, pa če jih je še tako malo. In to je prav. RTV je zato tu in zato tudi plačana, da služi ljudem. Oddaje razporeja pošteno in vsakdo pride na svoj račun. Če je kdo zapostavljen, se mu vljudno opravičuje.

Ko pa naj bi prišlo na vrsto 67,8 odstotka religioznih Slovencev, se nenadoma pojavi zgoraj imenovani kompleks. RTV jih ne vidi, ne sliši, ne upošteva, ne prizna. Zanje religiozni Slovenci ne obstojijo. Zanje nima ne časa ne prostora. Zanje nima niti programa niti se ne opraviči, zakaj ga nima. Zanje je slepa, gluha in — nema.“ (Družina, Ljubljana, 8. februarja, str. 15.)

Zakaj je tako?

Odgovor je jasen: zato, ker o vsem tem, kaj sme biti v Sloveniji in kaj ne, odloča še vedno 5 odstotkov komunistov proti 95 odstotkom ostalih ljudi. Kaj komunisti sodijo o Cerkvi in veri, o tem si pa nihče ne dela utvar.

cerkve – ogledalo naše vere

naša vera se je spremenila

Če so naše cerkve ne le božje hiše, ampak tudi ogledalo naše vere, potem je iz tega, kako jih sedaj gradijo, mogoče sklepati, da se je naša vera temeljito spremenila. V zadnjih dvajsetih letih je bilo zgrajenih mnogo cerkva in vse so si bolj ali manj podobne. Slog modernih cerkva, pa naj stoje v velemestu ali v vasi, kaže na drugačno vsebino in drugačne oblike vere, kot so jih bili navajeni prejšnji rodovi. Tako se zgodi, da ne najdejo preveč razgibana pročelja, nenazorni kipi in ravne betonske stene pri mnogih starejših ljudeh nobenega odobravanja.

V novih cerkvah igrajo svetloba in svetle barve veliko vlogo. Oltar ni več oddaljen od ljudi, ampak stoji sredi njih. O kaki vzvišeni prižnici ni največkrat niti govora. Božje besede ne označuje več pridigarji nekje od zgoraj, ampak se množe poskusi, da bi jo razložili bolj v pogovoru z verniki. Za moške, ženske in otroke ni danes več strogo določenih stanovskih mest v cerkvi, ampak se družine udeležujejo maše skupaj. Veliko manj kotov in stebrov je, za katere bi se bilo mogo-

Prišel je v Jeriho in šel skozi mesto. In glej, bil je neki mož, Zahej po imenu, ki je bil višji cestnar in bogat. Želel je videti Jezusa, kdo je, pa ni mogel zaradi množice, ker je bil majhne postave. Tekel je torej dalje in splezal na divjo smokvo, da bi ga videl, zakaj tam je moral iti mimo.

Ko je Jezus prišel na ono mesto, je pogledal gor in mu rekel:

„Zahej, stopi hitro dol; zakaj danes moram v tvoji hiši ostati.“

In stopil je hitro dol in ga z veseljem sprejel. To vidič so vsi godrnjali, češ da se je ustavil pri grešnem človeku. Zahej pa je stopil pred Gospoda in rekel:

„Glej, Gospod, polovico svojega imetja dam ubogim in ako sem koga v čem prevaril, povrnem četverno.“

Jezus mu je rekel:

„Danes je tej hiši prišlo zveličanje, ker je tudi on sin Abrahamov. Sin človekov je namreč prišel iskat in zveličat, kar je izgubljenega.“

(Lk, 19, 1–10)

če skriti, in za galerijo kičastih svetniških kipov ni več prostora. Pogosto je celo težko uganiti, ali gre nekje za katoliško ali za protestantsko cerkev. Sicer pa to danes ni več tako važno kot včasih.

Gornji evangelij nam kaže Kristusovo Cerkev kot Cerkev greš-

nikov. Na jezo „pobožnih“ kristjanov, ki mislijo, da imajo posebne pravice, sprejeti Boga v svojo hišo, izbere Kristus stanovanje nekega preziranega nadmitničarja za svoj kvartir. Čeprav smo ta evangelij že pogosto slišali, se vendar zdi, kot da bi razumeli Cer-

kev veliko bolj kot občestvo svetnikov in ne kot občestvo grešnikov. Tako razumevanje je najbrž precej pospeševalo tako imenovano „nedeljsko krščanstvo“, ki je obstajalo v udeležbi pri maši, med tednom pa ni bilo o njem pogosto ne duha ne sluha.

Od zadnjega cerkvenega zbora sem pa drugače mislimo: naše življenje naj bi ne bilo razdeljeno v pobožne nedelje in poganske delavnice.

V nečem, po mojem mnenju, še nismo našli dokončne oblike v naših cerkvah: v liturgičnih oblikah. Za moj okus so npr. duhovnik in ostali ljudje še vedno mnogo preveč „oddaljeni“. Ne le po prostoru ali vsaj ne najprej po prostoru, ampak še bolj po besedah oziroma po molku. Zakaj ne bi mogli verniki razpravljati o pridigah? Ali se duhovniki boje ugovorov? Ali pa se boje spoznanja, da pridigajo nad glavami in mimo ušes vernikov?

Vaš poslušavec

naredili smo korak naprej

Brez dvoma so oblike cerkvenih gradenj izraz vere vsakega časa:

kažejo, ali hoče neki čas poudariti predvsem duhovnikovo maševanje ali pa zbrano občestvo, ali bolj zvezo posameznega kristjana z Bogom (ko gleda vsakdo v isto smer, a mimo ostalih) ali pa tudi to, da se zbrani verniki med seboj zblizajo.

Gotovo smo naredili korak naprej, da so se tudi zaradi gradnje cerkva duhovnik in verniki zblizali, da družine niso več v cerkvi razdeljene po prostoru in da so izginili stalni, le za „boljše“ ljudi rezervirani sedeži. Vendar ne bo končno odločila gradnja cerkve, ali se bo neka župnija čutila kot prijateljska družina in del Cerkve grešnikov oziroma kot občestvo svetnikov, pa naj bo slog gradnje še tako velika ovira ali pa pomoč za to. Odločilno za to, da se bo župnija čutila kot neka prijateljska skupnost, bo, da pride med duhovnikom in verniki do medsebojnega razgovora. Nikakor ne zadošča samo namišljeni razgovor pridigarja za pisalno mizo, ko se ta pri sestavljanju pridige poskuša vmisliti v svoje poslušavce in se razgovarja sam s seboj.

Treba je iskati skupnega razgovora, pa naj bodo težave še ta-

ko velike. Za medsebojni razgovor smo še tako malo sposobni. In če človek pomisli, da težave razgovora rastejo v stopnji, v kateri se veča število poslušavcev! A poskusiti bi bilo treba. Mogoče bi bil primeren čas za razgovor med duhovnikom in ljudmi po koncu maše. Če bi do teh razgovorov prišlo, bi marsikateri pridigar ne jemal tako lahko priprave na pridigo. V razgovoru bi tudi gotovo vedno našli iz vsake pridige primerne konkretne zaključke za vsakdanje življenje.

Mnogo duhovnikov bo moralo, preden do teh razgovorov pride, spremeniti mišljenje, kot da so oni dobili božjo besedo v zakup. Če tega ne store, bodo pač spadalj k množici, ki je godrnjala tedaj, ko je stopil Jezus v Zahejevo hišo.

Bog je blizu tistim, ki ga iščejo. Gotovo so še danes med služabniki v Cerkvi taki, ki zaradi svoje „telesne dolžine“ zapirajo „mladim“ pogled na Kristusa. Očividno je napisal evangelist Luka ta evangelij predvsem za svoje naslednike po cerkvenih službah in uradih.

Vaš župnik

v spovednici

„Smem z vami skupaj opraviti izpraševanje vesti glede nedeljske maše?“

„Prosim.“

„Dobro. Jaz bi si izprašal vest takole: Ali grem vsako nedeljo k maši? Pridem pravočasno ali pa sredi pridige? Ostanem pod korom — po stari slovenski navadi — ali pa se vključim med ostale vernike? Vzamem knjižico, ki je prav zato na klopi, da bi z njo v roki pri maši sodeloval, ali pa sodelujem na pamet? Berem skupaj z ostalimi na glas molitve iz knjižice ali le poslušam druge? Pojem obenem z drugimi ali le poslušam petje? Opazujem duhovnika pri maševanju ali pa

opazujem vernike? Poslušam pridigo ali gledam na uro in zeham (čeprav je res, da ni nujno vedno predvsem vernik tega kriv)? Skušam biti z mislimi pri besedah molitev in pesmi, ali pa ponavljam te besede le kot papagaj? Prinašam k maši svoje probleme in težave, preteklost in bodočnost, svoje vsakdanje življenje in življenje svojih ljudi, ali pa prinašam le sebe v zakmašni obleki? Grem tudi vsaj od časa do časa k obhajilu ali pa le gledam tiste, ki gredo...? Vidite, to je le nekaj vprašanj in le ob eni zapovedi. In to je šele ugotavljanje notranjega stanja, kje je še zdravljenje! In vendar brez resnega posega vase ne bo resnega napredovanja.“

„Spovedujem se in spovedujem, a zboljšam se nič.“

„Pa naredite pri vsaki spovedi sklep za v bodoče?“

„Ga.“

„Smem vedeti, kakšen je tisti sklep?“

„Da se bom v bodoče greha varoval.“

„Ob takem sklepu bo težko kaj. Ko zdravnik ugotovi bolezen, predpiše zdravila natančno proti tisti bolezni in ne nekaj splošnega. Mislite, da je v nadnaravnem redu kaj drugače? Če ste grešili z zapostavljanjem določenega človeka, bo treba v bodoče storiti kaj v nasprotni smeri: biti do nje ga pozoren, privoščiti mu lepo besedo, smehljaj, zanimati se za njegove probleme... Če ste manjkali ob nedeljah pri maši, boste v bodoče kdaj tudi med tednom šli k maši: tako boste začeli spoznavati vrednost Kristusove daritve... Če ste bili nezmerni v pijači, si boste v naslednjem tednu malo v pijači pritrkali... Mislite, da bi tako bile spovedi še brez sadu?“

slovar
janeza xxiii.

**Papež
Janez
Dobri**

CERKEV. *Stoletja minejo, a Cerkev je kot resnica, ena je in večna. Bratje, verjemite mi: toliko Sv. Duha imamo, kolikor imamo Cerkev radi.*

DAN. *Vsi dnevi in vsi meseci so Gospodovi, zato so vsi enako lepi.*

DOBER. *Hočem biti dober, vedno dober, dober z vsemi.*

DOBROTA. *Dobrota je napolnila moje življenje z vedrino.*

EVANGELIJ. *Nad vsemi mnenji in strankami, ki vznemirjajo in tarejo vso družbo in vse človeštvo, se dviga evangelij.*

KAMEN. *Nikoli se nisem pripognil, da bi pobral kamen, ki so mi ga vrgli s te ali one strani ceste.*

KRIŽ. *Križ moramo imeti. Vsakdo ima svoj križ in vsak križ ima posebno obliko. Moj je čisto v slogu XX. stoletja.*

LJUBEZEN. *Otroci, treba je zmeraj zaupati v Boga, ki bedi nad vsakim posebej izmed nas. Spomnite se, kar naroča evangelij: Otroči, ljubite se med seboj! To je velika zapoved Jezusa Kristusa.*

MIR. *Mir je dom, dom vseh. Ta ne bo mogel zavladati na svetu, dokler se ne bo nastanil v človeškem srcu.*

MOLITEV. *Človek ni nikoli tako velik kot tedaj, ko kleči pred Gospodom.*

V Vatikanu se je že zdavnaj uveljavila prepoved, da bi verniki hodili na kupolo sv. Petra, ko je bil papež na vrtu. Kakor hitro je papež Janez za to zvedel, je prepoved preklal:

„Zakaj pa bi me moji verniki ne smeli videti?“

Med kratkim sprehodom je stopil v vatikansko tiskarno med zaposlene delavce. Njegov nenadni prihod je povzročil zmedo. Tisti, ki so bili ob strojih in so imeli umazane roke, so se skušali umakniti, da bi se na hitro umili in si uredili kravate.

A papež ni prišel, da bi ga častili. Hotel jim je želeti dobro srečo in vprašati, kako jim gre.

Pomudil se je v razgovoru z vrtnarji in zidarji. Iz nerodnih besed preprostih ljudi je odkril, da vatikanske plače niso posebno visoke. Naročil je, naj takoj in znatno zboljšajo položaj delavcem.

Približal se je prvi božič papeža Janeza XXIII. v Vatikanu. Sklenil je:

„Šel bom v bolnico obiskat otroke.“

Sporočilo je presenetilo vse: nihče ni mogel verjeti. A papež Janez je prišel.

Ko ga bolni otroci zagledajo na koncu hodnika, začenjajo čivkati kakor vrabci:

„Papež, papež Janez, pridi! Janez, pridi sem!“

„Tiho!“ reče glasno papež. „Do vseh bom prišel, počakajte!“

Prvega fantka vpraša:

„Kako ti je ime?“

„Angelo,“ odgovori.

„Tudi jaz sem se imenoval Angelo,“ je zašepetal papež, „a so me preimenovali.“

Drugi fantek je na vprašanje, koliko je star, odgovoril, da deset let.

„Jaz imam kako leto več kot ti,“ je pristavil papež, „imava pa oba istega očeta: dobrega Boga.“

Približal se je postelji šestletnega Carmina, ki je bil izgubil vid pred šestimi meseci zaradi hudega meningitisa. Otrok je bil zvit v klobčič. Zašepetal je:

„Ti si papež, vem, a te ne morem videti.“

Papež je dolgo božal otrokove roke, ne da bi spregovoril. Potem pa je kot sam pri sebi zamrmral:

„Včasih smo vsi slepi.“

Naslednjega dne je papež obiskal „drage otročiče“ v rimski kaznilnici Regina Coeli. Vsi moški v grobih progastih uniformah so zaklicali hkrati:

„Živio, papež!“

Klicu je sledilo burno ploskanje.

Papež je dvignil pogled h gornjim železnim mrežam, k mostovžem, na katerih je mrgolelo pripornikov. Snel si je kapico in ne oziraje se na ceremonial mahal z njo v pozdrav.

Stopil je med pripornike, preprosto je kramljal z njimi in jih imenoval otročiče in brate.

„Torej tukaj smo. Prišel sem, videli ste me, upr! sem svoje oči v vaše oči, položil sem svoje srce v bližino vašega srca.“ Nadaljeval je govor. Njegove besede so bile polne razumevanja — skoraj kot bi hotel jetnike opravičiti. Bile so polne spodbujanja, naj še verjamejo v življenje.

Neki pripornik je posvetil več dni slikanju papeževga obraza. Ko je šel papež mimo njegove celice, je jetnik mahal z listom in skušal dopovedati, da bi mu

ga rad podaril. Zaradi velikega hrupa ga papež ni razumel in je šel mimo.

Naslednjega dne so časnikarji poročali o dogodku in opisali zapornikovo razočaranje. Ko je papež bral o tem, je takoj poslal nekega prelata po sliko. Naročil mu je, naj ga opraviči in naj izrazi njegovo obžalovanje zaradi trpljenja, ki ga je nehote prizadel priporniku.

Bledo sonce je nekega 1. januarja sijalo nad Trgom sv. Petra, ki je bil poln ljudi. Papež se je pokazal na običajnem oknu, zmolil angelsko češčenje in ljudi blagoslovil. Nazadnje je razprl roke, kot bi hotel vse pritisniti na svoje srce, in voščil:

„Srečno novo leto, otroci! Enkrat, dvakrat, trikrat: srečno novo leto! Gospod naj vas blagoslovi vse skupaj!“

In spet drugi 1. januar. Bilo je leta 1963. Nad Rimom je pihal oster severni veter.

Petnajsttisočglava množica je šklepetala z zobmi in cepetala z nogami od mraza, a ni odšla. Papež se je prikazal, jih hitro blagoslovil in rekel po mikrofonu:

„Zdaj pa pojdite, tecite takoj domov! Danes je strašen mraz. Dobro se oblecite, če hočete, da se bomo prihodnjo nedeljo spet videli!“

Veliko pozornost je vzbudil Adjubejev obisk pri papežu. Adjubej je zet Hruščeva in urednik sovjetskega časopisa Izvestija. Za avdienco sta obzirno prosila sam Adjubej in njegova žena Rada, hči Hruščeva.

Srečali so se v papeževi zasebni knjižnici. Papež je povabil gosta, naj sedeta, in začel govoriti o slikah, ki so visele na stenah. Potem je spregovoril o majhnih jaslicah iz muranskega stekla, ki jih je imel na mizi, in o Cirilu in Metodu ter o Rusih, ki jih je srečal v svojem življenju. Poznal jih je veliko.

„Srečal sem se tudi z vašim Trockim, veste?“ je povedal papež. „Na počitnice sem hodil v Prinkip pri Carigradu. On je imel vilo poleg moje. Srečavala sva se na sprehodih in se pozdravljala. Vse najino poznanstvo je ostalo pri tem.“

Potem je govoril o ruski liturgiji.

Gosta sta ga gledala z velikim začudenjem.

Nenadoma je papež vzel z mize rožni venec in nagovoril gospo:

„Gospa, to je za vas. Veste, moji ljudje so mi rekli, da bi se kneginji, ki ni katoličanka, spodobilo dati novce ali znamke ali knjigo... Jaz pa vam vseeno dam rožni venec. Duhovnikj imamo poleg svetopisemske knjige psalmov, ki jo imenujemo brevir, še to ljudsko obliko prošnje. Zame pomeni teh petnajst rožnovenskih skrivnosti petnajst oken, skozi katera gledam v božji luči vse, kar se dogaja na svetu.“

Gospa je preprosto držala v rokah rožni venec, ki ga je dobila v dar. Papež jo je pogledal in se nasmehnil:

„Poznam imena vaših otrok, veste? Moji ljudje me obvestijo o vsem, ko me obiščejo visoke osebnosti. Rad bi slišal ta imena iz vaših ust, kajti če jih izgovarjajo matere, dobe imena otrok čisto poseben prizvok.“

Gospa Hruščeva, ki jo je to očaralo, je odvrnila:

„Moji otroci? Oh, ime jim je Nikita, Sergej, Ivan.“

„Kako lepa imena!“ je vzkliknil papež. Opozoril jo je, da Ivan pomeni Janez. Potem je pristavil:

„Ko se vrnete domov, pobožajte svoje otroke, posebno še Ivana, pobožajte ga v mojem imenu. Ostala dva naj ne bosta zato ljubosumna...“

(Iz knjižice Bosco — De Ambrogio, Papež Janez Dobri, Koper 1967, Žepna knjižnica Ognjišča).

PREPROŠČINA. Kar je preprosto, je naravno, kar je naravno, pa je združeno z božjim.

RADOST. Išcite radost v tem, da vnašate povsod pečat iskrenosti, poštenja in da se izogibate vsake laži in pretvarjanja.

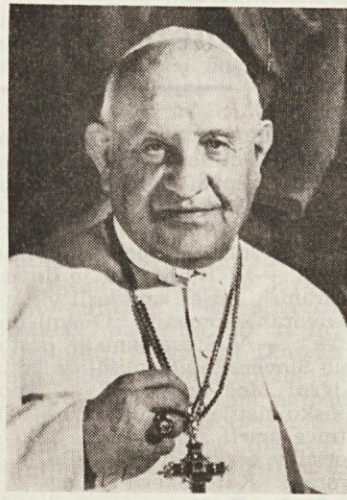
RESNICA. Treba je misliti, častiti, govoriti in delati resnico. Resnica je luč, v katero se mora potopiti vsa osebnost.

SOLZA. Ne utrne se solza iz naših oči, ne izviije se vzdih iz našega srca, ne da bi Bog odgovoril.

SPOŠTOVANJE. Spoštovanje človeške osebnosti mora presegati vsako prizadevanje za gospodarski napredek.

STAROST. Naša doba je najlepša, kajti vstopili smo že v predvečer večnega dne. Čas nas ne zanima več. Živimo v čudoviti luči, ki nam sijje iz nebes.

UBOŠTVO. Rodil sem se ubog in umrl bom ubog. Svojim domačim ne morem zapustiti drugega kot obilen blagoslov. Umreti hočem, ne da bi vedel, ali imam kaj svojega.

● V SLOVENIJI so pokupili lani petdeset tisoč izvodov sv. pisma, ki ga je izdal ljubljanski ordinariat. To je bila lani najbolj iskana knjiga v Sloveniji.

● V 24 semeniščih NA POLJSKEM se pripravlja 3.327 bogoslovcev na duhovništvo, od tega 743 v prvem letniku. To število je nenavadno visoko.

● TRIJE ŠVEDSKI POSLANCI so predlagali, naj bi letos podelili znamenito Nobelovo nagrado brazilskemu nadškofu Helderju Camaru. Ta nadškof iz mesta Recife v Braziliji odpravlja revščino in dela za uresničenje socialne pravičnosti.

● V ČEŠKOSLOVAŠKI se bojijo, da bo vpisovanje za verouk vedno bolj nadzirano in težko. Pomožni minister za kulturo na Slovaškem je izjavil, da ni liberalizacija, ki je nastopila po letu 1968, upoštevala zadosti razrednega boja. Kritiziral je nastavitve redovnic za poučevanje katekizma.

● ČIKAŠKA JEZUITSKA PROVINCA je darovala stotisoč dolarjev za obrambo pravic črncev.

Slovinci ob meji

GORIŠKA — V Katoliškem domu v Gorici so na pustni prireditvi sodelovali prosvetni društvi iz Doberdoba in Števerjana, slovensko katoliško akademsko društvo, šolski otroci, skavti in volčiči. — V Standrežu je domači dramski odsek uprizoril v župni dvorani komedijo „Glavni dobitek“. — V Števerjanu je gostovalo Slovensko gledališče iz Trsta z igro „Moč uniforme“. — Spominsko slavje ob zaključku 1100. letnice smrti sv. Cirila je bilo v Gorici v cerkvi sv. Ignacija in v dvorani Katoliškega doma. — Prof. dr. Pertlova je predavala

cerkev
se prenavlja
cerkev
hoče služiti
cerkev
hoče biti
kvas sveta

staršem, sestram in mladini. — Cerkevni pevski zbor od Sv. Ivana v Trstu se je odzval povabilu Zveze slovenske katoliške prosvete v Gorici in nudil pevski in bralni nastop slovenskih pesmi. — Na občnem zboru Zveze slovenske katoliške prosvete so odborniki podali pregled dela v preteklem letu: 9 koncertov v Gorici, miklavževanje, pustovanje.

TRŽAŠKA — Pustne prireditve v Trstu so pripravili v Marijinem domu, v Finžgarjevem domu na Opčinah in v Kulturnem domu. — Tudi v Marijinem domu v Rojanu in pri Sv. Ivanu je vladalo veselo pustno razpoloženje. — Slovensko gledališče, Glasbena matica, Slovenska prosvetna zveza in Zveza cerkvenih pevskih zborov so v izbranem programu proslavili obletnico Prešernove smrti v Kulturnem domu v Trstu.

Gre za kupnoprodajne pogodbe med belci in črnici, v katere belci vnašajo zahteve po mnogo višjih obrestih, kot so običajne. Ko črnici niso mogli plačevati tako visokih obresti, so jih izganjali iz stanovanj in na dražbi prodajali njihovo premoženje. Tako je bilo prizadetih v tem mestu 652 družin. S podarjenim denarjem so prizadeti ustanovili Družinsko zvezo, ki se bo pred sodiščem bojevala zoper krivična določila kupnoprodajnih pogodb.

● V ČEŠKOSLOVAŠKI so prejšnji voditelji gibanja Duhovniki za mir predlagali, naj bi se gibanje obnovilo. Zadelo so na močan odpor večine duhovnikov. Ti so predlagali, naj bi se ustanovilo Društvo duhovnikov, kot je bilo pred zadnjo vojno. Moravski duhovniki so spomnili na od 1966. leta nezasedeni nadškofijski sedež v Olomucu in so zahtevali, naj bi papež imenoval nadškofa.

● Po posredovanju škofa iz Buonaventure V KOLUMBIJI je začela vlada raziskovati novice o prodaji Indijancev. Zvedelo se je namreč, da je skupina trgovcev v notranjosti dežele zajela več Indijancev in jih prodala kot sužnje.

KOROŠKA — „Dan staršev“ so organizirale šolske sestre v Gospodinjski šoli v Št. Jakobu v Rožu. Nastopi gojenk so dokazali, da je preskrbljeno tudi za razvedrilo. — Krščanska kulturna zveza in Slovenska prosvetna zveza sta se dogovorili, da organizirata vsaka po en strokovni tečaj. — Na občnem zboru Krščanske kulturne zveze v Celovcu so navzoči spoznali važno in uspešno delo, ki ga vrši Zveza po svojih društvih med koroškimi Slovenci. — V Škocijanu in v Železni Kapli so se zbrali rojaki v župnijskih domovih, da so poslušali pevski koncert moškega akademskega zbora graških študentov. — Farna igralska skupina iz Pliberka je gostovala s kmečko dramo „Perrjakovi“ v Selah in v Št. Jakobu v Rožu.

● Laiški svet pri Apostolskem sedežu v Rimu pripravlja za čas od julija do oktobra 1971 VSEAFRIŠKO LAIŠKO SREČANJE. Ta sestanek naj bi bil v mestu Yaounde v Kamerumu (Afrika). Udeleženci naj bi na njem razpravljali o krščanskem prizadevanju za celotni afriški razvoj. Govorili naj bi o vlogi krščanskega laika v cerkvenih občestvih in v družbi sploh, pa tudi o odnosih do nekristjanov in o mednarodnih zvezah.

Slovinci po svetu

ARGENTINA — Poletne vroče mesece in čas počitnic so izrabili rojaki za bivanje v kordovskih hribih v počitniškem domu, ki ga je uredil dr. Hanželič. Nekaj pa jih je v nedeljskih izletih obiskalo bližnje pristave, da so vsaj en dan preživeli v slovenski družbi izven morečega velemesta. — V Slovenski hiši je imela predavanje o Ugandi slovenska misijonska zdravnica s. dr. Janja Žužek. — Zaključek počitnic je obenem tudi poživitev dela v slovenski skupnosti. Po začetni slovenski maši je šolska mladina proslavila tudi 70-letnico mladinskega pisatelja Mirka Kunčiča z uprizoritvijo njegove pravljичne igre „Triglavska roža“. — Po mladinski maši sta imela Fantovska zveza in Dekliška organizacija prvi letni sestanek. — Socialni dan je razpravljal o temi „Naša gospodarska osamosvojitve leta 1970“.

AVSTRALIJA — Novo šolsko leto se je začelo tudi v Avstraliji. V Victoriji se je vpisalo v slovenski tečaj 21 otrok. Prvi tedni „Slomškove šole“ bodo v pripravi materinske proslave. — V Sydneyu je slovenska šola v društvenih prostorih. Upajo, da bo dovolj mladih pevcev omogočilo sestavo lastnega zborčka. — Ker je v Merylandu premalo slovenskih otrok, bo pouk slovenščine samo za srednješolce. — V melbournski televiziji je že dvakrat

vroča vprašanja :

Ljudske pobožnosti

Nekateri pravijo, da so vse oblike ljudske pobožnosti kot stekleničica za parfum, ki še ohranja duh po nekdanji vsebini, ki pa je sicer prazna. Drugi pa imajo te oblike za edini znak resnične vere, kajti „vedno je bilo tako“.

Oboji se motijo. Vedno znova in pri vsaki pobožnosti posebej se bo treba spraševati, ali je njena vsebina še pristna, ali pa je treba neko pobožnost napolniti z novo vsebino.

Dva primera:

Tam, kjer se obisk pri majski pobožnosti ravna po televizijskem programu (kjer je ta dobro obiskana le ob dolgotrajnem programu na televiziji) ali pa le tedaj, ko ima pobožnost kakšno posebno obli-

ko (npr. majska pobožnost za otroški vrtec ali majska pobožnost z jazzom), se bo treba vprašati o pravi obliki majske pobožnosti v dotični fari.

Isto velja za telovske procesije. Po pravici nam bodo očitali, da nam gre le za predstavo, če bodo razna društva kot npr. prostovoljni gasilci procesijo končali v sosednji gostilni pri pivu in klobasah. Človek je vesel udeležbe raznih društev, če pridejo, da pokazejo svojo vero.

Odločilno je osnovno zadržanje. Povsod tam, kjer je pristna, otroška, zvesta vera, je treba priznati pravilnost ljudske pobožnosti. Ne zagovorniki in ne nasprotniki teh pobožnosti si pa ne smejo lastiti zvestobe do vere.

Ljudska pobožnost kot muzejska gojitev običajev: ne! Ljudska pobožnost kot pristni izraz vere: ja! Tudi tu je treba dopuščati različnost mnenj. Naj bi počasi vsi priznali — in se po tem ravnali — da je katoliška Cerkev enota v množičnosti. In to tudi pri oblikah pobožnosti.

nastopil kot zmagovavec v roko-borbi naš rojak Franc Jelovčan.

ZDA — Dnevnik „Ameriška domovina“ praznuje 70-letnico, odkar obvešča slovenske rojake v novi domovini o dogodkih med njimi in po svetu. — V korist slovenske šole pri Sv. Vidu so se udeležili slovenski farani kosila v farni dvorani. — Dramatsko društvo „Lilija“ je uprizorilo Finžgarjevo igro „Veriga“.

KANADA — Na povabilo montrealskega nadškofa se je „Maše vseh narodov“ na Silvestrovo popolnoči udeležilo 15 različnih narodnosti. Slovenska skupina v gorenjskih narodnih nošah je bila po izjavah navzočih najlepša. — Kipar France Gorše je v božičnih počitnicah v Torontu ustvaril 19 umetniških risb iz Baragove dežele.

družinski kotiček

delavci in delavci

Med kmečkimi delavci poznamo takšne, ki kar molče delajo, „ne utegnejo“ med delom govoriti. „Kdor veliko govori, malo naredi,“ velja med kmečkimi ljudmi. Večina kmečkih delavcev se „zagriže“ v delo in zato seveda ne morejo govoriti vmes.

Med industrijskimi delavci srečujemo podobne zagrizence dela: strast jih prevzame pri delu. Te ga marsikdo ne more razumeti. Kako je mogoče „s strastjo delati“. Nekateri ljudje so od svojega dela kar obsedeni.

Tudi med umskimi delavci poznamo take, ki morda cele mesece počivajo, morda traja tak odmor vse leto, potem pa ga „prime“ in ko se loti dela, ga ne pusti več iz rok, dokler ni končano.

Nasprotno skrajnost predstavlja tu obirčen tip delavca, ki se pri delu stalno obira, je silno

Telesna vzgoja otrok

Že od vsega početka je treba skrbeti za telesno vzgojo otroka. Razvijajoči se plod v materinem telesu bo imel koristi od matere polnovredne prehrane in pogostnega razgibavanja na svežem, čistem zraku in soncu. Higijenske pomanjkljivosti bivališča je mogoče zmanjšati s tem, da skrbimo za redno zračenje prostorov, preprečevanje dodatne vlage, za sprehode v naravo in živo razgibavanje na prostem. Naj se dojenček sproščeno giblje, da bo znal kmalu še kaj več kot samo kravice pasti. Čim več njegove gole kože naj bo izpostavljene svežemu zraku, svetlobi in soncu.

Otrokov organizem je kot mehka glina, sposoben za vsestransko oblikovanje. Izkoristiti je treba to enkratno priložnost. Otroku je treba dati priložnost za tekanje, skakanje, plezanje, npr. očetu na ramena, na primerno ograjo, drevo.

Že v tej zgodnji razvojni dobi je na voljo vrsta raznih športov za vsak letni čas. Ne pozabimo na skiro, kotalke in male bicikle. Zelo privlačne so razne športne igre z žogo, kopanje in plavanje, pozimi sankanje, smučanje in morda kmalu še drsanje.

Telesna vzgoja naj se razvija v čimbolj naravnem okolju, se pravi, na čistem zraku, v naravni svetlobi in pod sončnimi žarki, obenem pa še v lepi naravi, ki ugodno vpliva na otrokov lepotni in čustveni razvoj. Ob vsem tem je važno, da otrok hodi, teka in skače. Sprva jemljemo otroka na krajše in lažje izlete, potem pa preudarno stopnjujemo napore. Na zrak in v naravo je treba tudi tedaj, ko dežuje ali je vetrovno.

Pametna telesna vzgoja pospešuje rast, razvoj in delovanje ce-

lega organizma. Dalje povečuje tek, pospešuje prebavo in zboljšuje izkoriščanje hrane.

Zdravniki priporočajo čim več tekanja in skakanja z bosimi nogami po naravnih, zlasti peščenih tleh.

Stara miselnost, da so deklice samo za igranje s punčkami, za šivanje, kuho in metlo, je škodljiva. Stevilne in hude obremenitve kasneje v življenju zahtevajo, da so tudi one že od prve mladosti deležne temeljite telesne vzgoje.

Vsako pretiravanje pa seveda tudi škoduje. Nesmiselno bi bilo, gnati otroke na težje ture ali celo visoko v gore, puščati jih, da se smučajo po prestrmih in nevarnih pobočjih, morda celo ob skrajno neugodnih snežnih in vremenskih razmerah. Pogosto je mogoče videti tudi neustrezno športno opremo — predolge ali prekratke smuči in palice, slabo obutev in nezadostno zaščito oblačila.

Gospodinsko delo sedé

Delovna tehnika prilagaja človeku delovne metode, da doseže z najmanjšo energijo v najkrajšem času največji uspeh.

Na splošno je delo sedé manj naporno kot stoje, vendar le tedaj, če imamo pravilno visok sedež in mizo, na kateri delamo, in pa pravo držo. Primerna višina sedeža je 45 cm, višina mize pa 60 do 65 cm: pri tem noge na tleh počivajo, niso napete, ampak sproščene.

Za delo sedé uporabljamo tudi nižje stole in sicer okoli 35 cm visoke. Ti so udobni, če dlje časa sedimo, za vstajanje so pa nerodni. Pri takem delu, kjer pogosto vstajamo in sedamo, npr. pri kuhi, nam boljše služi 70 cm vi-

sok stol, imeti pa mora oporo za noge, da te med delom počivajo.

Tudi vrtljiv stol ima svoje pred-

nosti: na njem se lahko obračamo na vse strani in laže dosežemo več potrebnih predmetov.

iznajdljiv v izgovoru, da še ni mogel začeti, ker je „prišlo drugo delo vmes“; polno težav najde v opravičilo, da še dela ni končal. „Saj človek od samega dela ne pride do dela,“ slišite, da se taki ljudje pritožujejo.

Med temi obirčnim ljudmi je zopet več različnih predstavnikov. Posebna vrsta takega obirčnega delavca so „mečkači“; vedno nekaj delajo, a nikoli nič prida ne končajo. Delo jim ne gre od rok.

Nekateri so v jedru pravi lenuhi, ki jim je vsako delo dobrodošlo samo kot pretveza za lenuharjenje. Vedno se lotijo tistega dela, ki ga ni treba opraviti, nujno delo naj pa čaka. Včasih se naravnost zagovorijo, ko modrujejo: „Saj je še jutri tudi dan. Kaj pa, če jutri umrjem, potem sem danes po nepotrebnem delal!“

Drugi pa s svojim obiranjem razodevajo kar nesposobnost. Imaš ljudi, ki jim pri najboljši volji „delo le malo izda“. Če imajo posestvo, ni nikoli v redu obdelano, čeprav ne moremo reči, da lenuharijo. Nikoli se ne znajo prav zagristi v delo, to pa zato ne, ker za delo ne znajo prav prijeti. Večkrat so to ljudje, ki kar letajo in hlatajo sem in tja, pa pri tej vihri nič ne naredijo.

V vseh poklicih srečujemo ljudi, ki „po vsej sili hočejo biti mučeniki“. Oni imajo največ dela, oni največ trpe, oni se največ žrtvujejo, oni nosijo na svojih ramah težo vsega podjetja, zavoda, šole ali posestva. Vsi drugi žive samo na njihov račun: imajo lahko življenje, ker oni vzamejo vse nase, skratka, oni so mučeniki, vsi drugi so izkoriščevalci na njihov račun.

Pri tem moramo priznati, da taki ljudje navadno res veliko delajo in tudi naredijo. A pri delu imajo zelo mučniški obraz. Brez veselja, mrko gledajo predse. Če pa govorijo, samo tarnajo, zabavljajo in tožijo, da ne bo šlo, da preslabo uspevajo, ne bodo zdržali, premalo nese in sto drugih klavnih stvari jih muči.

Hudo je okolica preizkušena, če mora delati ob človeku, ki skuša po vsej sili biti mučenik

dela, a brez dela. Ako je mučenik dela obenem izrazito obirčen delavec, potem imamo opraviti s težkim značajem, ki je v breme sebi in drugim, družbeno škodljiv, osebno pa nesrečen.

Temu nasproten tip je delavec šaljivec. Imamo ljudi, ki se pri delu redno dobro počutijo, nikoli zlepa ne tarnajo, se ne pritožujejo, ne godrnjajo. Taki ljudje imajo pri delu tudi radi družbo. Nikolj jim ne manjka dobre volje, nihče jih zlepa ne moti pri delu.

Navadno so to dobrodušni ljudje, prijetni družabniki, a hkrati dobri in vztrajni delavci. Lahko pa se utelesi tak tip delavca tudi v obirčnem človeku: vedno se obira, ne da bi se lotil pravega dela, prav zato ker je lahke, veseljaške, igrive narave, ki mu igra, šala, dovtip in zabava bolj leži nego resno delo.

Značaj človeka nam razodeva tudi pogled na način dela: imamo lahko slovesnega delavca ali pa prostaškega.

Ljudje, ki so pri delu „slovesni“, napravijo vtis, da so tudi sicer resni, dostojni, pošteni. Natakari in natakariča, ki sta v strežbi gostom nekako slovesno resna, napravita boljši vtis, kakor če bi se vedla neravno, kar ne hote vzbuja sum, da tudi sicer pri njima ni vse v redu.

Nasprotno skrajnost predstavlja delavec, ki je v načinu dela prostak.

Naslonjalo pri delovnih stolihi ni potrebno, razen pri tistih, na katerih sedimo dalj časa in jih rabimo za šivanje in podobno delo.

Sede opravljamo vrsto gospodinjskih opravil: lupimo krompir, čistimo zelenjavo, umešavamo testo, režemo in sekljamo, čistimo čevlje itd., pa tudi likamo majhne kose. Pri likanju večjih kosov bi se sede hitro utrudili. Likalnik za likanje sede mora biti lahak.

Pravilo je, da naj bi se pri delu stojé držali čimbolj pokonci. Zato uporabljamo za nego tal orodje z roči: metle, omela, nasajene krtače in razne čistivce z gobami in mazavce past.

Kadar delamo pri mizi stojé, mora biti višina mize prilagojena višini telesa. Pri kuhanju, pomivanju naj bo miza, štedilnik, umivalnik 10 do 15 cm pod višino lakti. Pri likanju stojé je miza 20 do 25 cm pod laktom. Biti mora tako visoka, da pri zravnem stanju telesa lahko položimo roko ploskoma na mizo.

Naj bi se pri delu čim manj pripogibali. Največ energije porabimo, kadar delamo pripognjeni nizko k tlor. Taka dela so: ribanje, loščenje, pomivanje tal z roko, pranje v prenizko postavljeni posodi, jemanje in obešanje perila iz posode na tleh, jemanje raznih stvari iz nizko ležečih predalov itd.

Nizkemu pripogibanju se izognemo, če:

— uporabljamo za čiščenje tal orodja na ročih;

— ima mop upogljiv plastičen držaj, da z njim sežemo pod pohištvo in pobrišemo prah;

— postavimo posode na zadostno zvišane podstavke;

— razvrstimo živila, orodje in druge pripomočke po predalih in policah tako, da je shranjeno tisto, kar pogosto rabimo, visoko;

— postavimo hladilnike in pečice v višino delovne ploskve.

Zelo naporno delo v pripognjenem položaju je tudi postiljanje, ki je še težje, če stoji postelja ob zidu in če je nizka.

Mleko ne bo prekipelo, če bomo namazali rob lonca nekoliko z maslom.

Rakasta obolenja

Za rakom umira vedno več ljudi. Rak ima številne vzroke. Danes lahko trdimo, da je rak v mnogih primerih ozdravljiv, če ga le pravočasno spoznamo. Menijo, da bi lahko danes rešili že enega od dveh obolelih, če bi le dovolj zgodaj bolezen ugotovili.

Preprečiti raka pa je za sedaj še skoraj nemogoče. Zato bi moral skrbeti vsak posameznik sam, da bi čimprej odkril raka. Vsakdo bi moral sam opazovati na sebi znake, ki utegnejo biti znaki raka. Poznati moramo teh sedem skupin znakov:

— vsaka rana ali druga sprememba na koži, ki se ne zaceli;

— kakršnakoli sprememba materinega znamenja ali bradavice;

— vsaka bula ali druga zadebelitev v prsih ali kje drugje na telesu;

— neobičajne krvavitve iz notranjih organov;

— nenadne težave pri požiranju hrane;

— dalj časa trajajoče hropenje, hripavost ali kašelj;

— vsaka dalj časa trajajoča sprememba v telesu.

Če odkrijemo katerega teh znakov, pojdimo takoj k zdravniku, da ugotovi pravi vzrok nastalih sprememb.

Poleg tega naj bi vsakdo hodil po 30. letu starosti na redne zdravniške preglede.

Živali v stanovanju?

To, da je v mestnih stanovanjih vedno več sobnih rastlin, akvarijev in kletk s pticami, je znamenje, da si človek sredi modernega življenja, ki ga oddaljuje od narave, želi spet k njej.

Ljubezen do živali nikakor ni znamenje česa napačnega, nasprotno, človek, ki ima rad živali in rože, je gotovo dober človek, čeprav so seveda tudi pri tej ljubezni včasih pretiravanja.

Tudi vzgojni pomen akvarija ali kletke s papigo ali kanarčkom je velik. To je za otroka v mestu prvi stik z živalmi: opazovanje tega živega sveta je zanj lahko

odlična šola. Ob teh živalih pa se otrok tudi nauči imeti rad vse, kar živi.

Seveda ne gre kar tako na slepo prnesti ali pripeljati k hiši žival, ne da bi človek prej premislil, ali bo imel dovolj potrpljenja in časa, da bo zanj tudi primerno skrbel. Tudi ni nápak vzeti v roke kakšno knjigo o vzreji in negi živali, ki si jo človek namerava nabaviti.

Pranje zaves

Zavese se hitro zaprašijo, umažejo in tam, kjer se v prostoru kadi, se močno navzamejo vonja po nikotinu. Na srečo ostane umazanija le na površini vlaken, tako da se pri pranju hitro odstrani. Kljub temu pa so zavese pri pranju izredno občutljive.

Bombažne zavese, zavese iz nylona, diolena, viskozne in acetatne svile ali čipkaste zavese boste oprale takole:

Snemite zavese z oken in odstranite z njih kljukice, obročke in druge kovinske dele. Potem jih izprašite s stresanjem, da odstranite iz njih največji prah. Nato jih potopite za 15 minut v čisto hladno vodo.

Ko jih dvignete iz vode, pazite, da dvignete vse naenkrat, sicer se lahko zavese zaradi teže vode raztrgajo. Zlasti je to važno pri bombaževinastih in čipkastih zavesah. Zatem jih operite v mlačni raztopini blagega detergenta. Med pranjem jih ne mencajte, temveč samo na lahko stiskajte, kot volno. Če je pralna raztopina zelo umazana, ta postopek ponovite. Potem jih do čistega izplaknite. Ne smete jih ožemati, vodo iztisnite iz njih tako, da jih zavijete v frotirano tkanino.

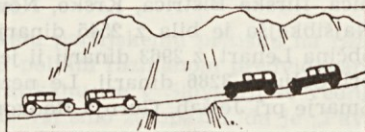
Pri obešanju bodite zelo natančni. Prepognite jih čez polovico in vzporedno naravnajte zgornji in spodnji rob, sicer se bodo neenakomerno razvlekale. Pri likanju jih likajte samo po dolžini, v isti smeri kot teče nitka. Če jih boste likale po širini, se lahko dolžina skrajša. Toploto

likalnika naravnajte s termoregulacijskim stikalom glede na material, iz katerega so zavese izdelane.

Zavese lahko operete tudi v pralnem stroju. Bombaževinastih in čipkastih zaves, posebno, če že nekaj let krasijo okna, ne perite v pralnem stroju. Zavese iz sintetičnih materialov, na primer iz dralona in diolena, pa lahko operete v pralnem stroju. Najprej izklopite centrifugo. Potem odstranite iz zaves prah tako, da najprej vključite program izpiranja. Nazadnje jih operite tako, da vključite program za občutljive tkanine. Kot pralno sredstvo morate uporabiti detergent za strojno pranje. V stroj za 5 kg suhega perila lahko vložite največ 1 kg zaves. Zavese bodo lepo oprane le v zadostni količini vode.

Če nam je ostalo malo skute, ki je ni dovolj za zvitek, niti za kaj drugega, pripravimo iz nje namaz ali pa umesimo testo za žličnike, ki jih lahko poleg solate ponudimo za večerjo.

Uganka

Štirje avtomobili — dva z ene strani in dva z druge — se srečajo na gorski poti, ki je tako ozka, da ne morejo drug mimo drugega. K sreči je ob poti prostor, kamor pa lahko zapelje le en avto.

Kako naj ravnajo avtomobilisti, da bodo lahko čimprej nadaljevali pot?

REŠITEV UGANKE IZ PREJŠNJE ŠTEVILKE: Smreka je medtem zrastle, zato senca njene konic ne pada več na tisto mesto, kjer je zakopan zaklad.

Znana je zgodba o župniku in njegovem hlapcu, ki je rad preklinjal. Ko se je hlapcu zvrnil voz drv in si z župnikom zaman prizadevata, da bi ga zopet dvignila, pravi hlapec: „Veste, kaj bo pomagalo. Zaklel bom, pa bo šlo!“

Da to ni bilo potrebno, nam dokazuje nešteto težkih delavcev, ki pri dviganju voza ne preklinjajo, pa vendar gre. To se pravi: če je kdo surov pri delu, tega ni krivo delo samo, ampak njegov značaj, ki se nagiblje k surovosti, odurnosti in prostaškemu izražanju.

Delavca prostaka pri delu lahko srečamo celo pri najbolj duhovnih poklicih. Saj je znano, da kak učitelj ali profesor svoje učence smerja z vsemi mogočimi živalskimi priimki in se znaša celo nad mizo, stolom, knjigo in zvezki. Ali prideš v uradu do uradnika, pa vidiš, kako jezno te ošine s svojimi očmi, in se bojiš, zdaj pa zdaj bo zarenčal nad menoj. Tak uradnik bi storil najbolje, če bi posnemal gospodarja, ki je imel na vhodu napis: „Pozor, hud pes!“ Ko si se bližal, si plašno stegoval vrat, s katere strani bo zalajal in planil vate „hud pes“, a ga ni bilo od nikoder; tedaj pa izza vrat zarenči nate — gospodar.

Dr. Anton Trstenjak

novice novice novice novice novi
ce novice novice novice novice no
vice novice novice novice novice
novice novice novice novice novi
ce novice novice novice novice no
vice novice novice novice novice
od doma
ce novice novice novice novice no
vice novice novice novice novice

BOVEC — Marčna zima, ki je s snegom napravila veliko zmešnjave po Evropi, tudi Sloveniji ni prizanesla. Posebno prizadet je bil bovški kot. Vsa dolina je bila dva dni popolnoma odrezana od sveta. Avtobusi so zasuti obtičali v Bovcu.

CELJE — V Zlatarni Celje, v Ateljeju za zlatarstvo Ljubljana in v Zlatarni Trbovlje so s posebnim glasovanjem sklenili, da se bodo združili v skupno slovensko zlatarsko podjetje Zlatarna Celje. Podjetje bo imelo od slej okrog 300 zaposlenih in bo ena največjih zlatarskih organizacij v Evropi.

CELJE — Celjska cinkarna je zaključila lansko poslovno leto z 12 milijoni dinarjev izgube. Dokler izgube ne bodo pokrite, bodo izplačevali le 80 % osebnih dohodkov namesto 100 %.

GORNJA RADGONA — V radgonski občini odpade po zadnjih podatkih na enega zdravnika štiri tisoč občanov. Najslabše je stanje v sobotski občini, kjer ima en zdravnik na skrbi v povprečju 5700 ljudi.

JESENICE — Jeseničani so že 14-krat zapovrstjo jugoslovanski prvaki v hokeju na ledu. Urijo se in igrajo na drsališču pod Mežakljo. Sedaj so začeli z akcijo, da bi dobilo to drsališče primerno streho. V ta namen so doslej nabrali že 450.000 dinarjev. Morda se bo našel tudi kak petičen Slovenec v tujini, ki bo pomagal Jeseničanom priti do zaželenih in potrebne strehe nad drsališčem.

JESENICE — Zaradi pomanjkanja koksa je eden od jesenških plavžev osem dni počival, kar je

Z izvirski iz slovenskih revij in časopisov, ki izhajajo doma in po svetu, skušamo zasledovati dogajanje med Slovenci. Za utemeljenost komentarjev in mnenj ne odgovarjamo. Iz podane snovi naj si bralci sami ustvarijo sodbo o življenju slovenske družbe! — Op. ured.

kaj pravijo doma in po svetu

Proti nerazvitosti

DELO

LJUBLJANA, PETEK, 17. FEBRUAR 1970

1000 STROK DELOVNEGA LJUBLJANA SLOVENIJA

Prav je, da so se zadnje čase stvari toliko premaknile, da v primeru, ko slišimo ali beremo o nerazvitih območjih, ne pomislimo samo na oddaljene predele naše države, ampak tudi na vrsto nerazvitih območij naše ožje republike. Kar težko je bilo doumeti, da imamo s hudim problemom opraviti tudi v svoji neposredni sosesčini — med nerazvita območja namreč lahko uvrstimo tretjino vsega slovenskega ozemlja, na katerem živi kar četrtnina vsega slovenskega prebivalstva. Pri tem ne gre za nikakršno pretiravanje in za napihovanje revščine, saj bi tudi v primeru, če bi nekatera območja naše republike hoteli uvrstiti v lestvico jugoslovanskih nerazvitih regij, prišla nekatera slovenska območja prav na konec lestvice. Resnica ni razveseljiva, pa vendar so razlike v razvitosti slovenskih občin — občin v najbolj razviti jugoslovanski republiki — tolikšne, da je v najbogatejših občinah narodni dohodek na prebivavca kar desetkrat in celo štirinajstkrat večji kot v najbolj siromašnih občinah.

Po podatkih izpred dveh let, ko je bil povprečni narodni dohodek na prebivavca v Sloveniji 8172 dinarjev, je bilo pod tem povprečjem kar 37 izmed skupno 60 slovenskih občin. Pod omenjenim povprečjem so bile celo občine Domžale, Logatec in Izola s 7707 din, s 7434 din in 7191 dinarji. Pri vrhu te skupine občin, ki so imele podpovprečni narodni dohodek na prebivavca, so bile razmeroma bogate občine Cerknica, Ilirska Bistrica, Krško, Novo mesto, Vrhnika, Zagorje in Zalec. Najšibkejša je bila z 2545 dinarji narodnega dohodka na prebivavca občina Lenart, z 2963 dinarji ji je sledila občina Ormož, tej pa Šentjur pri Celju s 3286 dinarji. Le neznatno na boljšem pa so bile občine Šmarje pri Jelšah, Gornja Radgona, Murska Sobota in Trebnje.

Pomembno je, da se zdaj že številni vplivni dejavniki ukvarjajo s preučevanjem, kako kar najbolj pospešiti razvoj nerazvitih območij naše republike.

Delo, Ljubljana, 17. feb. 1970, str. 3.

Koristen dosežek ali škoda?

SVOBODNA SLOVENIJA

ESLOVENIA LIBRE

Pred kratkim se nam je predstavilo novo torišče, kjer smo Slovenci med prvimi. V številki 10 leta 1969 revije Teorija in Praksa, ki jo izdaja Visoka šola za sociologijo, politične vede in novinarstvo v Ljubljani, smo zasledili v članku Ermina Kržičnika „Poskusi projekcije dolgoročnega razvoja“ sledeč zanimiv podatek: delež žensk pri zaposlitvi, ki je v Sloveniji leta 1968 znašal 40,3 %, je med najvišjimi na svetu; pred Slovenijo je le še Japonska s 44 %. Če pogle-

damo v statistikah razvoj v letih, vidimo, da je leta 1938 procent znašal 30,6. Že deset let kasneje (1948) je bilo zaposlenih 34 % žensk; leta 1958 se je ta zvišal na 34,8 % ter dosegel višek lansko leto z že omejenimi 40,3 %.

Ob tem, kar Ermin Kržičnik nakazuje kot pozitiven pojav, se nam vsiljuje misel, da je nova klonitev zdravega duha pod pritiskom materializma. Višanje odstotkov ženske zaposlenosti predstavlja res višanje dohodkov in produktivnosti, je pa tudi znak razbitega družinskega življenja, kjer so maloštevilni otroci prepuščeni preveč sami sebi in je njihova vzgoja v rokah sorodnikov ali javnih ustanov. Kakšna bo duhovna posledica tega, si je lahko predstavljati. Morda ni tako brezsmiselna primerjava, da je rast ženske zaposlitve tudi eden vzrokov mladinske kriminalnosti, pa tudi mladostnih samomorov.

Svobodna Slovenija, Buenos Aires, 26. febr. 1970, str. 3.

Partijske zakulisne spletke

Pri nas doma se godijo zanimive stvari. Kardelj je bil, kakor kaže, v najvišjem partijskem krogu imenovan za Titovega prestolonaslednika. Drugače si ne moremo razlagati češčenja, ki ga je bil deležen ob svoji 60-letnici, ki jo je nedavno praznoval. Partija ga je obsula z vrsto odlikovanj: dobil je najvišje jugoslovansko odlikovanje, dalje je bil imenovan za častnega občana občine Beograd, nato pa še za častnega občana vseh slovenskih občin.

Te dni je prišlo do hudih prerivanj tudi v Zagrebu v hrvatski KP. Kakor morda veste, je bil doslej predstavnik Hrvatov v Centralnem komiteju jugoslovanske KP v Beogradu Žanko. Ta je bil pravzaprav glavni hrvatski podrepnik v Beogradu ter se je Beograd pripravljal, da „pobeogradi“ tudi hrvatsko partijo. V Zagrebu so reagirali s tem, da so odstavili Žanka kot svojega predstavnika v beograjskem Centralnem komiteju.

O Kavčiču že dolgo ni bilo nič slišati. Tudi v slovenskih časopisih ga skoraj ni več na spregled. Le pred nekaj dnevi je bila spet njegova slika objavljena v „Delu“. V Ljubljani se nekateri sprašujejo, ali ga bo morda rešila hrvatska revolta. Toda vse je kazalo, da se Beograd pripravlja, da ga bo dokončno odrezal.

Še to: kljub vedno bolj naraščajočemu partijskemu pritisku na razmere, ki ga trenutno še zadržuje pred polnim razmahom predvidevani in zeleni Titov obisk v Rimu in v Vatikanu, se v Sloveniji še vedno lahko marsikaj reče in celo piše. Toda vsi smo že opazili, da je „Pavliha“, ki je termometer odjuge ali zmrzali pri nas, kljub temu da je v partijskih rokah, zadnje čase že malo otopil svojo ost. V Ljubljani so namreč tudi slišali Tita, ko je napadel beograjskega „Ježa“.

Svobodna Slovenija, Buenos Aires, 26. feb. 1970, str. 3.

Stanje duhovnikov pri nas

Duhovnik je pri nas še vedno dejavnik, ki vpliva na ljudstvo. Duhovniški poklic „še vleče“: ne samo fante okoli 15. leta, ko se odločajo za semenišča, ampak tudi maturante in celo starejše, ki še vedno vstopajo v ta stan.

Duhovnik je še vedno „glava“ občestva. V kakšnem smislu? Politično prav nič. Socialno malo. Pač pa religiozno.

cerkev

železarni prineslo 1,4 milijona izgube. Koksarna iz Lukavca, od katere tovarna že 18 let jemlje koks, je spet začela dovažati dnevno 300 ton koks, le da je cenno zvišala za 17 %. Tona koks stane sedaj tovarno 410 dinarjev. Pojavlja se pa druga nevarnost, ker manjka starega in surovega železa. Povprečno morejo uvoziti vsak mesec 15.000 ton železa. Tovarni manjka denarja za nakup surovin. Po drugi strani pa dolgujejo predelovalne industrije črni metalurgiji 1,4 milijarde novih dinarjev.

JESENICE — Jugoslovanska hokejska reprezentanca se je na svetovnem prvenstvu v B skupini, ki se je vršilo v Bukarešti, uvrstila na četrto mesto. V moštvi so bili skoraj sami Slovenci, največ Jeseničani, ki so državni prvaki. V začetku so slabo igrali. Ko so se privadili, pa dobro. Tri igre so izgubili, eno remiziral in zadnje tri dobili.

JURŠINCI — Kmetje v Juršincih in okoliških vaseh v pesniški dolini ustanavljajo novo združenje živinorejcev, v katerega se bo vpisalo okrog 100 kmetov. Združenje bo pomagalo pri reji živine, pri pridelovanju krme, a tudi pri prodaji živine. Doslej so sodelovali s kmetijskim kombinatom Ptuj, ki pa je zajemal premalo kmetov, zlasti malih, in ni imel razumevanja za predloge o izboljšavi živinoreje.

KRANJ — Tukajšnja tovarna gumijevih, usnjenih in kemičnih izdelkov Sava se dogovarja s francosko družbo Michelin, ki izdeluje svetovno znane avtomobilske gume, za sodelovanje. Nova tovarna bi služila oskrbova-

Maribor, v ozadju Kalvarija

nju domačega trga, večino blaga pa naj bi izvažali.

KRANJSKA GORA — Čim se bo začela pomlad, bodo začeli v Kranjski gori ob izteku žičnice graditi nov hotel z 200 posteljami. To bo največji gostinski objekt v kraju. Gradila ga bosta portoroški hotel Metropol in reška potovalna agencija Kvarner. Hotel bodo izročili prometu ob koncu leta.

KRŠKO — Celulozna tovarna v Krškem ima večkrat težave zaradi pomanjkanja lesa. Zato skuša sodelovati z gozdnimi gospodarstvi tako pri podiranju kakor pri novih nasadih dreves. Na 15 hektarjih plantaž so zadnji čas posekali 2.500 kubikov topolovine in na 14 hektarjih 3.000 kubikov smrekovega lesa. Tovarna je soudeležena pri topolovih plantažah na področju, ki meri 540 hektarjev, v krški in brežiški občini.

KRŠKO — Od februarja letos v Celulozi v Krškem poskusno obratuje stroj za glajenje papirja. Papir obdeluje tako, da je uporaben za ilustrirane revije in boljši tisk. Doslej so papir te vrste pri nas uvažali. Stroj ima 12 valjev in tehta 150 ton. Samo spodnji valj je težak 25 ton. Ljudje ob njem so pravi prilikavci. Za sedaj je to največji stroj te vrste v Jugoslaviji. Tovarna ga je kupila v Zahodni Nemčiji in z montažo vred plačala zanj okoli 5 milijonov dinarjev.

KRVAVEC — Odprli so novo dvosedežno žičnico Tiha dolina, ki pelje od zgornje postaje stare sedežnice na Gostincu do brunarice v Tihi dolini. Na dolžini 600 metrov se povzpne 150 metrov visoko z zmogljivostjo 600 oseb na uro. Sedežnica je stala nekaj več kot milijon dinarjev. Gradivo zanj so s helikopterjem prepeljali na mesto. Nova sedežnica je namenjena predvsem smučarjem, bo pa koristila tudi izletnikom poleti.

LENDAVA — Skupina 40 kmetov v veliki ravninski vasi Lakoš pri Lendavi je ustanovila svojo kmetijsko zadrugo, ki je sedaj

Kako razložiti dejstvo, da je duhovniških poklicev razmeroma precej prav v socialističnih deželah? Samo z opozicijo mladih vladajoči religiji ateizma?

Med mladimi kristjani ne opažamo izrazitega nasprotstva do socializma. Morda celo neko naklonjenost, toda kritično: ne zadovoljujejo se s socialističnimi besedami. V tem pa se ne razlikujejo od ateističnih kolegov. Ti so rajši še za spoznanje bolj nepotrpežljivi. To je razumljivo: ta svet jim je vse in tu morajo uresničiti svoje načrte. Mladi kristjani pa se v bistvu le zavedajo, da je ta polomljeni svet vključen v višji, lepši načrt, višji smisel, ki ga bivanju daje vera, Cerkev, konkretno duhovnik kot vidno utelešena religiozna dimenzija.

Zato ima pri nas duhovnik še vedno izrazito družbeno funkcijo.

In to je dobro. Pri tem moramo ostati. Ni naša prva naloga, da se spuščamo v podrobna socialna, gospodarska in podobna vprašanja, ampak da rešujemo narod in človeštvo pri korenini: z evangeljskimi odgovori na zadnja vprašanja.

Tako pojmovano duhovništvo bo zdržalo vsak vihar. Burja družbenih sprememb bo odnesla kvečjemu sociološke priveske. Bistvo bo ostalo — očiščeno, olepšano.

Ne vdajajmo se iluzijam! Če bomo ostali pri sedanjem povprečju (40 škofijskih in redovniških novomašnikov na leto), bomo imeli za silo dovolj duhovnikov čez — 40 let ($40 \times 40 = 1.600$). Tako dolgo bo moral vsak garati za dva ali za tri.

Cerkev v sedanjem svetu, Ljubljana, 1970, št. 1—2, str. 9.

Sprememba struktur

Katoliški GLAS

Pogosto poslušamo in beremo zahteve po spremembi družbenih temeljev ali — z moderno besedo — „struktur“. Te zahteve postavljajo študentske organizacije, delavski sindikati, politične stranke. Pri tem pa je značilno, da tisti, ki to govorijo, navadno ne vedo povedati, v čem naj bi bila ta sprememba struktur.

Značilno je to, da govorijo o potrebi spremembe družbenih temeljev navadno oni, ki spadajo v tabor levičarjev, javnih in prikritih komunistov in njihovih sopotnikov. Njih zahteva po spremembi se nanaša le na družbene temelje svobodnega sveta.

Ta si je pod vplivom krščanstva zgradil določene družbene temelje, ki jih označujemo z besedami „demokratski družbeni red“. Značilni zanj so svoboda mišljenja, vesti, prepričanja in vere tako v govorjeni kot pisani besedi; potem svoboda združevanja, gibanja, zborovanja in izbire poklica; nato enakopravnost in enakost ljudi pred zakonom in oblastmi ter pravica do osebne varnosti in neodvisnosti sodnikov; sledijo potreba po priznanju zasebne lastnine, ki pa mora biti v službi družbe, nadalje pravica, da starši odločajo o izbiri tipa šole za vzgojo svojih otrok; pravica vseh do dela in primernega družinskega zaslužka; in končno: sistem demokracije, tj. pravica vseh državljanov, da z glasovanjem odločajo o vseh vprašanih javnega življenja.

To so torej bistveni družbeni temelji ali strukture svobodne demokratske in zato tudi krščanske družbe. Tem nasproti stojijo temelji komunistične družbe, ki onemogočajo svobodo vere, prepričanja, združevanja; kjer je možna le ena stranka — vsemogočna partija; kjer ni dovoljena zasebna pobuda, ni neodvisnih sodišč in svobodnega šolstva.

Premnogo od tistih, ki danes zahtevajo v zapadnem svetu spremembo struktur, dejansko ne zahtevajo nič več in nič manj kot uvedbo komunističnega družbenega reda, le da si ne upajo priti na dan

z jasno besedo in zavijajo svoje namene v zveneče geslo o „spremembi struktur“.

Res so potrebne tudi v svobodnem demokratskem družbenem redu nekatere reforme v skladu z duhovnim napredkom človeštva. Marsikje so plače še premalo socialne, agrarna reforma neizvedena, nižji sloji nezaščiteni pred gospodarsko premočjo bogatih. Toda to ne pomeni, da je treba porušiti sedanji družbeni red. Ne uničiti, temveč zboljšati ga je treba v duhu evangelija.

Obratovati se h komunizmu za spremembo demokratskega družbenega reda je največja zabloda, saj se je komunizem povsod, kjer je prišel na oblast, izkazal za nečloveškega, protinaravnega, nasilnega in nazadnjaškega.

Katoliški glas, Gorica—Trst, 26. feb. 1970, str. 1.

Še mrtvega se boje

Okrožno javno tožilstvo v Zagrebu je ukazalo zaplenitev četrte številke štirinajstdnevnikarja „Glas koncila“ z dne 22. februarja.

„Glas koncila“ izdaja zagrebška nadškofija in izhaja v skoro 200.000 izvodih. List je zelo dobro urejevan, razgledan, napreden v cerkvenih zadevah in tudi pogumen v izrekanju sodb. Uredniki se tudi niso bali spregovoriti o kardinalu Stepincu, čigar desetletnico smrti je ves hrvaški narod tiho, a zato tem bolj doživeto obhajal.

Do zaplembe je prišlo zaradi objave članka pod naslovom „Nikdar nismo izgubili zaupanja v Boga. Kardinal Alojzij Stepinac, nadškof zagrebški — deset let od blažene smrti“. Po mnenju tožilstva vsebuje članek lažnive trditve, ki bi lahko povzročile vznemirjenje med državljanji.

No, nam ni treba ugibati, v čem so bile „lažnive trditve“. Komunisti se boje še mrtvega Stepinca in ne prenesejo, da bi se o njem pisalo, saj je njegovo ime stalen očitek rdečim mogotcem, ki so obsodili nedolžnega človeka le zato, ker se jim ni hotel udinjati.

Katoliški glas, Gorica—Trst, 26. feb. 1970, str. 2.

Slovenščina — pastorka v Sloveniji

Ni še dolgo, ko sem se mudil v Sloveniji. V Ljubljani sem se usedel na avtobus, da se popeljem na deželo. Avtobus je bil zares lep in zadnje izdelave. Bil je last družbe SAP, ki si ga je nabavila v Nemčiji. Ko sem se začel malo ogledovati, sem ostrmel: vsi napisi, kot: Kaditi prepovedano, Zasilna zavora, Govoriti s šoferjem ni dovoljeno, so bili v nemščini. Vodstvo podjetja je toliko zanikrno, da ni smatralo do sedaj za potrebno, da napiše zamenja s slovenskimi. Na povratku se mi je pripetilo isto. To pot sem potoval v avtobusu, ki je bil last „Transturista“ iz Škofje Loke. Spet so bili napisi le nemški. Vprašal sem šoferja, če je kdo že protestiral zaradi tega zapostavljanja slovenščine. Dejal mi je, da ne. „Naši ljudje znajo nemščino, pa tudi s stališča turizma je prav, da smo do nemških turistov uslužni.“

Odgovor mi je zaprl usta. Torej 25 let po toliko hvaljeni osvoboditvi. „ko so bili premagani nemški nacisti in njih domači kolaboratorji“, kot berem v eni zmed številjk ljubljanskega dnevnika, dobim odgovor, ki je pravi absurd.

Malo sem se potolažil šele potem, ko sem dobil v roke revijo „Prostor in čas“, v kateri Janez Gradišnik, ki je že prej večkrat trdo spregovoril o zapostavljanju slovenščine s strani Srbov pa žal tudi Slovencev samih, objavlja članek „Slovenščina v javni rabi — pastorka“.

prva združna organizacija zasebnih kmetov na tem območju.

LJUBLJANA — Republika Slovenija je imela leta 1969 1.710.618 prebivavcev, od tega 414.562 kmečkega prebivalstva (24,2%). Leta 1964 je znašal odstotek kmečkega prebivalstva še 29,1. Nad 50% kmečkega prebivalstva imajo še naslednje občine: Murska Sobota (66%), Sv. Lenart v Slovenskih goricah (65,5%), Ormož (64,1%), Lendava (61,4%), Ljutomer (54,6%), Šmarje pri Jelšah (54,6%) in Sentjur pri Celju (50,3%).

LJUBLJANA — Slovensko filmsko podjetje „Triglav film“ šteje komaj ducat redno zaposlenih, pa je doseglo lep gospodarski uspeh in preseгло finančni načrt za 2 milijona dinarjev. Na posameznega člana podjetja pride 43.000 dolarjev deviznega dohodka. Triglav film sodeluje predvsem s tujimi podjetji. Za TV v Zahodni Nemčiji so lanj izdelali 6 filmov, enega za Italijo in enega za ZDA.

LJUBLJANA — Prvi teden v marcu se je vršilo v Ljubljani v dvorani Tivoli svetovno tekmovanje v umetnostnem drsanju na ledu. Udeležilo se ga je 115 najboljših drsavcev iz 15 držav. Evrovizija je prenašala spored ves teden v barvah.

LJUBLJANA — Glas koncila, ki ga izdaja nadškofijski sedež v Zagrebu in ga imajo naročenega v velikem številu tudi v Sloveniji, je ob 10-letnici smrti kardinala Stepinca priobčil članek, ki ga je objavilo vatikansko glasilo Osservatore Romano o pokoj-

Nova Štifta

nem kardinalu. Okrožno javno sodišče v Zagrebu je dalo naklado zapleniti in začasno prepovedalo Glas koncila. Nadškofijski sedež je takoj vložil pritožbo. Pristojno sodišče je začasno prepoved izhajanja umaknilo. Vrnilo je tudi zaplenjene izvode, le da je bila stran s člankom o Stepcincu vzeta ven.

LJUBLJANA — Na seji kmetijskega poslovnega združenja so ugotovili, da se je število goved v minulih petih letih v Sloveniji zmanjšalo od 582.000 na 490.000. Zaradi čudne kmetijske politike se živinorejcem reja goved ne izplača. Kaže, da bo tudi letos poleti težko zadovoljiti na trgu povpraševanje po mesu.

LJUBLJANA — Vsi Ljubljčanji poznajo staro Cukrarno, ki je bila že po prvi svetovni vojni odslužila, pa je menda manjkalo denarja, da bi jo podrl. V njej so namestili po drugi vojni tekstilno podjetje Volnenka, ki zaposluje 200 delavcev, med njimi 80 % žensk. Marca se je podjetje v veliko veselje zaposlenih preselilo v nove prostore na Šmartinski cesti, ki so veljali 8 milijonov dinarjev in jih je podjetje zgradilo iz lastnih sredstev.

LJUBLJANA — Ko so na Svetu sindikatov Slovenije razpravljali o vzrokih nelikvidnosti v gospodarstvu, so odkrili, da so nepokrite obveznosti federacije do slovenskega gospodarstva eden izmed zelo pomembnih vzrokov za njegove sedanje težave. Pismeno so zaprosili Zvezni izvršni svet za sporočilo, na kakšen način in kdaj bo federacija izpolnila svoje stare obveznosti in plačala dolgove.

LJUBLJANA — Pri Državni založbi Slovenije je izšla prva knjiga Slovarja slovenskega jezika. Knjiga vsebuje besede od A do H. Izšle bodo še štiri knjige. Upajo, da bo celoten slovar končan v desetih letih.

LJUBLJANA — Avtomobilsko cesto Vrhnika—Postojna bodo zgradila naslednja podjetja:

V njem omenja nekega dopisnika, ki se v mariborskem dnevniku „Večer“ sprašuje, kako je neki mogoče, da so po Mariboru razni avtomati s samo nemškimi napisi, pa se ne najde noben pristojni organ, da bi jih nadomestil s slovenskimi. Zadevo so rešili nato študenti na svojo roko: nemške napise so pomazali s črno barvo in tako dosegli, da je slovensko podjetje nato vendarle namestilo slovenske napise.

Gradišnik nato dodaja, da bi pravzaprav ti zavedni študentje morali biti kaznovani, kar bi bil seveda največji nesmisel. „Naši zakonski predpisi namreč varujejo tistega, ki razobeša avtomate z nemškimi napisi, kaznujejo pa tistega, ki bi jih prepleskal, češ da uničuje tujo lastnino. Absurd! V tej zvezi želim opozoriti, da slovenski jezik niti v obdobju največjega germanizacijskega pritiska ni doživel takega kvarjenja, kot ga doživlja danes. Pronicanje plehkega čtiva, zoper katerega ne znamo narediti ničesar, nam izpodjeda človeško in narodno bit.“

Prav tako je absurd, pripominja Gradišnik, da se „mora na slovenskih osnovnih šolah v Kopru in Piranu poučevati italijanščina kot obvezen predmet prav od prvega razreda naprej, kar onstran meje (Trst ali Gorica) nima podobnega pri Italijanih na nobeni stopnji njihovih šol...“ Hlapčevstvo do obeh sosedov. Res smešno in poniževalno!

Katoliški glas, Gorica—Trst, 19. febr. 1970, štr. 2.

Slovenski Korošci zopet izigrani

Vetrinjski grad pri Celovcu je postal jabolko spora. Postal naj bi bil last Slovencev, a nemški zagrizenci na Koroškem so napeli vse sile, da do tega ne bi prišlo. Celo vlado na Dunaju so poklicali na pomoč, da prepreči ta nakup. Zgleda, da so uspeli.

Našim bralcem naj povemo, da je Vetrinjski grad bivši cistercijanski samostan, 5 km zahodno od Celovca. Kakor toliko drugih samostanov, ga je cesar Jožef II. konec 18. stoletja razpusil in poslopje podržavil.

Leta 1945 je v mesecu maju vetrinjsko polje doživelo nekaj posebnega. Nanj so se zgrnile množice slovenskih beguncev, ki so se umaknili pred Titovimi partizani na Koroško. Računajo, da je bilo civilistov nad 20.000, protikomunističnih borcev, vojaško organiziranih, pa nad 12.000. V tistih dneh negotovosti, strahu in groze so naši ljudje iskali moči in tolažbe zlasti v čudovito lepi cerkvi starodavnega samostana, v kateri kraljuje Žalostna Matj božja. Spominska plošča, ki so jo kasneje namestili begunci — sedaj izseljenci v Sev. Ameriki — priča o tem.

Ime Vetrinj bo za vse čase ostalo povezano s tragedijo, ki se je v zadnjih dneh maja 1945 tam odigrala. Angleži so v dneh od 27. do 31. maja naložili na kamione večino slovenskih protikomunističnih borcev in jih z lažno pretvezo, da jih bodo prepeljali v Italijo, pri Področici in pri Pliberku izročili Titovim oblastem. Znano je, kaj so slovenski komunisti z večino teh borcev storili: množično so jih pobili, brez zaslišanja in sodbe, v raznih krajih Slovenije. Največ jih je bilo mučenih in pomorjenih v kočevskih gozdovih.

Medtem je vetrinjska graščina životarila naprej. Polje pred poslopjem se je napolnilo s stanovanjskimi hišami, sam veliki, na 15 hektarjih stoječi kompleks medsebojno povezanih stavb pa je klical po nekom, ki bi ga oskrboval in obnovil. Zvezna vlada na Dunaju, ki bi za obnovo vse graščine morala vložiti 35 milijonov šilingov, se je tega izdatka ustrašila in sklenila ves objekt prodati. Mohorjeva družba v Celovcu se je odločila, da poslopje odkupi. Vlada je bila soglasna.

Tedaj je med nemškimi zagrizenci završalo. Dvignili so hrup in vik, da hočejo Slovenci tik Celovca ustvariti novo žarišče narodne napadalnosti in nestrpnosti, da bo to kalilo mir v deželi, da Vetrinj ne sme preiti iz nemških v slovenske roke, da je treba poiskati vsa sredstva, da se ta namera prepreči. Zvezna vlada na Dunaju se je kot običajno temu pritisku vdala. Da se reši lastne odgovornosti, je graščino poklonila koroški deželi kot dar za petdesetletnico plebiscita, ki se bo obhajala letos jeseni.

Koroška deželna vlada je v rokah socialistov. Čeprav ti vedno trdijo, da so za mirno sožitje s Slovenci, je pa prav deželni glavar Hans Sima odločil, da Mohorjeva družba Vetrinja ne sme dobiti. Sklical je časnikarje, jim razkazal vetrinjsko graščino, nato pa imel tiskovno konferenco, na kateri je utemeljil razloge, zaradi katerih Mohorjeva družba gradu ne bo mogla kupiti. Da pa ne bi morda Jugoslavija protestirala proti novemu izigranju Slovencev, je vso zadevo povezal s potrebo dobrih sosedskih odnosov s Slovenijo oz. Jugoslavijo. Dejal je, da je Mohorjeva družba izdala že celo vrsto emigrant-skih knjig (med njimi tudi knjigo o vrnitvi domobrancev iz Vetrinja, knjigo „V Rogu ležimo pobiti“, dve knjigi dr. Žebota), kar vse naj bi potrdilo sum, da bo vetrinjska graščina služila slovenskim protikomunističnim izseljencem za Jugoslavijo sovražno shajališče. Dodal je, da se tudi on sam ograjuje proti taki literaturi in da bi bližnje deželne volitve lahko postale vzrok za izbruh nacionalne nestrpnosti med prebivavci Koroške, če bi se nakup dovolil. Za Sima je bil nakup vetrinjske graščine s strani Mohorjeve družbe bolj stvar čustev kot pa resnične potrebe, zato do njega ne sme priti.

Tako se je ponovno pokazalo, kako malo so koroški Nemci pripravljeni Slovence priznati za enakopravne sodržavljanke, postalo pa je tudi očitno, da jih oblasti v matični domovini niso pripravljene braniti, kadar gre za Slovence, ki niso marksistično opredeljeni.

Katoliški glas, Gorica—Trst, 5. feb. 1970, str. 2.

NAGOBČNIKI

prostor in čas

Policijski minister je prišel z veličastnim načrtom: za vse državljane nad štirinajst let naj se vpelje dolžnost nositi nagobčnike.

„Zakaj?“ je vprašal senilni prosvetni minister. „Ljudje vendar ne grizejo.“

„Zato pa govore.“

„Že... Ampak osnutke je treba predložiti odseku za umetno obrt v mojem ministrstvu. Ozirati se je treba na estetske potrebe ljudi.“

„Z zakonom lahko priznam le mehke elastične nagobčnike,“ je dodal pravosodni minister, katerega humanizem je poznala vsa dežela.

„Nimamo denarja,“ je rekel finančni minister, „ravnokar ste dobili osem milijonov za gumijevke, solzivec in brizgalne.“

„A produkcija stane le goldinar po nagobčniku — policija pa bo pobirala za izdajo po tri goldinarje za stroške.“

„Barvasti in okrašeni nagobčniki bodo prinesli še davek na luksuz,“ je preudarjal finančni minister.

„Gospoda,“ je dobrotljivo dejal vladar, „v moji deželi ima vsakdo družino, hišico, kakšno imetje. Vsakdo ima zaposlitev ali pa bi jo hotel imeti. Nagobčniki so čisto odveč.“

(Prevedeno iz nemščine)

Gabriel Laub

Prostor in čas, Maribor, 1969, šte. 11/12, str. 566.

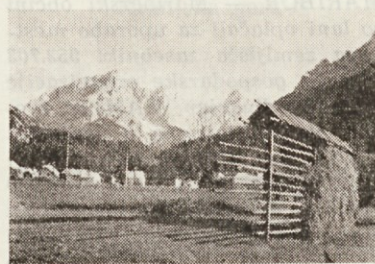
Mavrovo iz Skopja, Jugoslavija put iz Beograda, GAST in GI-POSS iz Ljubljane. Ta odsek bo dolg 31 km in 990 m ter bo stal 439 milijonov dinarjev. Zgraditi bo treba most čez Ljubljaničo, nadvoz nad železniško progo, viodukte pri Verdu, Ivanjem selu. Uncu, Ravbarkomandi in nadvoz nad avtocesto (priključek Postojna).

LJUBLJANA — Statistika za 110 šolskih okolišev v Jugoslaviji pokaže naslednji porast prestopkov, ki so jih napravili šolarji leta 1964 in 1969: umorov 15 in 26; posilstev: 51 in 81; ropov: 396 in 1508; težjih napadov: 475 in 680; vlomov in tatvin: 7064 in 14102; napadov s strelnim orožjem: 419 in 1089; prestopkov z mamili: 73 in 854; pijančevanja 370 in 1035; napadov na učitelje: 25 in 1801. Statističar se sprašuje, kakšno bo življenje leta 2000, če bo šlo po tej poti naprej in če ne bodo mladine resnično vzgajali k dobremu, namesto da skušajo šolo le „reformirati“.

LJUBLJANA — Slovenski strokovnjaki za stanovanjsko gospodarstvo so bili v več zahodnih evropskih državah in so ugotovili, da zgradi stavbno podjetje ERA na Holandskem s 450 delavci približno 2.300 stanovanj letno in da porabi za eno stanovanje 400 delovnih ur. V Ljubljani zgrade letno enako število stanovanj, le da za gradnjo potrebujejo skoraj 3.000 delavcev in 2.200 ur za stanovanje, kar govori o nizki produktivnosti naših gradbincev.

LJUBLJANA — Turistično podjetje Kompas je lani pridobilo dr-

Sv. Tomaž nad Praprotnim

žavi 31 milijonov dolarjev deviz, kar je več kot tretjina vseh deviz, ki jih je dobila Slovenija od tujškega prometa (83 milijonov dolarjev). V lastnih hotelih ima Kompas 589 postelj, v katerih je bilo 64.000 prenočitev.

LJUBLJANA — Ljubljanske mlekarne so imele pred leti za starele obrate. Lani pa so se povsem modernizirale z novimi stroji. Ko bodo dobile še en stroj, bodo povsem opustile uporabo steklenic in steklenih kozarcev za mleko in jogurt in jih bodo zamenjale s plastičnimi. Mlekarne zberejo vsak dan 125.000 l mleka. Okrog 4 milijone litrov so ga lani izvozile tudi v Italijo.

LJUBLJANA — Poleg kliničnega centra v Ljubljani in onkološkega instituta (rak), ki naj bi ga posebej gradili, grade še bolnišnice v Mariboru, Novi Gorici, Kopru, Slovenj Gradcu, Murski Soboti in Ptujju. Do septembra hočejo zbrati gradivo, ki naj pokaže, kje so bolnišnice še potrebne in kateri organ je pristojen za njihove gradnje.

LJUBLJANA — Na občnem zboru Društva slovenskih pisateljev so za predsednika spet izvolili pisatelja Cirila Kosmača. Člani društva so v zadnjih dveh letih izdali 34 pesniških zbirk, 15 knjig proze in literarno znanstvenih del, 36 del je izšlo v tujih jezikih. Organizirali so razna pisateljska srečanja in literarne večere.

LJUTOMER — Obrat Mariborske tekstilne tovarne v Ljutomeru zaposluje 350 delavcev, od tega 300 žensk. Zaradi zmanjšane obsega proizvodnje so sklenili, da bodo s 1. marcem odpustili 17 delavk.

MARIBOR — Mariborski občini so lani vplačali za uporabo mestnega zemljišča zasebniki 952.703 dinarjev, gospodarske organizacije 3.223.880 dinarjev, TAM je uredila okolico tovarne v vrednosti 450.000 dinarjev. Skupaj je torej občina porabila več kot 4,626.000 dinarjev za izboljšavo cest in za cestno razsvetljavo. Občinski knjigovodski stroški za upravo

zemljišč so znašali 13.448 dinarjev.

MARIBOR — Tu so se sestali predstavniki varnostne službe iz Gradca, Maribora in Murske Sobotice. Razgovarjali so se o sodelovanju pri zatiranju kriminalnosti in o možnostih hitrejšega mejnega prehoda, zlasti ob praznikih, ko nastaja velika gneča na obmejnih blokih. Sprejeli so nekaj ustreznih sklepov, ki bodo omogočili hitrejši prehod čez mejo.

MARIBOR — Tukajšnje lesno podjetje Marles je usmerilo svojo proizvodnjo v montažne hiše. Pripravilj so razne vrste takih hiš: za stanovanje, za počitnice, weekend hišice in obmorske hišice. Naročil imajo za dve leti. Zato si prizadevajo zgraditi moderni tovarni pri Sv. Lovrencu in na Podvelki na Pohorju.

MARIBOR — Veliko razburjanja povzročajo v Mariboru težke razmere v Mariborski tekstilni tovarni (MTT). Zaradi neurejenega uvažanja tkanin iz tujine bodo morali znižati proizvodnjo in ob tem odpustiti 260 delavk. Ker je delovnih mest za ženske že tako malo, je skrb, kje bodo odpuščene dobile delo, še večja.

MOZIRJE — Celjsko podjetje Izletnik si prizadeva zgraditi zimsko športno središče na Golteh nad Mozirjem. Zgradilo je veliko nihalno žičnico, ki je stala 20 milijonov dinarjev. Zraven te še eno sedežnico in dve vlečnici. Ob zgornji postaji so zgradili manjši hotel z 48 posteljami in restavracijo, ki lahko sprejme okrog 400 gostov. Poleg hotela je na voljo za prenočevanje tudi stara Mozirska koč, ki je oddaljena le nekaj minut od gornje postaje. Da se bo središče rentiralo, bo treba zgraditi še nekaj hotelov in pridobiti smučarje iz Ljubljane in Zagreba. Ti dve mesti naj bi bili zaledje tega središča.

MURSKA SOBOTA — Kljub slabi turistični razvitosti tujski promet v Pomurju narašča. Lani je obiskalo Pomurje 22.000 domačinov in 12.300 tujcev. Levji delež

turizma imata Radenci in pa Moravske Toplice. Priliv tujih valut se je povečal v primerjavi z letom 1968 kar za 30 %. Devizni dohodek je lani znašal okoli 3,4 milijona dolarjev.

MURSKA SOBOTA — V središču mesta so odprli na novi tržnici trgovske prostore. Kmetijsko industrijsko podjetje Pomurka je uredilo mesnico in trgovino z zelenjavo. Soboški Merkur je odprl špecerijsko trgovino, mariborska Povrtnina pa trgovino s sadjem. Odprli bodo pa še pet lokalov: okrepčevalnico, drogerijo, lokal s fotografskimi potrebščinami, ženski frizerski salon in loterijski lokal.

MURSKA SOBOTA — Trgovska podjetje Potrošnik ima blagovnico, ki je največja trgovska hiša v Prekmurju. Odprta je bila 13. septembra 1967 in je doslej postregla 2,5 milijona kupcem. V njej je vedno dosti kupcev iz sosednje Avstrije in Madžarske, ker je trgovina dobro založena.

NOVA GORICA — Vse tri občine na Goriškem (Ajdovščina, Nova Gorica in Tolmin) so lani odprle 1194 novih delovnih mest. Prošenj za delo pa je na delovnih uradih spet 1102. Med prosivci je tri četrtine (817) žensk, več kot polovica je pod 25 let starih. Večina prosivcev (86 %) je nekvalificiranih. Čeprav nameravajo v občinah odpreti nove obrate različnih tovarn — med njimi Meblo, Avtoelektro, Metalfleks, Iskra in Čebelica — bo zaradi prirastka mladih komaj mogoče znižati število brezposelnih na Goriškem.

ORMOŽ — Na področju občine se spet pojavlja nepismenost. Če so bile nekoč težave zaradi kmečkih otrok, ki so jih potrebovali za delo, pa sedaj izostajajo iz šole otroci iz neurejenih družin in otroci ki so brez pravega skrbstva, ker sta oče in mati na delu v tujini.

PIRAN — Delavski svet piranske splošne plovbe je na zadnji seji sklenil prodati ladje Bled, Bohinj in Bovec. Vse tri ladje bi

bilo treba temeljito obnoviti, kar pa bi bilo predrago. Zato jih bodo prodali za staro železo. Namesto njih pa je Splošna plovba iz druge roke kupila tri druge ladje, približno iste nosilnosti, od družbe Holland-American line. Tem trem ladjam so sklenili dati ime Brežice, Borovnica, Brnik. Tako bodo pri imenih ladij obdržali tradicijo „B B B“.

RAČE — V tem kraju južno od Maribora deluje kmetijska zadruga in tovarna Pinos, ki izdeluje zaščitna sredstva za rastline in jih zadruga prodaja. Zadruga, ki leži le 100 m od tovarne, kupuje njene proizvode v Ljubljani pri Agrotehniku. Kmet je potreboval zaščitna sredstva, ki jih pa v zadrugi niso imeli. Poslali so ga v tovarno, kjer je zaželeno dobil, z naročilom, naj plača v zadrugi. Tam so mu pa zaračunali vse pribitke, torej zaslužek Agrokombinata in zadruga, čeprav niso kmetu napravili nobene usluge. Pošten kmet seveda takšnega ravnanja ne more razumeti: to je zaslužek brez dela!

RADENCI — V zdravilišču Radenska so porušili Radenski dom, ki je doslužil. Zgrajen je bil leta 1878. Zadnja leta so v njem stanovali uslužbenci, deloma je pa služil za skladišče. Na istem prostoru bodo zgradili veliko reprezentativno poslopje z dvoranami, s trgovskimi in gostinskimi prostori.

RIMSKI VRELEC — Odkar je šest kilometrov dolga avtocesta iz Raven do Kotelj in Rimskega vrelca asfaltirana, se v rezljanem stavbišču hotela Rimski vrelec oglašča vedno več turistov tudi pozimi. Obilica snega je posebno privlači smučarje k smučarski vlečnici, ki jo je v bližini postavilo podjetje Ljubljana transport. S tem pa seveda niso še izkoriščene vse gostinske in ostale turistične zmogljivosti tega idiličnega kota pod Uršljo goro.

SELNICA OB DRAVI — Selnica je izrazito stanovanjsko naselje brez industrije. Po gostiščih pa daleč prekaša sosednje industrijske kraje. Zasluge za visoko go-

stinsko raven imajo štirje zasebni gostilničarji, ki so iznajdljivo in prijetno uredili svoja gostišča. Zavedajo se, da je osnova sodobnega gostinstva dobra kuhinja, ne pa le dolgočasno nalivanje decijev in pelinkovcev; zato so gostišča vedno tudi dobro obiskana.

SEŽANA — Lani so na prehodu v Sežani našteali kar 5.639.000 osebnih avtomobilov in 14.700 avtobusov, ki so tam prešli mejo. Pogosto se dogaja, da potniki nimajo dovolj denarja, da bi plačali carino. Tako imajo na carinarnici zapisanih kar 58.475 dolžnikov, ki niso plačali carine. Dobra dve tretjini dolžnikov sta s področij Banata, Vojvodine in Pomoravja. Nad 70 % je takih, ki morajo plačati nad 500 din, okoli 6 % pa jih je dolžnih nad 2.000 dinarjev carine. V 60.000 primerih je carina zahtevala od občin prisilno izterjavo.

SLOVENSKA BISTRICA — Lani je bilo v občini zaposlenih 6.631 ljudi. Od tega v industriji 2.856, v kmetijstvu in gozdarstvu 517, v gradbeništvu 844. Na novo so zaposlili 400 ljudi, brez dela jih je pa ostalo 443. Število nezaposlenih se bo letos povečalo za okoli 100 oseb. Nekaj nad 400 ljudi pa dela v tujini.

SV. LOVRENC NA POHORJU — Marlesova tovarna montažnih zgradb je v surovem stanju dokončana. Zdaj urejajo notranjost. Računajo, da bodo do pomladi pripravljene na serijsko proizvodnjo.

ŠEMPETER PRI GORICI — Tukajšnja tovarna avtoelektričnih izdelkov Iskra je slavila desetletnico obstoja. Iz skromnih začetkov se je razvila v podjetje, ki zaposluje nad 1.000 ljudi. Lani je tovarna izdelala v vrednosti 110 milijonov dinarjev izdelkov, s katerimi zalaga vso jugoslovansko avtomobilsko industrijo. Tovarno hočejo povečati in s tem kar šestkratno dvigniti proizvodnjo. Povečanje bo stalo 85 milijonov dinarjev.

ŠKOFJA LOKA — V grajski kapeli na loškem uršulinskem gra-

du, med znamenitimi zlatimi oltarji iz Dražgoš, je priredil vokalni kvartet Ledina iz Žabnice koncert, ki je izvajal stare narodne pesmi.

TRBOVLJE — Občina Trbovlje šteje 18.444 prebivavcev. Od teh jih je zaposlenih 7.747. Povprečni osebni dohodek na zaposlenega je bil lani 1.239 dinarjev. Dosežen je bil skupni dohodek 600 milijonov dinarjev.

VERŽEJ — Ker je cesto ob reki Muri po mnenju prebivavcev uničil KIK Pomurka (obrat gozdnega gospodarstva Murska Sobota), je svet krajevne skupnosti Veržej zahteval, da ta delovna organizacija cesto v najkrajšem času popravi.

VELENJE — Tukajšnji rudnik daje kruha približno 3.500 ljudem. V 293 delovnih dneh so izkopali lani 3.404.000 ton lignita in ga zaradi hude zime tudi prodali. Letošnji načrt predvideva izkop in prodajo 3,2 milijona ton. Rudnik je soudeležen pri gradnji termoelektrarne Šoštanj 3 z letnim prispevkom 10 milijonov dinarjev. Ko bo začela obratovati nova elektrarna, bo treba zvišati tudi izkop premoga letno na 4,5 milijona ton.

ŽIRI — Žirovski gorski čevlji (kvedrovci) so bili že od nekdaj na dobrem glasu. Tovarna čevljev Alpina izdeluje tudi dobre smučarske čevlje, ki predstavljajo četrtno njene proizvodnje. Lani so jih izdelali 70.000 parov. Doma so jih prodali 8.000. Vse drugo je pa šlo v prodajo v tujino, največ na zahod: v Združene države, Kanado, Švico in zapadno Nemčijo.

Kranjska gora

Ljudje pod bičem

Upravitelj Viktor Žalar in učiteljica Silva Miklavc se skupaj z ostalimi ljudmi v Sloveniji vsak na svoj način prebijata skozi zadnjo vojno.

Vojne je konec. Viktor je spet upravitelj šole v Podbrezjah, Silva pa je prestavljena na šolo v Dobropoljah. Tu se ji ob bivšem politkomisarju Razpetu in ob pripovedovanju preprostih ljudi začne odkrivati resnica o dogodkih med vojno: zve o tisočih vrnjenih protikomunističnih borcev s Koroškega, ki jih je dala nova oblast pobiti v kočevskih gozdovih. Obenem se ji ob svojem bivšem zaročencu Bregarju, ki je tipičen materialist, začne kazati nova družba v pravi luči.

Ravnatelj Razpetu je žena Nataša ušla k Blažu Bregarju. Bregar je svojo namero, da se z Natašo poroči, sporočil Razpetu.

Razpet se pogovarja z učiteljico Silvo o Blaževem pismu, ki ga je pravkar prejel.

„Bregar je bil vedno negotov v svojih odločitvah,“ je rekla. „Natašin hitri povratek ga je verjetno zmedel, ker je gotovo pričakoval, da bo govorila o razporoki z vami sama. Ko se je vrnila, ni imel več izhoda. Moral je pisati.“

„Ste videli? Nataša je pripisala en sam stavek,“ je rekel.

„Da. In kaj mislite zdaj?“

„Ne bom odpisal, pustil ju bom, da bosta čakala in čakala...!“

Planil je kvišku in ob mizi šel proti steni, se obrnil in divje koračil nazaj.

„...pustil ju bom, da bosta letala od urada do urada, da bosta pisarila...“

Ustavila ga je na sredi.

„Za razporoko ima Nataša vsaj dva razloga, tovariš Razpet. Prvič — udarili ste jo, in drugič —

zakonolom je bil izvršen in Nataša ga bo rada priznala. Z Blažem sta bila dva dni v Bohinju.“

Besno je gledal vanjo in čakala je, da bo zarjul. Toda kakor otrpel je sedel nazaj na stol in šepnil: „Tega nisem vedel.“

„Povedala mi je sama,“ je rekla. „Bila je vesela tega dejstva.“

Bil je nov udarec, ki mu ga ni mislila zadati, toda preveč se je še oklepal nečesa, kar je bilo brezupno. Počemu naj bi se mučil še naprej?

„Tega nisem vedel,“ je ponovil in gledal vanjo s pogledom mrtve ribe.

„Mislite da je v resnici moj udarec kriv, da je prišlo tako daleč?“ je vprašal.

„Tudi brez udarca bi odšla,“ je rekla. „Morda pol leta pozneje, toda odšla bi.“

Silva je v strašni zadregi z očmi begala po sobi, da ji ni bilo treba gledati mu v obraz. Sesedel se je bil vase, negibno sedel in gledal predse.

Šele zdaj je videla, da je tudi pisarnica dobila drug obraz. Poleg starega naslonjača je na tleh ležala žimnica, pokrita z rjavkasto vojaško odejo. Slik na steni je bilo manj in tam, kjer je nekoč visela Natašina slika, je bil zdaj samo svetel kvadrat. Časopisi in brošure so bile na tleh, zložene v kup ob knjižni omari.

„Spim zdaj tukaj,“ je rekel. Zdrznila se je.

„Počutim se bolj mirnega in trdnega. Njeno sliko sem snel, nisem je mogel več gledati. Kar človeka boli, rad spravi s poti. Tako je Nataša storila s preteklostjo.“

Vstal je in se z obema rokama opiral ob mizo. Čakala je na besede, toda obrnil se je in odšel k pisalni mizi. Šele tam je s hrbtom obrnjen proti njej spregovoril.

„Veste, da moram kot vaš predstojnik od časa do časa poslati v Ljubljano poročilo o vašem delovanju.“

„Vem,“ je rekla trdno.

„Včeraj mi je tovariš Cestnik pri kosilu postregel z novico, da ste bili v cerkvi. Morali bi vedeti, da vzgojitelj v socialistični družbi...“

Ni mu pustila, da bi povedal do konca. Vstala je in mirno rekla:

„Drugo nedeljo pojdem spet, tovariš Razpet. Nekoč sem hodila vsako nedeljo.“

Počasi se je obrnil in bedasto strmel vanjo.

„Veste, kaj to poemni?“

„Vem, premestitev v kraj, kamor ne bi hotela. Toliko pač, da bi stisnili odpoved iz mene. Drugo leto se tako mislim poročiti.“

Bil je v zadregi.

„Nekoč sem vam namignil, kaj je Cestnik. Umazana podgana! Vse doslej so bila moja poročila o vas ugodna. Mar se ne zavedate, kako bom osmešil vas in sebe, če bom poročilo nenadoma spremenil? In poslati ga moram.“

„Pošljite ga!“ je rekla trmasto. „Po ustavi lahko hodim v cerkev, če hočem.“

Tedaj je izbruhnil.

„Dovolj ste pametni, da veste, kaj je na papirju in kaj je v resnici. Na papirju je Nataša moja žena, v resnici...“

Zadnjih besedi ni izrekel. Topo je gledal proti njej.

„Počemu stojite?“

Sedla je.

„Ali bi vi odpisali Bregarju, če bi bili na mojem mestu?“

„Mislim, da ne,“ je rekla. „Najeti bosta morala advokata, obresti vse urade in po uradni poti se bo končalo, kar je na papirju še med vama. Pisati naravnost Bregarju se mi zdi brez pomena; v ihti bi znali zapisati celo kaj takega, kar bi vam škodovalo.“

„Nobenega pomena nima, da. Prav nobenega pomena,“ je rekel tiho.

Nažgal je cigareto.

„Hvala, da ste prišli!“ je rekel.

Poslovala se je in tokrat jo je pospremil do stopnic. Ko je stopala navzdol, ga je slišala, ko je rekel:

„Ne bom poslal poročila.“

Ni se mogla dovolj naglo obrniti, Razpet je bil že izginil. Slišala je samo, kako so šklepnila vrata. Ko je stopila na cesto, je videla, da je podpeški hrib spet ves v megli in da mole iz nje samo žalostni jambori golih bukev.

Razpetá je ženin beg silno potrl. Ko je potem OZNA aretirala učiteljico Silvo, čes da „je redno obiskovala izdajalsko hišo Franceta Rekarja in v zadnjem času tudi cerkev“, o čemer Razpet svojim nadrejenim ni poročal, in ko bi se moral iti Razpet zaradi tega v Ljubljano zagovarjat, je naredil samomor.

Žalar je čutil, da je življenje nenadoma dobilo novo obliko, da se je vse staro kljub temu, da je skušal zanj najti opravičilo, žalostno končalo in da je Silvina aretacija predzadnje dejanje na preprostem odru bednega življenja, ki ga je živel vse odtlej, ko se je vrnil iz Dachaua. Že takoj spočetka, ko je mislil, da je ujel tok starega življenja, je naredil neumnost in nehoté obsodil Silvo iz čudnega napuha, iz ničvrednega prepričanja, da mu je taborišče smrti dalo pravico soditi na desno in levo. Skušal je biti sodnik, zdaj pa se je nenadoma znašel v vlogi obtoženca. Neizprosna Silvina doslednost mu je pokazala, da je ob vsem svojem govorjenju vendarle le človek, eden tistih ljudi, ki iz dneva v dan bolj spoznavajo, da so bili oguljufani, in vendar nimajo več poguma, da bi upali to povedati na glas. Le naskrivaj stiskajo pesti in v jezi love obljuje, ki se niso izpolnile.

Župnikovo poročilo o Silvini aretaciji ga je na mah iz višav prijetnih sanj treščilo v ledeno spokojnost. Vedel je, da ne more ničesar storiti, da more samo čakati, dokler Silva ne prehodi težke poti do konca, dokler ji mrzlo ne prebero sodbe. Najmanj eno leto prisilnega dela, odvzem državljskih pra-

vic in zaplemba premoženja. To je zdaj v navadi in vse to ve Žalar vnaprej.

Čeprav si je prve dni skušal dopovedati, da je nesreče krivo okolje, v katerega je prišla, se je kmalu ujel v lastno zanko. Ko se je domislil lepe poti na Begunjščico, njenega govorjenja, svojih lastnih besed, je dobro čutil, da je okolje samo dozorilo v Silvi tisto, o čemer je dvomila. Sam je dvomil že o marsičem, upal je govoriti o tem svojemu dvomu z nekaterimi, toda javno se ni upal upreti nikomur. Toliko zgodovine je zamudil in v prvem letu svoje vrnitve je govorilo iz njega še vse preveč sovraštvo, ki si ga je napehal v dušo za žico. Šele pozneje, ko se je umirjal, ko je legal nazaj v stare temelje, so pričeli vstajati dvomi. Drobne, na videz brezpomembne stvari so dobivale svoj določeni pomen. Ceio letaki, ki so ležali povsod po tleh v tistih prvih dneh, ko so prihajali Nemci, ko so se jugoslovanski vojaki umikali z Jezerskega: „Odvrzite orožje! Ne upirajte se Nemcem, ker je brez pomena. Vsakega slovenska življenja je škoda. KPJ.“

Po toliko letih zdaj veže raztrgane dele in preteklost dobiva docela drug obraz. Zakaj je Komunistična partija Jugoslavije takrat izdala tak ukaz? Ker so bili Rusi in Nemci še v bratskem objemu in so se skupaj gostili ob ubiti Poljski? Eni in drugi so takrat še zagrebali gomile nad poljskimi življenji. Globoke gomile, ki so jih s tanki ravnalji z zemljo. Goseničasta kolesa jeklenih kolosov so brisala sledove.

Šele potem, ko so Rusi obrnili orožje proti Nemcem, je nekdo pričel z novo taktiko. Zdaj se je bilo treba upirati, treba je bilo streljati na posamezne okupatorske vojake in streljali so tisti, ki so takrat pobrali odvrženo orožje. Nenadoma, čez noč so na

Slovenija
v zelenem

samotnih travnikih zrasli koli in ob njih privezana slovenska življenja. Za enega nemškega vojaka dvajset slovenskih življenj! Nič več starega gesla, zdaj je veljalo novo: Žrtve morajo biti!

Njega so odpeljali, zgubil je stik z domovino, samo v drobnih bliskih je še ujel kakšno novico. Streljali so „izdajavce“. Verjel je, čeprav se mu je zdelo čudno, da se je narod razcepil v dva tabora. Kaj je hotela druga polovica? Noče komunizma, hoče, da naroda ne ubijajo zavoljo neumnosti. Kaj pomeni en nemški vojak v primeri z dvajsetimi slovenskimi življenji, ki so jih sneli z zemlje in pobili sredi zrele trave?

Vendar je takrat bil na strani onih z bobnečimi gesli, ki so govorili samo o uporu in o svetli svobodi. Tako bo narod ohranil svojo čast. Vsak „izdajavec“ je imel v njegovih očeh Bregarjev obraz.

Prvič se je zdrznil, ko so nad Gorjušami sestrelili ameriško letalo. Trinajst mladih ljudi je bilo ubitih. Leteli so čez jugoslovansko ozemlje. Prijatelj, ki je še pred enim letom pošiljal obleko in zdravila, je v dobri volji šel čez prijateljevo dvorišče. Prijatelj ga je pobil s kolom in veliki Stalin se je z vseh zidov dobrotljivo smehljajl skoz velike, mrožaste brke.

To je bilo v avgustu leta 1946.

Nato je bil v Kranju na trgu velik miting. Treba je bilo vpiti, skupaj nagnani ljudje so valovili in čakali na ukaz od zadaj. Govorniki so tulili, da so ameriški in angleški zavezniki navadna kapitalistična buržoazija, ki bi rada vklenila v svoje verige težko priborjeno svobodo.

Nato se je pričelo tisto ostudno skandiranje, ki ga je sovražil vseskozi. Nikdar ni tulil z množico, tudi takrat ne.

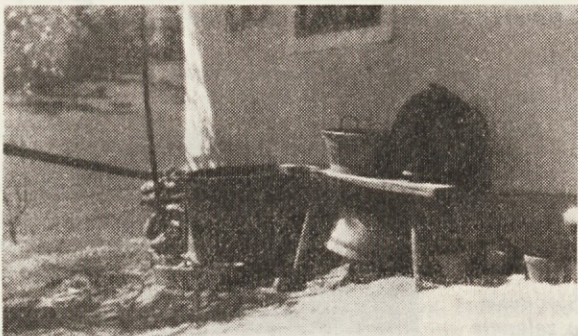
„Sta-lin, Ti-to . . . Sta-lin, Ti-to!“

Na velikih plakatih sta molče gledala na ljudi: Stalin z vojaško kapo in velikimi brki, Tito z zvitim nasmeškom in poleg njiju manjše zvezde.

„Smrt izdajavcem! Tujega nočemo, svojega ne damo! Koroška je naša. Živela Komunistična partija! Sta-lin, Tito . . . , Sta-lin . . . !“

Noro kričanje, in ko je gledal po obrazih so se mu zdeli mrtvi, naveličani. Poparjen se je odpeljal s kolesom nazaj v Podbrezje. Po poti gredé se mu je zdelo, da tisti lističi ob razzulu niso bili brez pomena. Nekdo je natančno vedel, zakaj jih trosijo.

Vaško tihožitje

Vendar ni hotel, da bi ga razočaranje strlo. Nobena nova stvar se ne uleže takoj v mirno strugo. Vse se bo uneslo, ljudje se bodo vrnili k zemlji. Sam je bil v duši kmet in vedno je mislil, da za razdrapano življenje ni boljšega zdravila kakor zemlja. Pri zemlji se odpočiješ, sloniš ob njej kakor pri dobrih, polnih prsih.

Ko so pričeli zasegati kmečko posest, je otrpnil. Neusmiljeno so rezali in sekali, „uporniki“ so romali v ječo, dolžili so jih vojnega dobičkarstva. V ljudeh je pričela kopneti volja do dela, zemlja je legala v ledino, gola kakor nevesta, oropana svojega prvega deviškega cvetja, ki ga je z ljubeznijo hotela darovati kmetu, ker jo je ljubil. Zadrúžna polja so bila nastlana s plačanimi delavci, toda z zemljo so delali kakor z vlačugo.

„Z ruskimi statistikami so dokazovali, da se bo žito kar vrtinčilo iz zemlje. Toda mladi so odhajali z zemlje v mesto in kleli vse.

V tem času se je v Žalarju veliko zlomilo. Če je res šlo samo za svobodo, bi se zdaj morala pokazati. Pa so planili po zemlji kakor jastrebi, najprej tisti, ki v svojem življenju še niso zorali ene brazde.

Z zemljo je bil Žalar zvezan po svoje. Čutil jo je kakor živo telo, učil je otroke ceniti drevje, obdelovati vrt, saditi, učil jih je o gnojilih in v resnici se je najbolj spočil, ko je pomagal pri Ožbovcu. Zemlja mu je pomenila mirnost, bitje, ki se nikoli ne spremeni, ki vrača ljubezen za ljubezen. Iz te zemlje raste kmečki človek, in kadarkoli je pogledal v novo nosečnost mlade Ožbovke, se mu je zdelo, da s telesom in s tem, kar je v njem, brsti kar iz tal in jo obdaja vsa polnost, ki jo more zemlja nuditi. Tako si je predstavljal tudi Silvo. Ko bo njegova, bosta rastla iz zemlje kot jablana, ki je polna dišečega rožnatega cvetja.

Župnikovo pismo je naredilo križ čez vse. Večer za večerom sedi molče v temni sobi. Z belim, prosojnim mrazom ovija zima gozd nad cesto; glogove seči ob Pavlinovem sadovnjaku so zasute v zasre-njeni sneg.

Zakaj hrani življenje včasih najhujši udarec za najlepšo uro?

Prišlo je drugo župnikovo pismo, ki ga ni pričakoval. Bil je kratko.

„Čutim dolžnost, da Vas obvestim o smrti Silvinega predstojnika, ki me je takrat naprosil, naj Vam nesrečo sporočim. Ustrelil se je. Bil je človek novega, na žalost strašno praznega življenja, in občutek imam, da je siromak čutil, da je zanj zgubilo smisel. Njegov civilni pogreb je bil danes.“

Čeprav Razpeta nikoli ni srečal, ga je poznal iz Silvinega pripovedovanja. Človek, ki je nekoč lahko ubil sočloveka, in vendar je prišel do zidu, čez katerega ni več mogel. Življenje zanj je zgubilo svoj smisel.

Včasih je Žalar mislil, da se to ne more zgoditi. Niti v Dachauu mu ni hodilo na misel, da bi se končal, in vendar bi bilo treba prijeti samo za žično mrežo, nabito s tokom. Trdno je bil prepričan, da življenje ohrani svojo ceno do zadnjega diha, da se je do zadnjega diha treba mučiti za sapo.

Zdaj je pričel dvomiti o tej resnici. Ali ima pomen živeti to spačeno življenje? Kje je sploh življenje? V tem vražjem kričanju, ki so ga polni vsi mitingi, ali v čeljustanju ljudi, ki niso sposobni napisati niti enega poštenega pisma?

Tik pred novoletnimi počitnicami so brali v šoli iz Župančičeve zbirke „Zimzelen pod snegom“:

„In smo žuboreli
o Titovi vojski
in Stalinovi
Rdeči armadi.“

Imelo ga je, da bi se postavil na sredo katedra in zadeklamiral, kar je še danes znal na pamet in kar se mu je nekoč zdelo lepo. Bili so verzi istega pesnika, ki jih je napisal za žaro, v kateri so ponесли slovensko prst v Beograd na grob ustreljenega kralja Aleksandra.

„Nekdanje čase bil je običaj,
da knezom so najljubše dragotine
dajali s sabo, ko so šli v krajine,
od koder potnika ni več nazaj.
Mi damo Tebi, kar nam je najdražje:
prsti slovenske zbrali smo v posodo,
ki zvezal z njeno svojo si usodo —
morda Ti z njo počivati bo lažje.“

Preklete, kako mešetarijo s to slovensko zemljo! Nekoč so jo dali samo za žaro, zdaj jo jemljejo na debelo. In zdaj naj bi žuboreli o Stalinovi Rdeči armadi kakor studenci!

V temi stiska pesti, čeprav ve, da je brez pomena. Silva je odšla na svojo pot. Jetnik je, kakor je bil nekoč on, številka, ki nikamor ne sme sama, za katero vedno stoji stražar. Človeški odnosi postanejo mrtvi, nekje od daleč se zavedaš, da imaš v svetu človeka. Vse drugo je potopljeno v preštevanje dni, ki so še pred teboj. Zjutraj vstaneš, pokličejo te, da rečeš svoj — tukaj — nato delo, obupno gledanje za omahujočim soncem na nébesu in za sencami dreves. Ob sivih, oblačnih dneh potuješ z očmi za oblaki in meglami in se otepaš mokrega, morečega občutja, ki ti leze v kosti. Pride mrak, spet klicanje, če morda kdo ni pobegnil, in nato se z mrtvimi koraki vračaš za ograjo kakor živina.

Kako bo vse to Silva prenesla? Ta lepa, krhka deklica, ki se mu je vedno zdela kakor očarljiva pastirica in je bila voljna iti z njim s planine v dolino. Ne bo mogla reči zapik kakor takrat, ko je bosna tekla pred njim po Obramovem travniku in se zasopljena ustavila ob ograji.

Eno leto, morda dve leti. Morda celo dlje.

Večer za večerom sedi v temi na svojem mestu in se zgane le takrat, ko zasliši Andine korake na stopnicah. Ko zadršajo vrh zastopnišča, se počasi vzdigne in stopi do vrat, ko zasliši trkanje.

„Te motim, tovariš Viktor?“

„Vstopi!“

Gre pred njo in pri podbojih sobnih vrat poišče stikalo in prižge luč.

„Nekoč je živel kralj...“

„Nobenih novic, Viktor?“

Včasih ga kliče tovariš, včasih samo po imenu. Žalarju je vseeno.

Nato sede njemu nasproti. Vsak dan isto vprašanje in isti odgovor. Žalar ve, da prihaja, ker ji je dolgčas, ker se ji je podrla ljubezen. Ne žene se zavoljo tega; fant je bil pri policiji z dobro plačo in je našel nekaj boljšega. Vse kaže, da posebne ljubezni niti ni bilo med njima. Toda je pač tako, da človek nekaj časa pogreša še malovreden vžigalnik, če ga je izgubil.

„Aci mi je pisal, da bi mu vrnila prstan,“ je rekla.

„Vrni mu ga!“ je rekel mrtvo. „Prepričan sem, da ga nikoli ni kupil. Presmrkav je, in ti mladi ljudje so kradli pri tistih, ki so jih zapirali.“

„Kako to veš?“ se je zmedla.

„Vem,“ je rekel. „V Dachauu so tudi tako delali.“

„Rekel mi je, da ga je dobil pri dekletu, ki so ga selili.“

„Saj sem vedel. Mladi so najbolj podivjali.“

Ze nekaj časa sem sta se zbadala.

„Ali naj bi ti skuhalo malo kave?“

„Če se ti ljubi. Skupaj jo spijeva.“

Vstala je, in ko je gledal njeno gibčno hojo, je spet obstal z mislijo pri Silvi. Nekoč je pokazala drobčkano ljubosumnost proti tej stvarci. Vzdignil se je in odšel za njo v kuhinjo.

„Mar ni življenje neumno? Računal sem, da bo prišla za novoletne počitnice, da se bova zabavala z Ožbovčevimi otroki...!“

Stala sta v kuhinji in poslušala šumenje vode, ki se je pripravljala k vrenju.

„Počemu se je vtičkala med bele tam?“ je rekla.

„Počemu? Dozdeva se mi, da so na svetu različni ljudje, ki jim včasih nadenemo ime sovražnik samo zavoljo tega, ker nočejo misliti po naše. Čas je, da premislimo tudi tisto, kar so oni hoteli.“

Nič ni odgovorila. Vsula je kavno zmes v vrelo vodo in odšla po cedilo.

Nato sta pila, in ko je Anda pomila skodelici, je voščila lahko noč. Žalar je šel za njo, ji odprl vrata

Za balo

in jih spet zaprl. Drobni, cokljajoči koraki so umirali na stopnicah, in ko je slišal, da je zaprla vrata spodaj, je lezel nazaj proti svoji sobi, se mehanično stegnil za podboje in ugasil luč. Sedel je na svoje mesto in strmel v mračno okno. Natančno je vedel, da tako strmi tudi Silva. Vsak jetnik največ časa prebije ravno s tem gledanjem.

Kako strašno bedno je življenje, če ti postavijo pred oči zamreženo okno, za katerim so močni železni drogovi! Mar res ta nova svoboda ne more uspevati brez njih? In vendar si je svobodo vedno predstavljal kot pot na Begunjščico, na vse kraje odprto pobočje, ki na vsakem koraku odpre novo lepoto.

Stopil je k oknu. Ledene rože so bile tako goste, da ni mogel videti niti globokega snega zunaj. In ko je pomislil, da bo preteklo veliko časa, preden bo mogel s Silvo spet čez Obramov travnik in v Črepinjek, je stisnil oči, toliko, da je zadržal dve bedni solzi, ki sta se mu obesili na trepalnice.

Kmalu po kosilu je škrtnil ključ. Zgrbila se je, toda se ni dvignila s postelje. Topasti ječarjev obraz jo je vendar pognal kvišku.

„Pojdi!“ je siknil.

Za vrati je stal stražar z brzostrelko in mirno presojal jetnico.

„Silva Miklave?“

„Da!“ je rekla.

Morala je hoditi pred njim. Skozi linice na vratih so jo gledale oči, šumenje v celicah je bilo podobno oddaljenemu brnenju. Nato po stopnicah navzdol,

na levo, in ko se je na koncu ustavila, jo je stražar porinil skoz vrata. Čutila je hitro bitje žile v vratu, in ko je dvignila oči, je videla samo troje ljudi. Dva je poznala: bila sta tovariša Saša in Cestnik.

Človek, ki ga ni poznala, ji je z roko pokazal stol.

„Sedite, tovarišica Miklave!“

V tem hipu, ko se je srečala s Cestnikovim obrazom, se je umirila. Sedla je na stol, kakor da je prišla na obisk. Ne, pred njim ni hotela pokazati strahu, ni mu hotela privoščiti veselja, da bi užival ob njeni plahosti.

„Ne morete se, mislim, pritožiti, da ste tu po krivici, kakor navadno trdi večina zaslišancev!“

Zdaj je trdno vedela, da sedi pred preiskovalnim sodnikom.

„Ne!“ je rekla kratko. Cestnikov obraz se je potegnil, hotel jo je pogledati, toda je takoj umaknil pogled, ko je videl, da Silva gleda naravnost vanj.

„Mislim, da ste si tudi na jasnem, da ima učitelj v naši socialistični skupnosti težje obveznosti, kakor so bile nekoč.“

Preiskovalni sodnik jo je gledal skoz očala in Silva je morala priznati, da je bil njegov pogled malomaren, vsakdanji, pogled človeka, ki mehanično izpolnjuje svojo dolžnost.

„Te razlike ne vidim,“ je rekla. „Otroci se v bistvu niso spremenili.“

Snel je očala in jih položil na papir pred seboj.

„Morda imate prav v tem, da se niso spremenili otroci, gotovo pa se je spremenil čas, za katerega te otroke današnji učitelji vzgajajo. Priznati morate, da vaše ravnanje ni bilo v skladu s tem, kar socialistična družba od vas kot učiteljice pričakuje.“

Videla je, da je segel po knjigi, katero je tovariš Saša tako skrbno hranil v svoji aktovki in je zdaj pomenila obtežilno gradivo.

„To knjigo poznate,“ je nadaljeval. „Tajna policija jo je našla med vašimi knjigami. Ali priznate, da je ta knjiga vaša lastnina in da so jo našli v vaši knjižni omari?“

Spet si je nataknil očala.

„Da,“ je rekla glasno.

Preiskovalni sodnik je pisal in Cestnik je gledal v tla.

„Kje ste knjigo dobili?“

Videla je, kako se je Cestnik naslonil nazaj in nemirno prižgal cigareto.

„Pri bratu pokojnega Franceta Rekarja, ki je bil komandant belih v Zvirčah in ga je ranjenega na Turjaku ustrelil tovariš Razpet.“

Cestnik je pobledel, položil cigareto v pepelnik in z odprtimi usti strmel proti njej.

„To se mi ne zdi važno,“ je nenadoma rekel tovariš Saša in se premaknil na stolu. Toda še preden je preiskovalni sodnik zadal novo vprašanje, je Silva že udarila nazaj.

„Meni se je zdelo važno, ker sem prvič slišala, da so tudi na naši strani ubijali ranjence. Razpet ni tajil.“

Zdaj je sodnikov obraz prekrila lahna rdečica.

„Opozarjam vas, da odgovarjate samo na tisto, kar vprašujem.“

„Da!“ je rekla mirno. Čutila je rahlo zmagošlavje, in čeprav je bilo bedno in brez pomena, jo je polnilo z neznano močjo.

Preiskovalni sodnik je nadaljeval:

„Bivanje v Dobrepoljah ste izrabljali, da ste navezovali stike z narodnimi sovražniki in izdajalci in ste v sovražne namene porabljali zlagana pričevanja belogardističnih izrodkov. O tem je tu pričevanje tovariša Cestnika.“

Cestnik je zaprl oči in s čudno našobljenimi usti je bil podoben otroku, ki so ga zalotili pri kraji.

„Ta del obtožbe zanikam,“ je rekla trdno. „Da sem obiskovala družine, to drži, toda obiskovala sem vse brez razlike. Tovariš Cestnik je bil pač toliko prijazen, da me je le od belih družin rad pospremil.“

Cestniku se je spačil obraz. Odprl je usta, gotal besede, toda sodnik je bil že pri novem vprašanju.

„Skušali ste vplivati celo na člana partije, svojega predstojnika tovariša Razpeta. O tem govoré pričevanja majorja tajne policije tovariša Saše.“

„Tudi ta del obtožbe odklanjam!“ je rekla prisekano. „Kakor vem iz Razpetovega pripovedovanja, je nastalo trenje med njim in partijo zavoljo zavoženega združnega gospodarstva, ki so ga kmetje odklanjali, in to zavoljo pomora vrnjenih belogardistov, kar je vpriči mene tovariš Razpet povedal tovarišu Saši v obraz. Prosim, da o tem zaslišite tovariša Razpeta.“

Borila se je z zagrizenostjo kakor nekoč z Blažem. Morda bi odgovarjala kakor vsi drugi, če bi bila s sodnikom sama. Toda Cestnikovega obraza ni mogla videti, ni mogla videti njegove zelene plesnobe, s katero je bil zdaj preprežen ves njegov obraz.

Sodnikov obraz je bil mrk, ko je obračal papirje.

„Niste bili nikoli članica komunistične partije?“

„Ne!“

„Članica Osvobodilne fronte?“

„Da.“

„Ste opravljali verske dolžnosti?“

„V zadnjem času.“

Vzdignil se je, spet snel naočnike in stopil od vrat, ki so vodila v sosednjo sobo.

„Tipkarica!“ je kriknil skozi duri.

Prišlo je mlado dekle, zaničljivo ošinilo Silvo in sedlo k pisalni mizi. Preiskovalni sodnik je narekoval zapisnik. Silva je natančno poslušala in videla, kako si Cestnik grize ustnice.

Nato je podpisala zapisnik in preiskovalni sodnik je poklical stražo. Odhajala je. Mirno, ne da bi trenila z očmi, je pogledala Cestnika:

„Hvala, tovariš Cestnik, in ko pojedete v Dobropolje, pozdravite tovariša Razpeta.“

Vedela je, da ga bolj ni mogla zadeti. Siv kakor star kamen je buljil vanjo, toda ko se je znašla na hodniku, je čutila biti srce s tako naglico, da jo je bolelo v očeh.

Neko popoldne, Silva je čutila, da se je moralo zunaj ojužiti, ker je slišala padati kaplje od strehe, so se spet odprla vrata.

„Silva Miklavc!“

Spet zaslišanje. Tina jo je splašeno pogledala in Silva je šele zdaj videla, kako strašno je dekletu propadlo v teh dneh.

„Zbogom!“ je rekla nenadoma.

Ječar je zadrleščil z durmi.

Tokrat je bila s preiskovalnim sodnikom sama. Začudila se je. Ko je sedla in sta se merila s pogledi, je vendar imela občutek, da ji ta človek ni naklonjen. Sklonil se je in pričel listati po papirjih ter begal z očmi od vrste do vrste. Z očmi je visela na njegovih nemirnih prstih, ki so nalahno bobnali po mizi.

„Ali imate k prvemu zaslišanju še kaj dodati?“ je rekel naglo.

„Nič, prosila bi le, da bi v moj prid zaslišali kot pričo mojega predstojnika, tovariša Razpeta. Ta bi lahko ovrigel pričevanje tovariša Saše. Čeprav je bil v sporu z vasjo in v marsičem tudi z menoj, je skušal biti nepristranski. Nisem namreč kriva, da je bil Razpet v sovraštvu s tovarišem Cestnikom, čigar ovadbe so v marsičem krivične.“

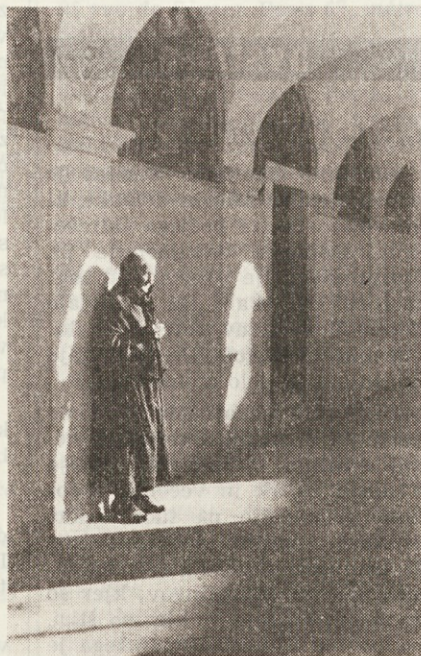
„To ste povedali že pri prvem zaslišanju,“ je rekel kratko. Nato se je naslonil nazaj in pričel vrteti svinčnik v roki.

„Kar zadeva vašo prošnjo, da bi namreč zaslišal tovariša Razpeta, vam ne morem ustreči. Sicer pa se mi zdi, da bi v glavnem obtožnice ne mogel ovreči. Priznali ste, da je bila knjiga vaša lastnina, in vsebina knjige je protidržavna.“

„Njegovo pričevanje, tovariš sodnik, bi mi vendar lahko pomagalo.“

Čutila je, da lahko govori, in hotela je porabiti te trenutke.

(Dalje na strani 34)

Ob božji peči

slovinci

po evropi

anglija

Marija Žagar, profesorica francoščine na Trinity and all Saints Colleges blizu Leeds-a, je promovirala na londonski univerzi za doktorja iz literature in filozofije. Gospej doktor čestitamo in želimo mnogo uspehov!

avstrija

GORNJA AVSTRIJA

LINZ — Škofijska Caritas je odprla dom za samske delavke, ki ga vodijo Sestre božjega Odrešenika. Dom, ki se imenuje St. Margit-Heim, je v prvi vrsti namenjen delavkam, ki prihajajo iz vzhodnih držav, torej tudi slovenskim dekletom, ki prihajajo na sezonsko delo v Linz.

Dom ima nekaj sob z dvema posteljama, nekaj s tremi in nekaj s štirimi. Stanovavke dobijo v domu zajtrk in večerjo, v soboto in nedeljo pa tudi kosilo. Mesečno morajo plačevati tiste, ki stanujejo v sobi z dvema posteljama po 850 šilingov; kjer so tri, po 800 šilingov, kjer so štiri, pa po 750 šilingov. Poleg tega je

treba od oktobra do marca plačati mesečno 50 šilingov za kurjavo.

Dom ima tudi klubske prostore, kapelico, pralnice, prhe. Edina lepota napaka doma je, da je v njem prostora le za 18 deklet.

Prijave za dom sprejema sestra Lucija v Caritas, soba 4, Seilerstätte 14. Dom sam pa stoji v Se-nefelderstr. 6, Linz.

Tukajšnje železarne VÖEST sprejemajo zadnje čase veliko delavcev. Slovenci so zaželeni.

V aprilu bodo spet prišli rojaki na sezonsko delo. Zlasti za tiste, ki pridejo prvič, je zelo važno, da jih medse lepo sprejmete. Pa tudi to jim smete povedati, da imamo slovensko božjo službo vsako nedeljo ob devetih dopoldne v uršulinski cerkvi. Večkrat se dogaja, da so rojaki že dalj časa v Linzu, pa nič ne vedo, da imamo v tem kraju Slovenci kaj skupnega.

V bolnici se zdravi zaradi rane na želodcu g. Jernej Šter. V Vöestu dela v vročini in mu je verjetno gašenje žeje naredilo rano na želodcu. Želimo mu skorajšnje okrevanje.

SALZBURŠKA

SALZBURG — V tem starodavnem mestecu s častljivo zgodovino živi kar precej Slovencev. Z začetkom sezone se bo njih število še povečalo. Škoda je le, da so med seboj premalo povezani in da se vse preveč vsak zase drži. To se pozna tudi pri obisku slovenske maše. V tem so nam naši sosede, bratje Hrvati, lep zgled, saj se vsako nedeljo skoraj vsi udeležijo svoje božje službe v farni cerkvi v Mülnu. Z narodno skupnostjo je prav tako kakor z zakonom: čim več se vanjo vložijo, tem več se iz nje prejme.

Medse smo dobili tudi organistko, gdč. Alenko Kolarjevo, ki nam bo pri maši igrala na orgle.

HALLEIN — Gospej Lutar je doma umrl oče Štefan Ternar. Izrekamo ji iskreno sožalje, očetu pa večni pokoj v Bogu!

Naš vrli rojak g. Štefan Novak je moral v bolnico iskati

zdravja. Tudi njemu želimo, da bi bil čimprej spet pri polnih močeh!

TENNECK — Čeprav je bilo marca še res veliko snega, je bila udeležba pri maši zelo lepa. Po maši smo hoteli gledati diapozitive iz Svete dežele. Pa je žarnica, ki je bila skoraj nova, napovedala brezkompromisno stavko in je moralo tako predavanje odpasti. Smo pa malo zapeli in se pogovorili. Razveselil nas je s svojim obiskom g. inženir Avsenik. Vsem Pepcam in Jožetom smo želeli vse najboljše za njihove godove. To smo želeli tudi misijonarju in ga zelo presenetili z darovi.

Ker so v salzburški nadškofiji uvedli sobotno večerno mašo, bomo verjetno, če bo večina za to, prenesli tudi mi našo mašo na soboto zvečer, ko smo bolj prosti. Kajti v nedeljo zvečer morajo mnogi že na delo. O tem se bomo med seboj pomenili.

belgija

LIEGE—LIMBURG

Nova članica Cerkve. — V družini g. Alojza in ge. Kristine Cuzi iz Eisdena se je rodila hčerka, ki so jo ob krstnem kamnu imenovali Yvonne. Toplo čestitamo!

Poroka. — V decembru je gdč. Irena Gomilšek iz Winterslaga sklenila zakonsko zvezo z g. Vitolodom Hofmansom. Toplo čestitamo in želimo vso srečo!

Naši bolniki. — Franc Virant iz Mechelena je že nekaj mesecev v bolnici v Genku. V isti bolnici je bila tudi njegova hčerka operirana na slepiču. Ga. Zinka Revinšek iz Eisdena je v Genku dobro prestala operacijo. Operirana je bila tudi ga. Žabot iz Genka. Zaradi prometne nesreče je bil v bolniški oskrbi v Leutu g. Franc Hubert iz Eisdena. Težko je bil bolan g. Anton Kaus iz Barchon. Veseli smo, da se je obrnilo na boljše. — Omenjenim in vsem bolnikom, za katere morda še ne

vemo, pošiljamo posebne pozdrave z željo, da skoraj popolnoma okreva.

ZLATA POROKA

V Eisdenu smo v začetku februarja imeli zelo lepo slovesnost. Gospod Janez Sedej in njegova žena, gospa Marija, roj. Mavrič, oba iz župnije Cerkno, sta slavila zlato poroko.

Njuna domovina se je po prvi svetovni vojni spremenila v tujino, ker je Cerkno prišlo pod Italijo. Na odgovornih mestih so bili sami tujci. Službo so dobili tudi predvsem tujci. Zato se je mladi gospod Janez javil za belgijske rudnike. Prišel je v Eisden in tam ostal do danes.

Zlata poroka je pokazala, kako sta Sedejeva priljubljena pri naših rojakih in sosedih. Prejela sta številne čestitke, cvetje in druga darila. Naša mladina jima je na predvečer slovesnosti pripravila podoknico. Svečano ju je sprejel župan g. Hermans, izrekel čestitko in poklonil lep dar. Cerkveni slovesnosti, kjer je prepeval mešani zbor, so prisostvovali številni rojaki. Vsi so se veselili sreče in časti Sedejevih. Po cerkvenem opravilu so bili pevci sprejeti na domu slavlencev, kjer je ob dobri kapljici vse do večera odmevala slovenska pesem.

Zakaj so rojaki s tako vnemo sodelovali pri slavlju Sedejeve zlate poroke? Imeli so tehten razlog.

Sedejeva igrata važno vlogo med nami. Nimata sicer odgovornih mest v naših društvih, toda s svojo dobrosrčnostjo in zvesto-

bo vsemu, kar je lepega, dobrega in plemenitega, pomagata, da je naš mali svet, sredi katerega živimo, vedno lepši, vedno toplejši, vedno bolj človeški. Delavce za slovensko skupnost v tujini često boli hladnost, brezbržnost, udobnost in neodgovornost mnogih rojakov. Zato znajo toliko bolj ceniti razumevanje takih družin, kot je Sedejeva. Zanesljivo morejo računati na njihovo odobravanje in pomoč. Njihova hiša je na stežaj odprta vsem, ki pošteno mislijo in delajo. Njihova pokojnina je skromna, a bogati so njihovi darovi za dobro stvar.

Zato so Sedejevi kljub bolehnosti pravi dar božji za našo skupnost. Na lastni koži to čuti tudi krajevni slovenski duhovnik.

Zlata poroka nam je dala priložnost, da smo Sedejevim pokazali, kako jih visoko cenimo in kako smo jim hvaležni za njihovo sodelovanje in dobroto.

Dragi Sedejevi, hvala Vam in Bog Vas živi in mnoga leta!

V-ko

CHARLEROI-MONS- BRUXELLES

Nepričakovano je 7. februarja umrl g. Friderik Toplak iz La Bouverie. Veliko število rojakov in rojakinj ga je spremilo na njegovi poti.

Pokojni se je rodil leta 1911 v Sloveniji. Leta 1947 je prišel v Belgijo in našel svoj dom pri znani Lužarjevi družini v La Bouverie. Le sedem let je bil zmožen delati v rudniku; potem je bil ves čas bolan. Bolj tihe narave je bil, nikomur ni napravil nič hudega.

Rad je imel slovensko družbo in se je pogosto udeleževal slovenske službe božje. Naj počiva v miru! Njegovi materi in svojem kakor tudi Lužarjevi družini naše iskreno sožalje!

Slovenska prireditel bo v petek, 1. maja (praznik dela in svetega Jožefa Delavca) v Gilly-Haies, dvorana „Familia“, tam kjer je bila prejšnja leta. Začetek ob 15. uri. Med drugimi točkami je na programu tudi „Slovenska kmečka ohcet“ (slovenski narodni običaji) in veseloigra v dveh dejanjih „Župan“. Oder bo krasila nova kulisa, narejena nalašč za to prireditel. Točnejši program je na priloženem listu.

Te prireditve ohranjajo v nas ljubezen do slovenske besede in pesmi, do naše domovine, do slovenstva sploh. Zato se radi v polnem številu udeležimo naše tradicionalne prosvetno-zabavne prireditve!

francija

PARIZ

Sveta maša za Slovence je vsako nedeljo ob petih popoldne v kapeli sv. Vincencija Pavelskega, 95 rue de Sèvres, Paris 6°, métro: Vanneau.

Slovenska pisarna (7 rue Gutenberg, pritličje-levo, Paris 15°, métro: Charles-Michels, telefon: 250-89-93) je odprta vsak četrtek popoldne, sicer pa telefonirati g. Čretniku, 636-80-68.

7. 3. sta se poročila Jožef Pečjak in Štefanija Zaletelj, oba iz Šmihela pri Žužemberku. Novi dom sta si ustanovila v Villers-Cotterets (Aisne). Želimo jima vso srečo!

Za nedeljo, 26. aprila, pripravljajo igravci iz Pariza veseloigro „Trojčki“. Prireditel bo v dvorani 15 ure du Retrait, Paris 20°, métro: Gambetta. Skupna nedeljska maša bo na istem kraju ob štirih popoldne, ob petih igra, po igri pa domača zabava. Vabimo vse, ki se želijo od srca nasmejati!

Zlatoporočnica g. Janez in Marija Sedej (drugi in tretja spredaj) po sprejemu na občini.

Pokojni Rudolf Ivačič iz
La Machine (Nievres), Francija

LOIRET

Maša za Slovence bo na belo nedeljo, 5. aprila, ob desetih dopoldne v Chilleurs-aux-Bois; spovedovanje od devetih naprej. — Kdor želi skupno kosilo, naj sporoči g. Matjažu Pal.

LA MACHINE

V zadnjih treh mesecih je naša kolonija v La Machine izgubila tri člane. Na Božič ponoči je umrl Rudolf Ivačič. Pokojni je bil star 73 let. Doma je bil v Zagorju pri Pilštanju. Bil je med prvimi slovenskimi rudarji, ki so prišli v La Machine. Tu zapuščča ženo Marijo in hčerko Marijo, poročeno Tovornik, katerima izrekamo iskreno sožalje. — Teden dni pred njim smo pokopali Mateta Vulič, ki je bil doma na Hrvaškem, 22. februarja pa Ano Jevšenik, katere mož je odšel v večnost pred petimi leti. Vseh teh

Stane Križ in Zdenka Poje sta se poročila v Raveau (Nièvre).

pokojnih, posebno pa še Rudolfa Ivačiča, smo se spomnili pri maši 1. marca.

Prihodnja maša za Slovence bo v nedeljo, 19. aprila.

Skupno SLOVENSKO ROMANJE V LURD bo od 6. do 11. julija.

VZHODNA LOTARINGIJA

Iz naše pisarne:

Z žalostjo smo javili pri zadnjem poročilu, da je v naši okolici lani ugrabila smrt 59 naših rojakov. V novem letu smo upali, bo gotovo boljše. Zmotili smo se Spet poročamo o umrlih:

7. 1. je umrl v bolnici Forbach naš rojak Franc Gorjup, star 70 let. Dolgo vrsto let je potrpežljivo prenašal ohromelost. Dolgo je družina stanovala v rudniškem stanovanju v Stiringu, nato so sezidali svojo hišo v Behren. V Behrenu je bil pokojni pokopan.

11. 1. mu je sledil Stanislav Hvala, star 68 let. Cerkveno je bil pokopan v Stiringu, kjer je tudi stanoval.

11. 1. je umrla v Hôpital Angela Rakar, vdova po Antonu Rakarju. Pokopana je bila v istem kraju.

25. 1. je zadela kap rojakinjo Marijo Lavrin. Pokojna je bila rojena leta 1898 v vasi Goveji dol pri Krmelju na Dolenjskem. Cerkveno je bila pokopana v Merlebachu. Hčerka je prihitela iz domovine na pogreb, a mati je bila že pokopana.

2. 2. je odšla za svojim možem vdova Komatič v Saint Avouldu. Stara je bila 64 let.

6. 2. je enako odšla za svojim možem vdova Stanislava Perkovič, stara 47 let. Pokopana je bila v Cité Jeanne d'Arc.

12. 2. je po dolgi bolezni odšel po večno plačilo 48 let stari Jurij Žgajner iz Creutzwalda. Tu je bil cerkveno pokopan.

12. 2. je umrla dobra slovenska mati Julijana Glavač, roj. Šeško, stara 80 let. Hvalevredno je, da so ji tako lepo stregli v dolgi bolezni mož Martin in med otroki

posebno hčerka Julka. Cerkveno je bila pokojnica pokopana v Ham-Varsberg.

Žalostni smo bili zopet sporočila, da je 26-letni Franc Gričar iz Carlinga šel 15. 2. čez cesto, pri čemer ga je zadel avto. Zaradi težke poškodbe je umrl že med prevozom v bolnico Saint Avold. Gospodinja, kjer je stanoval, je povedala, da je imel že kovček pripravljen, da za vedno odide v domovino, pa ga je smrt prehitela.

16. 2. je umrla v Puttelage zelo dobra slovenska žena, 80-letna vdova Ana Smrkolj, mati 8 otrok. Cerkveno je bila pokopana v Puttelage.

2. 3. je umrl v Creutzwaldu Jože Lebarič, star 78 let, oče 6 otrok. Bil je pravi sin narave: vse gozdove v okolici je poznal ter prinašal domov gobe, jagode in zdravilne rastline vseh vrst. Skromen, ponižen mož je bil. Cerkveno je bil pokopan v Creutzwaldu.

Vsem rajnim: večno blaženost, sorodnikom: globoko sožalje!

S skrbjo zasledujemo vesti o mnogih naših rojakih, upokojenih in bolnih, ki prihajajo kar v množini v bolnico Cité Créhange, da jim z modernimi dihalnimi stroji vsaj za nekaj časa podaljšajo življenje. Zaradi prenapornega dela so mnogim živci oslabei. Med njimi je tudi naš dirigent Emil Šinkovec. Njemu kakor vsem drugim bolehnim želimo močnega zdravja in vso srečo v bodočnosti!

S skrbjo tudi zasledujemo zdravljenje dobre matere Zofije Jankovič, prave samaritanke za vse, ki so bili v potrebi. Zdravji se pri svoji hčerki Zofki, kjer je tudi naš predragi učitelj Jankovič.

Svete maše v Merlebachu, kjer je središče naše Misije, in po vseh kolonijah se nadaljujejo teden za tednom kljub strašno slabemu vremenu. Čez dan spravljamo sneg proč, čez noč pade nov.

Z veseljem pozdravljamo naše rojake, ki prihajajo iz domovine na obisk. Vso srečo želimo onim, ki so poklicani domov k bolni materi ali bolnemu očetu. Več-

krat dobijo žalibog svoje drage že na smrtni postelji.

Naše misli pa hitijo naprej v prijetno pomlad: mislimo že na 1. majnik, ko bomo zopet pohiteli k Mariji z Brezij v Habsterdick. Zopet bomo pokazali, da se zavedamo, kaj nam je nebeška Mati, zopet se bo navdušilo naše srce, ko bomo slišali lepe pridige, ko bomo slišali lepo petje. Letos bo poleg zbora pela pri slovesni maši vsa cerkev. Zopet bo več sto rojakov prejelo sveto obhajilo. Od 8. do 12. ure bo priložnost za sv. spoved. Od 8. ure dalje svete maše, ob 10. uri slovesna sv. maša, slovesna pridiga v slovenskem in francoskem jeziku, popoldne ob 15. uri pete litanije Matere božje z blagoslovom, nato blagoslov avtomobilov.

Ko to beremo, ne omahujmo, ampak uredimo tako, da bomo lahko šli sami, pa tudi naši sorodniki in prijatelji. Težki so časi, negotovost vedno bolj živo reže rane v človeška srca. Podajmo Mariji roke, da nas bo pripeljala v varno zavetje!

Zgoraj omenjeni program bo objavljen tudi v domačih časopisih.

Vsi od blizu in daleč prav pri srčno vabljeni!

Stanko iz Merlebacha

AUMETZ

Vsi, ki mislite iti na prvomajsko romanje v Habsterdick, se prigrasite pravočasno! Romanje bo potekalo podobno kot druga leta.

V St. Nicolas en Foret so dobili v družini Franca Krapeža sredi februarja hčerko Veroniko. Tako imajo zdaj tri otroke: Bernardko, Edija in Veroniko. Vsem, otrokom in staršem, želimo zdravja in sreče!

TUCQUEGNIEUX-MARINE

Vsem, ki bi — kakor vsako leto tako tudi letos — radi poromali prvega majnika z avtobusom v Habsterdick, sporočamo sledeče:

Zaradi boleznih svoje žene, ki je pri hčeri v srednji Franciji, kjer sem začasno tudi jaz, ne

vem, če se bom mogel pravočasno vrniti v Tucquegnieux, da bi organiziral romanje. Obrnite se v tej zadevi ustno ali pismeno na našega izseljenskega duhovnika g. Dejaka v Aumetzu. Njegov naslov je: Rev. Anton Dejak, 33 rue de la Victoire, 57-Aumetz.

Če kdo potrebuje mene zaradi kakšne prošnje, posredovanja ali prevajanja listin v francoščino, naj pa kljub temu piše na moj stari naslov: J. Jankovič, 17 rue de Belgrade, 54-Tucquegnieux-Marine. Če me ni v Tucquegnieux, pošljejo pošto vedno za menoj.

Toliko v vednost. Ženo in druge bolnike priporočam v molitev vsem bravcem teh vrstic.

Prihodnja slovenska sv. maša na Marini bo v nedeljo, 12. aprila 1970.

J. J.

italija

RIM

V nedeljo, 22. februarja, smo se spomnili postnega časa z duhovno obnovo pri maši, posebej pa še pri križevem potu, ki smo ga molili v dvorani. Na odru je visel velik križ. Pred njim je 14 oseb bralo Quoistov Križev pot. Povezoval jih je napovedovavec. Bil je lep, moderen spomin na Kristusovo trpljenje.

MILAN

Po dolgih letih je bila v nedeljo, 1. marca, spet maša za Slovence v Milanu. Zbralo se nas je nekaj nad trideset, čeprav mnogih še ni bilo mogoče obvestiti, nekaj družin pa redno odhaja na „week-end“. Maša je bila ob 5. uri popoldan v cerkvi sv. Sigismunda, ki je na dvorišču ob stari in veliki baziliki sv. Ambroža, blizu središča milanskega mesta. V isti cerkvi imajo tudi drugi narodi, zlasti vzhodnega obreda, svojo liturgijo. Ponosni smo, da je bral mašna berila in vodil petje arhimandrit (opat) romunske katoliške Cerkve vzhodnega obreda g.

Mirko Clinet. Zapeli smo dve Marijini pesmi in skupno odgovarjali pri maši.

Prihodnja maša bo ob istem času v isti cerkvi na Veliko nedeljo. Blagoslov velikonočnih jedil bo na Veliko soboto ob 6. uri zvečer. Pri maši bo tudi označilo za prihodnje maše.

nemčija

SAMO DO KONCA APRILA IMATE ŠE ČAS!

Samo do konca aprila še lahko vložite zahtevo za delno povrnitev davka, ki so vam ga pri plačih v letu 1969 odtrgali.

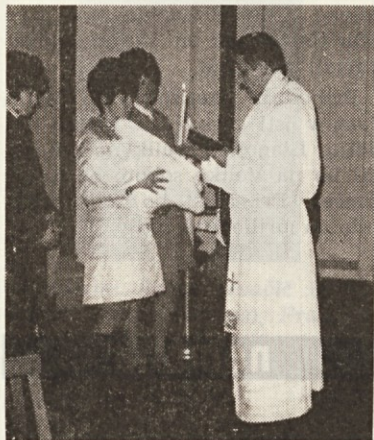
● Zahtevo za delno povrnitev davka (Lohnsteuerausgleich) lahko uveljavlja vsak tuji delavec, ki je neprekinjeno šest mesecev zaposlen v Zahodni Nemčiji. Kdor je npr. nastopil službo v Nemčiji septembra ali oktobra 1969, lahko uveljavlja zahtevo za delno povrnitev davka iz leta 1969, marca oziroma aprila 1970.

● Če ste delo prekinili zaradi bolezni, daljšega dopusta v domovini ali brezposelnosti, predložite istočasno z izpolnjenim formularjem zadevne dokaze (bolniški list, potni list ipd.)

● Če se vrnete za stalno domov, vam finančni urad za sedaj še ne more pošiljati denar v domovino. Lahko vam ga pa nakaže na bančni račun ali izroči pooblaščenim osebi v Nemčiji.

● Kdor dela npr. od januarja do julija in se namerava za stalno vrniti domov, lahko pred koncem leta uveljavlja zahtevo za povrnitev davka. Denar mu bo izplačan po dveh mesecih. Če se pa pred koncem istega leta spet vrne v Nemčijo na delo, ne more dobiti davčne karte, razen če vrne denar, ki ga je prejel kot delno povrnitev davka. Je pa ta zadnji primer združen s precejšnjimi nevšečnostmi.

● Za specialno delovno obleko, ki si jo mora delavec sam kupo-

Pred slovensko mašo v Hildenu je bil krščen Roman Hentak iz Wipperfürtha.

vati, lahko uveljavlja zahtevek z zadevnim potrdilom.

● Velike vsote denarja leže na finančnih uradih, ker delavci ne javljajo sprememb naslova, če so se preselili. Ob vsaki preselitvi se je treba javiti na pošti dosedanjega bivališča (ne na finančnem uradu!). Tu dotičnik izpolni posebno tiskovino (Nachsendepost), na kateri navede novi naslov. Pošta bo lahko dostavila denar na novo stanovanje.

● Nekdo lahko pooblasti koga drugega, da prevzame denar v njegovi odsotnosti (če je npr. na dopustu).

● Najboljše je, da ima vsakdo čekovni ali bančni račun, kamor lahko finančni urad nakaže denar.

IZPLAČILO PRISPEVKOV ZA SOCIALNO ZAVAROVANJE

Naši delavci plačujejo v Nemčiji mesečno prispevke za socialno zavarovanje. Te jim Nemčija povrne, če jih niso plačevali več kot 59 mesecev in so prekinili delovno razmerje v Nemčiji vsaj za dve leti.

Po dvehletni prekinitvi dela v Nemčiji se ponovno lahko vrnejo na delo, čeprav so dobili prispevke za socialno zavarovanje povrnjene. Njihovo socialno zavarovanje se v tem primeru začne znova. Leta, za katera je dobil nekdo prispevke za socialno zavarovanje povrnjene, se seveda potem pri pokojnini ne štejejo.

Kdor želi, da mu Nemčija povrne prispevke za socialno zavarovanje, ki jih ni plačeval več kot 59 mesecev, naj prosí na zavodu za socialno zavarovanje (Socialversicherungsam) potrební formular, ki ga naj izpolni, podpiše in skupaj z zavarovalno polico (Versicherungskarte) pošlje na deželni zavod za zavarovanje (Landesversicherungsanstalt) tiste dežele, kjer je bil nazadnje zaposlen.

Po pogodbi med Nemčijo in Jugoslavijo priznata obe državi delovno dobo v Nemčiji za pokojnino. Vsak posebej bo premislil, ali bo zaprosil za povračilo prispevkov za socialno zavarovanje in s tem zgubil delovna leta za pokojnino, ali ne.

BERLIN

Tudi za nas je *pustni čas* letos prehitro potekel. Samo po maši v januarju smo se zavrtili, 22.

februarja pa smo se že znašli v drugi postni nedelji, ko smo za Slovenik, skupno stvar vseh slovenskih katoličanov, nabrali 250 DM.

Po maši jih je precej z zanimanjem sledilo *slikam iz Hongkonga*, tega kitajskega mesta med dvema svetovoma. Koliko bo moralo človeštvo še trpeti, predno bo spoznalo, da smo vsi sinovi enega Očeta, enakopravni bratje in sestre!

Ob tej priložnosti pomislimo, kako nam gredo berlinski Nemci, katoličani in nekatoličani, na roko. Čeprav ne stalno iste, a dvorano imamo vseeno vsakokrat na razpolago, da se po maši zberemo v domačem krogu. Jeseni, upamo, se nam odprejo še večje možnosti. Pokažimo, da smo Slovenci ljudje bistre glave, poštenega srca in pridnih rok!

Prihodnje *maše* bodo — razen če pride kaj nepredvidenega vmes — 19. aprila in 17. maja (to je na Binkošti).

Če bodo morda nekateri zamudili priložnost za *velikonočno spoved* na cvetno nedeljo, lahko to opravijo pri aprilski maši ali na Binkošti.

Če se nam posreči, bomo imeli 19. aprila ob pol enajstih dopoldne *skupno mašo* z Nemci v isti naši veliki župni cerkvi, pri kateri bo p. Janez maševal skupno z župnikom, vsa cerkev bo pa izmenoma pela in molila. Postavimo se! Po maši bo skupna zabava v veliki dvorani na WundtstraÙe, kjer smo gledali slike iz Hongkonga.

VESTFALIJA

WIPPERFÜRTH. — Mesto Wipperfürth ob reki Wipper na Vestfalskem je poznano daleč naokrog po tovarni oblek Müller Wipperfürth in tovarni Radium, kjer izdelujejo električne žarnice znamke Osram. Sem je prišlo pred dobrim letom in pol okrog sedemdeset slovenskih deklet iz Ptuja in okolice, ki so se zaposlile v tovarni Radium. Zavod za zaposlovanje jih je „izvozil“, a za njihove težke življenjske okoli-

V veseli družbi po krstu Fli-sarjeve Sabine v Berlinu.

ščine se ni posebno zanimal... Ni čuda, da so ta dekleta, ki so se naenkrat znašla v popolnoma tujih življenjskih okoliščinah, kaj kmalu postala žrtev izkoriščevalcev.

Slovenski duhovnik jim je od vsega početka, ko je zvedel zanje, skušal pomagati, ne samo z besedo, ampak tudi s tem, da jih je zbiral pri slovenski službi božji, da jim je nudil malo poštenega razvedrila in da jim je dal na razpolago nekaj zdravega berila.

Od takrat je po reki Wipper preteklo že veliko vode. Število Slovencev je medtem naraslo na stošestdeset. Nekaj se jih je medtem tudi poročilo in tudi krstov je že nekaj bilo. Škoda, da nekateri od teh nedolžnih novokrščenecv pogrešajo očeta!

Pred kratkim smo se zbrali pri slovenski maši. Čeprav nam vreme ni bilo ravno posebej naklonjeno, se je zbralo lepo število rojakov. Pred mašo je bil krst in nato priložnost za spoved. Po maši smo se še enkrat sešli pred cerkvijo in se poslovili s „kmalu zopet na svidenje!“

BADEN

Antonija Boto je botrovala pri krstu nečakinji Klavdiji Gregorinčič v Mannheimu. Luč vere naj spremlja Klavdijo na življenjski poti!

*V Bad Honnefu po krstu
Aleksandra Šilc.*

HESSEN

Aleksander Kravanja, prvorojenec Alojza in Marije, roj. Pušnik, je bil oblit s *krstno vodo* v Höchstu pri Frankfurtu. V prisotnosti staršev je botrica Angela Kravanja pritrjevalno odgovarjala za novokrščenca, da se pridruži krščanski skupnosti. Skrb in ljubezen staršev naj bo poplačana s srečo božjega otroka!

V Darmstadtu so v družini Dragotina Germ in Katarine, roj. Šoster, dobili hčerko Doris Aleksandro. H krstu jo je prinesla botrica Silva Mella, Veselje in sreča naj bo v družini!

WÜRTTEMBERG

Krsti. — Schwäbisch Gmünd: Alenka Nemanič, hčerkica Stanislava in Jožefe; Plochingen: Anica Žnidarič, hčerkica Adolfa in Ane; Esslingen: Vera Ujhazi, hčerkica Štefana in Nevenke; Nürtingen: dvojčka Kristina in Oliver Požar, hčerka in sinko Ivana in Katice; Sindelfingen: Mihaela Jožefa Krajnc, hčerkica Toneta in Anice; Stuttgart: Sašo (Aleksander) Pungerčar, sinko Jožeta in Silve. — Čestitamo!

Slovenski center v Stuttgartu. — Ze dolgo je bila naša želja, da bi nastal v Stuttgartu kak versko-kulturni slovenski center, a vsak razume, da je pot do tega težavna, predvsem zaradi vprašanja, kje dobiti prostor za to, ko je še stanovanje tako težko najti. Sedaj je pa vendar uspelo dobiti lokal v „Clubheimu“, Sloven-

Na Württemberškem v Nemčiji je bilo v dveh letih izposojenih iz slovenske knjižnice nad 500 knjig. V Esslingenu, Ravensburgu in od marca naprej tudi v Stuttgartu si rojaki lahko izposojajo slovenske knjige. — Na sliki je Jevnikova gospa iz Waldhausena, ki se pridno poslužuje knjižnice v Esslingenu.

ski odsek, Stuttgart-O, Werastraße 60. Tam je že na razpolago majhna knjižnica — nekaj nad 50 dobrih knjig — pa tudi časopisi in revije, zlasti izvrstni mladinski

*V Berneustadtu smo krstili
Marijana Kimovca.*

mesečnik Ognjišče. Tja so vabljeni naša sloveška dekleta. Prostor bo zanje odprt vsako soboto od dveh popoldne pa do večera. Imele bodo na razpolago naše redovnice iz Stuttgart-Rot kot dobre svetovavke v raznih vprašanjih, ki jih zadevajo.

To je začetek. Skromen začetek, a Bog daj, da bi bil kakor gorčično zrno v evangeliju, iz katerega se razvije veliko in košato drevo.

Skiopitične slike. — V Naši luči beremo večkrat poročila o Slovencih v Argentini in o njihovem bogatem kulturnem in verskem življenju. V februarju pa smo imeli v Ravensburgu in v Pfullingenu skioptično predavanje o naših rojakih v tej deželi. Nad 200 krasnih barvastih slik, katere nam je posodil gospod Vinko Zaletel iz Koroške, nam je prikazalo počovanje v Južno Ameriko ter pestro življenje Slovencev v Buenos Airesu. Na njihovo kulturno delo (knjižne izdaje, šolstvo, prosvetne domove, telovadna društva in cerkve) smo lahko ponosni vsi Slovenci saj oni nas predstavljajo v vsej Južni Ameriki. Že 23 let živijo 12.000 km daleč od Slovenije, pa v svojem idealizmu za slovensko stvar še niso prav nič popustili. Čestitamo jim!

Izplačilo prispevkov za socialno zavarovanje. — Takoj v začetku poročil iz Nemčije so v tej šte-

Na krstni dan Komarjeve hčerke Aleksandre v Plüderhausenu v Nemčiji.

vilki Naše luči nekateri pravni nasveti. Tam preberite, kako je z izplačilom prispevkov za socialno zavarovanje, če jih je nekdo plačeval manj kot 60 mesecev.

Za delavce na Württemberškem je urad, kamor naj prosivec pošlje izpolnjeni formular in zavarovalno polico, Landesversicherungsanstalt Württemberg, 7 Stuttgart, Rotebühlstr. 133.

BAVARSKA

Dekliški razgovor v Münchnu februarja in marca se je bavil z aktualnimi vprašanji, ki morajo zanimati sodobno dekle. Ko bi k razgovorom prišlo še več deklet, bi bili ti prav gotovo še bolj zanimivi.

K debatni uri v februarju se je zbrala lepa skupina naših ljudi. Pogovorili smo se o zadnjih svetovnih dogodkih in jih skušali osvetliti s krščanskega gledišča. Udeleženci so bili z razgovorom zadovoljni.

V Münchnu sta bila *krščena* Sabina Silvija Mihovar, hči Antona in Silvestre, roj. Potočnik, in Jasna Terezija Jaklič, hči Milana in Božurke, roj. Vasič. Staršem čestitamo, otrokoma pa želimo vse dobro na življenjski poti!

V Forstinningu pri Münchnu je dne 23. februarja *umrl* naš rojak Franc Kozinc. Pokojni je bil doma pri Sevnici na Dolenjskem. Med vojno so ga Nemci preselili v Nemčijo, kjer je po koncu vojne ostal. Po poklicu je bil zidar in si je v Forstinningu skupaj s sestro go. Marijo postavil lepo

Pokojni Franc Kozinc iz Forstinninga pri Münchnu

hišo. Pred tremi leti se je pojavila bolezen, ki se je po hudem trpljenju sedaj končala s smrtjo.

Pokojni France je bil mehka dolenjska duša, dober in zelo gostoljuben, globoko veren in pošten, da ga je bil človek vesel. Rad je prebiral slovenske knjige, bil je zvest naročnik Naše luči in celovških mohorjev.

Še pri polni zavesti se je tri dni pred smrtjo z zakramenti pripravil na odhod v večnost. Imel je lep pogreb: poleg sorodnikov in treh duhovnikov sta bila navzoča tudi dva njegova soseda od doma in pa lepo število rojakov in sosedov iz Bavarske.

Naj bo g. Francetu Bog bogat plačnik za zvestobo in dobroto!

Na slovenski zabavi v Waldkraiburgu na Bavarskem 31. januarja 1970.

nizozemska

Poroka. — V Brunssumu je gdč. Marta Handler sklenila zakonsko zvezo z g. Harry Schiffelers. Nevesta, njena sestra in mati so zveste članice mešanega zbora Zvon. Zato so pevci s pesmijo olepšali njeno ženitovanjsko slavje. — Mlademu paru toplo čestitamo in želimo božjega blagoslova! Nevesti se iskreno zahvaljujemo za sodelovanje pri Zvonu in se priporočamo tudi za naprej.

Naši bolniki. — Gospa Pogla-jenova iz Nieuw Einde si je na ledu poškodovala nogo. Želimo ji, da čimprej popolnoma ozdravi. — Z veseljem poročamo, da se je g. Francu Seliču, ki je bil dalj časa v bolnici, zdravje obrnilo na boljše.

švedska

Poroka: V katoliški katedrali sv. Erika v Stockholmu sta se poročila g. Franc Zorin s Sladke gore in gdč. Rozalija Krhlanko iz Sp. Gabrnika pri Kostrivnici. Priči sta bila g. Emil Renko iz Stockholma in g. Robert Merius iz Spange. Iskreno čestitamo in želimo božjega blagoslova!

Duhovna obnova je bila 7. in 8. marca v Jönköpingu. Udeležba bi bila lahko večja, ker so bili menda vsi obveščeni. Marsikateri tudi ne more priti, kadar bi želel, zaradi dela in razdalj. Tudi vreme ni bilo najboljšo. Razveseljivo pa je bilo lepo petje in sodelovanje pri sv. maši. Dogovorili smo se, da se bomo odslej naprej potrudili priti vsakokrat toliko prej, da bo čas za vajo in pripravo. Le tako naprej!

Novi hrvatski duhovnik na Švedskem. — V decembru je prišel na Švedsko hrvatski izseljenški duhovnik p. dr. Vjekoslav Lasić. Njegov naslov je zaenkrat: Rabygatan 9 A, 223 61 Lund, tel. 046/140735. Kadar bi radi govorili z duhovnikom v kakršni koli stvari in je on blizu vas, sloven-

skega pa ravno takrat ni, obrnite se kar na p. Lasiča. On vam bo rad pomagal. Saj z jezikom ne boste imeli težave, gotovo manj kot s švedskim. Tudi k sv. maši pojdite, kadar je hrvatska, če švedsko ne razumete. Na ta način bo pomagano vam in nama. To velja zlasti za južno Švedsko, kjer on stanuje.

Patru Lasiću pa želimo mnogo zadovoljstva in uspeha v težki službi na Švedskem!

Ognjišče

je najboljša slovenska mladinska revija. Ali jo že imate?

slovenske radio oddaje

KÖLN — Ob torkih, četrkih in sobotah od 15,40 do 16,10 (na kratkih valovih 41 in 31 m) ter ob nedeljah od 9,00 do 9,40 (na kratkih valovih 41 m in 49 m). — Na sporedu so dnevne svetovne novice, politične razlage, razgovori, zanimivosti iz kulturnega in gospodarskega življenja. Poleg tega imajo Slovenci v Nemčiji možnost, da preko kölnskega radia pošiljajo domačim voščila, pozdrave in glasbo po želji. Dopise pošljite na naslov: DEUTSCHE WELLE, 5 Köln, Brüderstr. 1 (Süd-osteuro-pa-Redaktion).

VATIKAN — Vsak dan ob 19,00 (na kratkih valovih 48,47, 41,38 in 31,10 m ter na srednjem valu 196 m).

Radio LONDON BBC — oddaja vsak dan ob 12. uri (novice in pregled tiska) na valovih 25 in 19 m. Ob 19. uri na valovih 49, 31 m; ob nedeljah ob 16,30 na valovih 31, 25, 19 m.

MOHORJEVA KNJIGARNA

v Celovcu priporoča med drugim:

- Stane Pleško — Franc Grum
SVOBODA V RAZVALINAH

Najboljše delo o tem, kaj se je zgodilo jeseni l. 1943 v Grčaricah, na Turjaku in v Kočevju. Resnica je precej drugačna, kot jo prikazujejo „uradni“ zgodovinarji. (25 šil.)

- Matija Škrbec
KRIVDA RDEČE
FRONTE, III

Pričevanja o tem, kaj se je dogajalo med vojno in po vojni v Sloveniji. Zaprisežena pričevanja je zbral sedaj že pokojni mons. Škrbec. (12 šil.)

- Matija Škrbec
PREGLED NOVODOBNEGA SLOVENSKEGA KATOLIŠKEGA GIBANJA I., II.

Pisatelj popisuje katoliško gibanje v Sloveniji od leta 1880 pa do 2. svetovne vojne, ko je bilo to gibanje zadušeno. Tu šele človek spozna, kaj je katolicizem pomenil za Slovenijo. (Oba dela 36 šil.)

- DRUŽINSKO SVETO PISMO NOVE ZAVEZE

s črno-belimi podobami o Jezusovem življenju, velikimi črkami in opombami k besedilu z modernimi mislimi. (160 šil.)

- Tomaž Kovač
V ROGU LEŽIMO POBITI

Knjiga pričevanj tistih protikomunističnih borcev, ki so jih leta 1945 Angleži iz Vetrinja vrnili v Slovenijo, kjer so bili izstradani, mučeni in pobiti po različnih krajih Slovenije, največ pa v Kočevskem Rogu. Knjiga je pretresljiv dokument in majhen spomenik tem slovenskim žrtvam. (20 šil.)

Ljudje pod bičem

(Nadaljevanje s 25. strani)

„Obtožnica proti vam je v glavnem sestavljena in mnenja sem, da bi bilo pričevanje tovariša Razpeta brezpomembno. Pa tudi če bi hotel vaši želji ustreči, bi ne mogel. Tovariš Razpet se je namreč ustrelil.“

Spustil je svinčnik na mizo, toda ko je videl, da je obtoženka postala pepelno siva, se je naglo dvignil in pri umivalniku natočil kozarec vode.

„Spijte,“ je rekel, ko je stal pri njej. Pila je, in ko je skozi čudno meglo obupano hlastala za belim oknom, je sodnika spet videla sedeti pri mizi.

„Vidim, da vas je novica zadela,“ je rekel.

„Njegova žena ga je pustila; strašno sem se mučila, da bi jo pregovorila, ko se je hotela poročiti z direktorjem Bregarjem, in zdaj...“

Brez prave zveze je jecljala stavke, in ko je vstala, da bi postavila kozarec na mizo, se je opotekala.

„Počakajte še!“ je rekel. S stola je vzel zavitek in ga ji dal.

„Sicer navadno tega ne dovoljujemo, pri vas pa napravimo izjemo. Nataša Bregar vam pošilja nekaj perila.“

„Nataša Bregar!“ je dihnila.

„Prej Razpet,“ je rekel prisekano. „Sicer pa se vse to vas ne tiče.“

„Ne, nič se me ne tiče,“ je rekla mrtvo.

„Straža!“ je zavpil.

Ko je stražar vstopil in mu je sodnik povedal, da obtoženka nese zavitek z njegovim dovoljenjem, se je sklonil nad papirje in med Silvino zahvalo ni dvignil glave.

Sedela je na postelji in mrtvo strmela v steno, v prazno posteljo, kjer je še snoči ležala Tina v svoji karirasti bluzi. Trdno se je oklepala zavitka, ki ga je prinesla s seboj in ga še ni odprla.

Nataša Bregar — prej Razpet.

Poročila sta se torej in Razpet se je ustrelil. Nenadoma jo je obšla neznanska ginjenost, boleč upor

Jezerski vrh

proti krivici, ki se je zgodila Razpetu. Spustila je zavitek na kolena in zakopala obraz v dlani. Saj ni hotela jokati, z zaprtimi očmi je samo hotela ujeti Razpetovo podobo, toda vroče solze so ji vendarle drle skoz trepalnice. Ogoljufala sta ga, Blaž in Nataša. Vdirala sta v njegovo posest, kjer je bil najmanj zavarovan. Najlepši kos preteklosti, na katerega je bil v svojem skritem čustvovanju navezan, mu je Blaž odnesel.

To je sedaj čutila. Razpet je bil zmožen sovražiti, tudi ubijati, toda priklenjen je bil na Natašino ženskost, ki se mu je zdela kot zunanja podoba težke preteklosti, ki ga je včasih mučila. Nekoč sta živila skupaj, med njima so bili topli človeški odnosi, v katere se je Razpet povračal, ko se je proti svoji volji upiral zverženosti, ki je prihajala in mlela zmagoslavno preteklost, kakor je mislil. V tople človeški odnos do Nataše se je povračal kakor v gnezdo. Ko je odšla, ni mogel nikamor več. Ostala je samo surova preteklost, spomini na likvidacije, Rekar France s svojo doslednostjo, njegova vdova in njegov otrok, Cestnikovo vohunjenje in škodoželjnost tovarišev. Nenadoma se je zgubil, zataval v očitke, se nemočno upiral vesti, ki ji ni vedel dati imena, in obstal ob prepadu brez mostu. Za njim preteklost brez prta, s potrganimi trakovi gesel, pred njim praznota, ki je ni mogel napolniti. S krčevito zavestjo, da vse postaja nesmiselno, je naredil zadnji korak.

Saj ga ni hotela braniti, toda ko ga je z zaprtimi očmi gledala, kako je blodil po svoji sobici in hlastno grabil za trdnim prijemom, je postajal spet človek. Ubogo človeče, ki je vendar imelo skriti prostor tudi za ljubezen! Nataša ga ni razumela, pustila ga je v tavanju, ker ji je bila preteklost samo avantura, ki bi se morala končati kakor vsaka lepa pravljica. Razpet je gledal na preteklost z drugimi očmi, ker je slutil, da bi se mu podrla osnovni temelji, če bi te svoje preteklosti v sedanjosti ne mogel vsaditi tako, da bi rasla. Če ne bo pognala, potem ni imel prav, potem je bilo neumno ubiti Rekarja in vse druge. Tega se je bal in prav to je prišlo. Čeprav se je še otepal spoznanja, je že v boju z njo pešal in izgubljal. Natašin odhod mu je odtrgal še bilko čustvene privezanosti na preteklost in tako je bil oropan do golega. Občepel je sredi kopice knjig politične zgodovine, sredi medle teorije, ki je ni mogel uresničiti: ugasla kepica nekoč vroče lave, ki jo je bruhnila revolucija iz sebe.

Toda zdaj se ji je smilil. Morda bi se ji manj, če bi ne slišala, kar je rekel v obraz Saši, če ne bi vedela za nizkotno vohunstvo tovariša Cestnika. Vsi so ga po svoje izdali.

Šele pozno ponoči se je prikopala do sebe, do tega, kar je tikalo njo. Čutila je na sebi sveže oprano perilo, ki ga je poslala Nataša. Ko se je v temi prepravila in staro, umazano perilo porinila v kovček, se je zavedala, kako strašno je shujšala. Čeprav ni pričakovala nobene napisane besede, vedela je, da so zavitek dobro pregledali, je vendar gledala, če je kje kaj napisanega. Ničesar ni našla.

Vedela je, da do sodbe ni več daleč. Obtožnica je skoraj končana in obtožili jo bodo protidržavne miselnosti. „Črna knjiga“ bo dokaz, da se je vezala z belogardističnimi pristaši. Kar ji je povedala Tina, ni mogla spraviti v sklad. Nekateri beli prihajajo čez mejo in so ubili celo nekega politkomisarja. Zavoljo tistega so Tino zaprli in ji grozili s smrtjo. Še vedno torej nekje tli in preteklost še ni povsem pokopana.

Kako strašno zamotan je klobčič preteklosti! Težko, da bi ga kdo kdaj pravično razvezal. Umori tisočev, ki jih je Razpet priznal, so s krvjo obrizgali zadnje upanje. Težko je odpustiti ubijanje v miru, ko so se ljudje pričeli vračati k ognjiščem, ki so bila po večini sicer razdrta, pa so vendarle še ohranila nekaj starega duha. Na mah so tisočera ognjišča postala spet mrtva, zagrizeno sovraštvo se je znova dvignilo in na dan je prišlo tisto, kar je bilo stržen bolečega gnojenja. Ideja je kot plamenec zmaj siknila kvišku in požrla tisoče, ne da bi mogli dvigniti roko v obrambo. Svoboda je ostala na letakih, da je z rdečimi črkami kričala na ulice in ohranila ljudi v gibanju in obhodih. Medtem so nekje zasipali jame, iz katerih je mezela še topla kri.

Zdaj je jasno čutila, da je prav isto mislil Razpet. Prepričan je bil, da je bilo treba v preteklosti ubijati in si delati pot. V sedanjosti si tega ni želel, čeprav je skušal zagovarjati ljudi, ki so to počeli. Do zadnjega se ni upal upreti. Ko se je uprl, je prišel tudi njegov konec. Morda je prav zavoljo tega tako odlašal. Pustil se je streti, ko je videl, da je varal samega sebe, ko je brez moči gledal odhajanje tistih, ki jih je ljubil. Nesmiselno je bilo trkati na svobodo, čeprav se mu je zdelo, da je zdaj prišel čas tudi zanjo. Nič več ni pomenila, veliko manj, kakor je sam mislil.

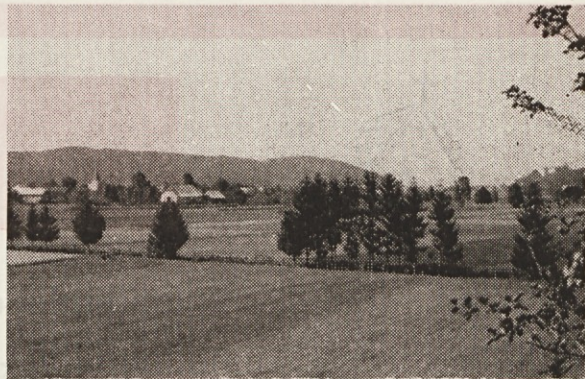
Ostala je samo zveržena ideja, ki bi ji lahko namesto srpa in kladiva obesil na prsi tudi kljukasti križ.

S silo se je tik pred spancem obrnila k Tini. Ko je pomislila, da njene cinaste skodelice pri večerji ni bilo več na hodniku, jo je obšla mrzla groza. Ali so jo premestili v drugo celico ali so jo poslali nazaj v klet in mislijo uresničiti, s čimer so ji grozili?

Vtem je videla njeno nedrje z rezino kruha. Od potu motna zaponka je stiskala njeno karirasto bluzo, za katero je segal ostudni ječar, nekdanji hlapec. Uboga kepa ženskega mesa, ki so jo valjali po roki kakor mesarji zaklano živinče! Gledala je na življenje z drugimi očmi kakor ona, ki je hotela samo živeti, biti nekoč dninarica kmetu in možu.

Silvi je bilo težko. Vedno je čutila sočutje z ljudmi, ki so reševali življenje s preprostimi nagoni. Vedno so ga užili samo polovico, z golim telesom, skoraj nič z okrnjeno dušo. Nasilna smrt takega človeka mora biti strašna. Ne čuti, zakaj mora umreti, umrje s topim, čeprav bolečim občutjem, da bo za njim ostalo mnogo neopracovljenega dela, ki bi ga moral še postoriti.

Zjutraj, takoj po zajtrku, ko so bile vse jetnice že nazaj v svojih celicah, je ječar ukazal Silvi, da

Libuško polje; desno zadaj Pliberk z gradom

mora poribati svojo celico. Od nekod je prinesel vedro in krtačo. Bil je videti še bolj mrk kakor navadno in Silva je čutila, da ve, kje je Tina. Toda vprašati ni hotela. V istem hipu je namreč spoznala, da ga še vedno pekli, ker ji je preiskovalni sodnik dovolil sprejeti zavoj s perilom. Slišala je namreč njegove opazke, izrečene proti stražarju, ki jo je pripeljal nazaj.

Zdaj je hotel pokazati svojo moč. Silva se ni zmenila zanj. Mirno je odšla do pipe in natočila vodo v vedro. Ko se je spustila na kolena, je videla, da se je ječar pomaknil od podbojev v celico in se naslonil na steno. Nažgal si je cigareto, in čeprav se je Silva mučila, da bi se znebila neprijetnega občutka, je venomer čutila njegove poglede na sebi. Nato je pričel poživigavati, debele ustnice so se mu napele v ostudno trobljo.

Ko je prišla do polovice, je videla, da je voda že čisto črna. Želela si je sicer, da bi poribala celico z enim samim vedrom vode, toda voda v vedru je bila brozga. Vstala je, in ko je hotela mimo ječarja, je nenadoma stegnil roke proti njenim prsim. Nagonsko se je umaknila, pri tem s kolenom zadela v vedro in črna brozga je pljusnila po ječarjevih hlačah.

Siknil je psovko, ki jo pokvarjeni moški porablajo za vlačuge, in preden je Silva mogla odpreti usta, jo je s težko roko oplazil preko obraza.

Prvič, da jo je nekdo udaril. Spustila je vedro na tla in si z mokro roko obrisala obraz.

„Če si mislil, da sem Tina, si se zmotil,“ je rekla mirno. „Nisva služila skupaj na Vrhniki. Če si njej tlačil kruh v nedrje, meni ga ne boš. Dovolj mi je povedala sama. Pritožila se bom pri preiskovalnem sodniku.“

Prijela je za vedro in odšla po vodo. Slišala ga je, da je odšel iz celice in da so se ženske na naprotni strani zgnetle k okencu. Ko se je vračala, je stal na hodniku, dobrih deset metrov od njenih vrat. Malo marno je držal cigareto na ustnicah in jo grozeče meril.

Ko je končala, je oprala vedro, vrgla vanj krtačo in postavila vedro na hodnik. Prišel je, zadrleščil z vrati in jih zaklenil.

(Dalje prihodnjič)

naša lučka

Deklici sta prinesli rože k sveti podobi v znamenju. Kaj ni tudi to molitev? Kaj ni molitev vsak stik z Bogom in z vsem, kar je božjega?

Neki vojak se je šele v starosti poučil o Bogu. Od tedaj je vedno molil, a čisto na svoj način. Vsak večer se je napravil v najlepšo uniformo, se postavil mirno ob posteljo, salutiral in rekel: „Moj General, tvoj vojak gre spat. Imej usmiljenje z njim!“ Kaj ni bila to lepa molitev?

Reči Bogu zjutraj „Dobro jutro!“ in zvečer „Lahko noč!“ je molitev. Spomni se na Boga med poukom ali na poti v šolo, pred jedjo in po jedi, pri domači nalogi ali zvečer v postelji, vse to je molitev.

In molitev je velesila. Svetniki so znali moliti, zato so izprosili od Boga tudi čudeže.

prebrisani kmet

NEKOČ JE KMET ZAGLEDAL V DETELJI SPEČEGA ZAJCA IN REKEL:

„LE POČAKAJ! SEDAJ POJDEM PREVIDNO K TEBI IN TE UJAMEM. POTEM TE PRODAM IN SI KUPIM KOKOŠ. KOKOŠ BO NOSILA JAJCA, JAZ JIH BOM PRODAJAL IN HRANIL DENAR. PRODAM SE KOKOŠ IN SI KUPIM KOZO. TA BO IMELA KOZLIČE. KOZO IN KOZLIČE PRODAM IN SI KUPIM MLADO ZREBE, KI BO RASLO IN POSTALO KONJ. ZAJAHAL BOM NA NJEM VESELO PO CESTI TAKOLE: PH, PH, PH!“

PRI TEH BESEDAH SE JE ZAJEC ZBUDIL IN ZBEŽAL.

TA ZGODBA KAŽE: KAR TVOJE NI, TI LAHKO ŠE ZBEŽI! ALI: NE DELAJ RACUNA BREZ KRČMARJA!

osliček, ki sanje deli

„Hi-hot!“ zakliče peskar in zavihti svoj srebrni bič.

„Hi-hot!“

In osliček, vprežen v cizo rumene barve z rdečimi in modrimi kolesi, prikima in zdirja, kolikor le more, saj dobro ve, kako dolga pot ga čaka.

Ampak zdaj bi radi zvedeli, kaj prevaža v svoji cizi, kajne?

Kajpak da pesek, najdrobnejši pesek, kar ga je na svetu, in prgišče tega najdrobnejšega peska

vam nasuje v oči, da se kar same zatisnejo.

Ampak peskar ima v svoji cizi prav na dnu, globoko pod peskom, skritega še nekaj posebnega: sanje, same sanje, toliko sanj, da bi jih nihče ne preštel. Sanje o rdeči žogi, ki poleti gor do neba, in sanje o kolaču za rojstni dan – režeš ga in režeš, pa ga nikoli ne zmanjka. Sanje o Indiji Koromandiji in o lestvi, ki vodi do zvezd, pa o lutki, ki poje in se smeje.

Vsak večer napolni peskar svoj voz s sanjami in osliček mora zelo pohiteti, saj ga vsi otroci že komaj čakajo.

Ampak med otroki jih je nekaj, ki jokajo in se otepajo in nočejo v posteljo, tako da mora peskar dolgo dolgo čakati, preden se lahko odpelje naprej. Osliček pa stoji pred vrati, kima in razkopava tla in je že zelo nestrpen, ker bi bil rad že spet v svojem toplem hlevu. Pa mu vse nič ne pomaga: stati mora in čakati, medtem ko neubogljivi otrok kriči in brca s sebe odejo in noče zaspati.

Peskar postane žalosten in ko otrok nazadnje le zaspi, seže peskar prav na dno svoje cize in

privleče iz nje sanje, ki niso tako pisane in vesele kakor druge, marveč sive kot meglen dan, in potem zažene tiste sanje otroku na blazino, kakor da bi vrgel kislo jabolko, nakar počí z bičem in zdrví z osličekom in cizo čez drn in strn proti drugi hiši.

„Hi-hot!“ zakliče peskar, da osliček z rumeno cizo, kj ima rdeča in modra kolesa, kima in bez-

lja, ker ve, da ima pred seboj še dolgo pot, in že se bliža tudi naši hiši.

„Hi-hot, detece moje, ali slišiš, da peskar prihaja? Prisluhni in slišalo boš njegov srebrni bič. Brž zatisnj oči in nasul ti bo sanjskega peska in z njim najlepših sanj. Hi-hot, hi-hot...“

Ilona Bodden

imenitna kupčija

Piškur je gnal kravo na semenj, pa je bila premršava in je ni prodal. Jezen jo je pognal spet proti domu, vštric se mu je gugal mešetar Matijec, oba sta bila okajena in sta preklinjala, da je kar treskalo.

Pa jima zastavi pot debela krastača, košato se je ščeperila sredi ceste, in ko se je Piškur zadril vanjo: „Krota, beži!“ ji še mar ni bilo, da se umakne.

Piškur je bil nasajen, krastača ga je dražila, dražila ga je krava, da je ni prodal, in je zarenčal in rekel:

„Matijec, mešetar in slepar, na kroto pojelj! Če jo poješ, bo krava tvoja.“

„Matijec je debelo pogledal, zgrabil je Piškurjevo roko in lop! vanjo udaril, da se Piškur ne bi skesal, pa je kupčija držala. In je pobral krastačo, zavihal ustni, stisnil nos in dolgih zob hrustnil v gnus. Pa komaj je hrustnil, že je spoznal, da ji ne bo kos krastači, in kakor se je silil, želodec se je upiral in na čelo mu je stopal pot.

Pa tudi Piškur je bil v škripcih. „Glej ga, sleparja, kako baše!“ si je rekel. „Kaj, če nagnusnik, kakršen je, res poje kroto, jaz pa brez krave domov!“

Matijcu se je ustavilo. Če bi šlo za deset krav, ne grižljaja ne bi več spravil dol. Pa je zarežal v Piškurja:

„Piškur, berač lačni, ali ti je

hudo za kravo, kaj? Koliko mi daš zanjo? Na, pol je še imam krote, pojelj jo, pa odstopim od krave, ker se mi smiliš, da ne boš tepen doma!“

In Piškur je kar popadel krastačo, kolikor je je še ostalo Matijcu, in jo je pogoltnil.

Tako sta dva Butalca snedla vsak pol krastače in nista vedela zakaj.

Fran Milčinski

pavliha in voznik

Pavliha je koračil čez polje.

Na potu je srečal voznika, ki je zmerom konje tepel in priganjal, da so vedno tekli. Voznik vpraša Pavliho:

„Morem li do noči dospeti v mesto?“

Pavliha odgovori:

„Lahko, če boste polagoma vozili!“

Voznik si misli:

„Na, ta je res pravi tepec,“ ter še huje pretepa ubogo živino.

Zvečer se je Pavliha vračal domov in našel sredi pota znanega voznika v veliki zadregi.

V hudem diru sta konja z vozom zadela ob cestni kamen in kolo se je strlo. Ker daleč okrog ni bilo kovača, je bil voznik prisiljen nočiti pod milim nebom.

„Ali vam nisem dejal,“ se nasmehe Pavliha, „ako hočete privoziti v mesto, da vozite polagoma?“

Fran Levstik

igrajmo se!

● Tla morajo biti mehka. Prvi tekmovavec poklekne in se opere z rokami na tla. Drugi, lažji, sede nanj in se ga oklene z nogami, ne sme se ga pa držati z rokami.

Spodnji se skuša jahavca znebiti. Lahko dviga križ, dvigne roko, brca z nogami, lahko tudi trup suče. Hoditi mora razkoračeno, da jahač ne pade na njegove pete, če se prevrne vznak. Spodnjemu ni treba stati na mestu: lahko se premika.

Tekmuje več jahačev hkrati. Kdor ostane najdalje na spodnjem, zmagaja.

● Nekdo obesi na drevo ali v sobi na luč jabolko, klobaso, čokolado ali kaj podobnega v višini ramen igravcev. Igravce postavi v krog okoli jabolka in jim zaveže oči. Roke morajo prekrižati na hrbtu. Z usti skušajo ugrizniti privezani predmet.

Gospodar gostu: „Kaj vam smem ponuditi? Imam vse razen viskija, piva, vina, žganja in šampanjca...“

Starejša gospa, članica dobrodelne organizacije, obiskuje jetnike. Pri takem obisku poskuša potolažiti jetnika števil. 3895.

„Vem, da mora biti žalostno, nahajati se na tem kraju,“ mu pravi, „a upam, da vas od časa do časa kdo obišče...“

„Ne, gospa,“ odvrne ta, „nikogar ni.“

„Kako to? Saj imate vendar pet bratov...“

„Res je, a ravnatelj jih ne pusti iz njih celic.“

V vaški cerkvi na Škotskem se novi pastor odloči po prvem bogoslužju za denarno nabirko: po cerkvi pošlje svoj klobuk, ki pa pride nazaj popolnoma prazen. Pastor dvigne oči proti nebu in vzdihne: „Hvala, moj Bog, da si mi vsaj klobuk rešil.“

„Gospod doktor, vi ste tretji, ki ga sprašujem za svet. Prvi zdravnik mi je nasvetoval, naj mnogo pešačim, drugi naj grem na zdravljenje v Bohinj. Kaj mi pa vi svetujete?“

„Da greste peš v Bohinj.“

„Iz kakšnega razloga ne priročite svoji ženi že sedem let nobene besede?“

„Da je ne prekinem.“

„Tone,“ kriči bogataš na svojega slugo, „stavim, da ste pokadili eno mojih cigar.“

„Oprostite,“ odvrne ta, „a jaz nikdar ne stavim.“

Papagaj pride k živinozdravniku in pravi: „Malo sem zaskrbljen, ker se mi zadnji čas dogaja, da govorim sam s seboj...“

„Kako se imenuje tisti, ki je najvišji v konjeniškem polku?“

smejte se (če se vam zdi)

„Polkovnik.“

„In tisti pod njim?“

„Konj.“

Zdravnik: „Ni mi jasno in mi ni, kaj vam je, a mislim, da bo alkohol kriv...“

Pacient: „Dobro, bom pa drugič prišel.“

Gost krčmarju:

„Veste kaj, svojemu psu bi pa lahko dajali malo več jesti, da ne bi ves čas čepel pri mizi in mi gledal v krožnik.“

„Saj ni lačen,“ pojasni krčmar, „le krožnik je njegov.“

„Ne morem in ne morem spati, vso noč se premetavam po postelji.“

„Jaz bi tudi ne mogel spati, ko bi se vso noč premetaval.“

Na deželi. Kmetica zelo moderno oblečeni mladi osebi: „Praviš, da si od bratranca Janeza iz Ma-

ribora? A kdo si: Blaž, Vid, Tadej ali Katica?“

„Vselej, kadar grem spat, denem denarnico pod zglavje.“

„Jaz pa svoje ne, ker bi ne mogel na tako visokem vzglavju spati.“

„Moja tajnica zna stvari, ki jih sliši, ohraniti zase.“

„Kako to?“

„Najprej, ker sploh ničesar ne razume, potem pa, ker vse sproti pozabi.“

Mož pomiva posodo. Pa vpraša ženo: „Ali naj fižol, ki je ostal, vržem proč, ali pa naj ga dam v hladilnik, da ga boš pojutrišnjem ti proč vrgla?“

„Po toliko letih slikanja mi je šele postalo jasno, da sploh nimam nobenega daru za slikanje.“

„Počni kaj drugega!“

„Zdaj je prepozno. Sem že postal slaven.“

„Vašo mačko sem povozil, gospa, pa sem prišel, da se zmeniva za nadomestilo.“

„Ali znate loviti miši?“

Žena v bolnici možu, ki je ves v povojih: „Vaše podjetje ima pa res smolo. Ali veš, Miha, da leži v sosednji sobi tudi tvoja tajnica, ki se je ponesrečila ob isti uri na istem križišču kot ti?“

„Skoraj bi me povozil, pa je še tako nesramen, da vpije za me-noj 'osel'.“

„Kako, ali te pozna?“

„Mama, Tonček žveči časopis.“
„Današnjega?“

Vinska bratca sta se ga nalezla, pa se vračata v avtu domov.

„Tone, kaj ti pa je?“ se začudi prvi. „Saj voziš že po pločniku.“

„Kako ali ne voziš ti?“ se začudi Tine.

čemu se smejejo (včasih) doma?

Za ene je naša stvarnost prehod, za druge sprehod, za tretje pa sprevod.

Saj ni čudno, da je čiste vode vedno manj, ko je pa toliko pranja glav, uzamanega perila in umivanja rok.

„Te odloke je naša administracija pripravljala pet mesecev, zato boste pač morali razumeti, da jih morate sprejeti v petih minutah.“

Kar se tiče smučarskih skokov, smo v teoriji (kakor vedno) prvi.

Če bi se pri hitrostnem drsanju odpravili s komolci, potem bi naša reprezentanca... saj veste, kaj sem hotel reči.

Kmeta med seboj.
„Ti pa kar z lopato, Matija?“
„Kaj pa hočem, zadnjič se mi je traktor pokvaril, pa sem od vseh rezervnih delov samo lopato dobil!“

Govornik je med referatom večkrat potreboval kozarec vode in nam nazorno pokazal, kako nam teče voda v grlu.

Saj bi se še našlo prašičev, a kaj ko je korit premalo!

Močni verujejo v resolucije in krepke mišice tistih, ki imajo najmanj, a trdo delajo!

V gostilni sosed sosedu o upokojujencu, ki sedi za mizo:

„Kar celo hrenovko je naročil! Se ti ne zdi, da kljub zvišanju pokojnin malo pretirava?“

Rad bi se umaknil iz političnega življenja, a kaj, ko mu ljudstvo tega ne dovoli!

V banki.
„Milijon posojila bi rad.“
„Milijon! Čemu vam pa bo?“

„Rad bi ga zapravil, dokler je še kaj vreden.“

„Vsake šale je enkrat konec,“ je rekel direktor, potem ko je dokončno zavozil podjetje.

Prva vrsta ostane vedno prva, če koraka po cesti, kjer je preHITEVANJE prepovedano.

Verjamem, da so naše vrste strnjene — kadar ob nedeljah gledam na cesto.

Če jih gre veliko mimo vrste, nastane še ena vrsta.

Masa je sestavljena iz posameznikov, vendar vsi posamezniki ne spadajo v maso.

Veliki ljudje so nesmrtni, mali bogovi pa umrljivi.

Po Pavlihi

Človek, ki ga pokopljejo na državne stroške, je navadno tudi živel na državne stroške.

Mene zanima, če dobijo tovariši, ki nas peljejo v komunizem, plačano kilometrino.

Razprodajamo stare parole po znižanih cenah!

Naši predvolilni sestanki so presenetljivo podobni koncertom po željah izvajavcev.

Naše organizacije se ukvarjajo predvsem z reorganizacijami.

Strah ima velike oči in mikrofona namesto ušes.

Deformacije sodijo v našo folkloro.

Predlagam, da ustanovimo Zavod za varstvo živih spomenikov.

Sklepi pogosto dozoriijo, potem pa zginejo.

Kratek spomin je pogoj za dolgo kariero.

Ideologi so ljudje, ki so dognali, da se da od tujih idej prav dobro živeti.

Socializem je paradiž — za kapitalistične turiste.

Na govorniških odrih je vedno kozarec vode, in sicer zato, da bi mogel govornik poplakniti lastne besede, ki jih bo požrl.

Z visokega položaja je lepši razgled v svetlo prihodnost.

Na žalost se pri nas odpirajo problemi predvsem za zaprtimi vrati.

Žarko Petan

mali oglasi · mali oglasi

PREVODE DOKUMENTOV, ki jih potrebujete za sklenitev zakona, vam radi poskrbijo slovenski duhovniki. Obrnite se vedno na najbližjega!

ZA CERKVENO POROKO potrebujete krstni list, ki ni star več kot tri mesece. Javite se en mesec pred poroko pri duhovniku, ki vas bo poročil, da lahko uredi oklice in dokumente in se zмени s krajevnim župnikom za kraj in čas poroke.

NA VSEH URADIH, kjer vas sprašujejo po narodnosti ali državljanstvu, povejte najprej, da ste Slovenci, potem šele, da ste Jugoslovani.

MALE OGLASE sprejema uredništvo „Naše luči“ do 5. v mesecu pred naslednjo številko. Oglasi smejo obsegati največ 100 besed. Za vsebino oglasov uredništvo ne odgovarja. Cenik malih oglasov: Minimalna cena (do 20 besed) je: 30 avstrijskih šilingov, vsaka nadaljnja beseda pa 1 avstrijski šiling (2 bfr, 0,20 NF, 0,15 DM ali enako vrednost v drugi valuti). Uredništvo posreduje le naslov oglaševavca, na druga vprašanja glede malih oglasov ne odgovarja. Kdor hoče zvedeti za naslov oglaševavca, naj pošlje v pismu v denarju ali v znamkah pristojbino za dvoje pisem v tujino. Če tega ne stori, ne dobi odgovora. Pisem uredništvo oglaševavcem ne posreduje.

**SLOVENSKI IN SRBOHRVATSKI EKSPRES-
PREVODI**, sodno overovljeni: sodni prevajavec in tolmač Milena GRATZA, 8 München 50, Menzingerstr. 195, tel. 8 12 18 20. Končna tramvajška postaja linij 17 ali 21, nato z avtobusom 77 (Höcherstr.) ali 75 (Eversbuscherstr.).

PREVAJALSKA PISARNA V NEMČIJI. Slovenske in srbohrvaške dokumente prevaja, jih overovlja, piše prošnje in poučuje nemščino dipl. filolog JOSEPH ARECH, 8 München 50, Pfeilschifterstraße 21, tel. 54 13 702.

Sodnijsko pooblaščen **PREVAJAVEC** za slovenski in srbo-hrvatski jezik MILAN ZAGORC prevaja vse vrste dokumentov in listin. 4000 Düsseldorf-Gerresheim, Nymphenburgstraße 27, tel. 69 31 43 (28 31 43).

JANKOVIČ, 17 rue Belgrade, 54 Tucquegnieux, Francija, je zaprisežen prevajavec in piše tudi razne prošnje. Pišite mu!

PREVAJAM vse listine in dokumente v nemščino iz slovenskega, srbohrvaškega in madžarskega jezika. Napišem tudi prošnje itd. Naslov: Dipl.-Ing. VIKTOR NEGRO, 5 Köln-Holweide, Gerh.-Hauptmann-Str. 31, II. Sodno zapriseženi tolmač!

SODNI PREVAJAVEC Lucian BRUMNJAK, 1 Berlin 30, Tauentzienstr. 13 a/III, tel. (0311) 2114006, se priporoča za vse prevode, prošnje in informacije. Pošlje brezplačne prospekte, kako lahko dobite hra-

nilno premijo od 20 do 42% od nemške vlade. Zastopa tudi švicarske banke in mednarodne fonde. Javite se mu!

SLOVENSKO DEKLE v Nemčiji, 28 let, tehnična risarka, želi spoznati poštenega fanta s tehničnim poklicem, v starosti 30 do 40 let, za sklenitev zakona. Naslov v upravi Naše luči. (Štev. 17).

Katero pošteno dekle do 38 let hoče poznanstvo s poštenim SLOVENCEM, starim 41 let, visokim 175 cm, bivajočim v Nemčiji? V poštevi prihajajo nekadvike z mirnim značajem. Naslov v upravi Naše luči. (Štev. 16)

Veren FANT, star 35 let, posestnik kmetije na Koroškem, na slovenskem ozemlju, želi spoznati verno slovensko dekle. Naslov v upravi Naše luči. (Štev. 15)

SLUŽBE V RIMU. Hotela „Bled“ in „Daniela“, 00185 — Roma, Via S. C. in Gerusalemme 40, sprejmeta v službo sledeče osebje: hotelskega tajnika z večletno prakso, izurjenega nočnega vratarja, dve sobarici, pomožno natakarico, pomožnega kuharja. Interesenti naj pošljejo ponudbe s potrebnimi podatki na gornji naslov!

SLUŽBA V TRSTU. Slovenska družina — lastnica hotelov „Bled“ in „Daniela“ v Rimu — živeča na Opčinah pri Trstu, išče žensko srednjih let za službo gospodinjke pomočnice. Če se katera želi vrniti na prag domovine, lahko pošlje ponudbe na naslov: Daniela Levstik, via Hermada 13, 34016 — Opicina/Trieste (Italia).

VIPAVC JOŽE, 7 Stuttgart-S., Nemčija, Export-Import podjetje, Böblingerstraße 164 (tel. 60-43-62), vam solidno postreže in vam nudi kmetijske stroje, kosilnice, traktorje od najlažjih do najtežjih, škropilnice znamk „Irus“, „Schanzlin“ in drugih, gasilne brizgalne, radijske in televizijske aparate, magnetofone, kino- in fotografske aparate, pralne stroje, hladilnike in gospodinske stroje vseh vrst, šivalne stroje vseh znamk in pletilne stroje svetovno priznane znamke „Kayser“ (netto DM 490.—), elektr. strojčke za popravilo nogavic „Kolibri“ (DM 280.—), motorne žage, stroje za predelovanje lesa, betonske mešalnike z električnim, bencinskim ali dizlovim motorjem ter pošilja na zaželeno naslove in v vse države. Generalno zastopstvo za šivalne stroje Pfaff.

JODE — JOŽE DEBELAK, eksportno podjetje, München, Marsstr. 15 (pri glavnem kolodvoru) prodaja in pošilja v vse države: motorne kosilnice, traktorje, vinogradniške škropilnice, vse kmetijske stroje in rezervne dele, betonske mešalce in samokolnice, mesarski pribor (Dick), motorne žage, stroje za predelovanje lesa, televizijske in radio aparate, magnetofone, hladilnike in pralne stroje, šivalne in pletilne stroje in vse ostale stroje za hišo in obrt.

pisma bravcev

največkrat le priložnost za opravljanje drugih ljudi, stresanje jeze nad možmi in motenje družinskega miru? Sicer si ne bi mogel predstavljati, zakaj bi Vam žena občasne prijateljske sestanke prikrivala.

Po mojem Vam tega tudi ni treba tako tragično jemati in takoj izgubljeni zaupanja v velikih rečeh. Prav tako kot si moški vzamejo svobodo in čas npr. za kegljanje ali kakega drugega „konjička“, naj bi tudi ženam dovolili nekoliko sprostitev v družbi znank in prijateljic.

Govorite o tem z ženo povsem odkrito in stvarno. Morda izveste za vzrok njene občasne „skrivnostnosti“.

mene nima nihče več rad

Dve hčerki imava, eno šest, drugo deset let staro. Mlajša namju z mojem precej skrbi. Ko sem najini desetletni dovolila, da je ob sedmih zvečer gledala televizijo, mlajšo pa sem hotela spraviti v posteljo, je mala besno zapustila sobo in zavpila: „Mene nima nihče več rad!“ Ko sem prišla pozneje k njeni postelji, da ji voščim „lahko noč“, je bila čisto zmedena. Naredila sem se, kot da se ni nič zgodilo. Kaj naj storim, če se isto zopet ponovi?

Nekateri starši take otroške izpade enostavno prezro, drugi, kar je še huje, otroke s trdo kaznijo prisilijo v še večjo stisko. Vi ste se zadržali modro in ste poizkusili vsaj z željo „lahko noč“ otroka pomiriti.

Toda gotovo čutite, da s tem problem ni rešen. Kajti otrok je očitno z izjavo „Mene nima nihče več rad“ dal duška temu, kar tiči globoko v njegovi duši. Menim, da bi se v bodoče morali izogibati vsemu, kar bi vzbujalo

videz, da imate mlajšo hčerko manj radi. Nikakor ne morete vedno ugoditi volji otroka, npr. da bi po sedmi še gledal televizijo. Toda, da ostanem pri primeru, iz obzirnosti do manjše bi se morala tudi večja po sedmi odpovedati televiziji, kar ji nikakor ne bi škodovalo. Morda bi bilo celo potrebno, da niti starši ne gledajo televizije, dokler vsi otroci ne spe. Ali grem v svoji obzirnosti do otrok predaleč? Zaupanje otrok do staršev je vsekakor zelo važno — odločilno za vse življenje.

oče in sin

K Marku Twainu je prišel nekoch 17-letni fant in mu potožil: „Z očetom se več ne razumeva. Tako je zaostal, nobenega smisla nima za moderne ideje. Kaj naj storim? Zbežal bom od doma.“

Mark Twain mu je odgovoril: „Mladi prijatelj, zelo dobro te razumem. Ko sem bil jaz star 17 let, je bil moj oče prav tako neizobražen. Bil je nevzdržno. Toda s tako starimi ljudmi je treba imeti potrpljenje; bolj počasi se razvijajo. Po 10 letih, ko mi je bilo 27 let, se je toliko naučil, da sva se lahko že kar pametno pogovarjala. In kaj ti rečem danes, ko jih imam 37? Če verjameš ali ne, kadar ne najdem več izhoda, vprašam za svet svojega starega očeta. Tako se znajo ti stari spremeniti.“

goče. Ne verjamem, da bi bil zdaj oče tisti, ki bi mogel nanj vplivati. Nekdo izven družinskega kroga in njegovih let naj bi mu predočil odgovornost, ki jo ima za ženo in otroka in kaj namerava pravzaprav zapustiti: morda bi imel kaj več uspeha.

Ali poznate tisto dekle? Ali poznate koga, ki bi ji vso resnico povedal v obraz? Treba bi ji bilo jasno predočiti vso daljnosežnost njenega početja, da bi se zavedela, kako sramotno je oropati mlado mater moža in otroka družinskega očeta.

Vaša svakinja se bo morala zdaj prisiliti k miru, četudi ji bo še tako težko. Z napravljanjem scen bi se prepad le še poglobil. Vašemu bratu bo morala pustiti čas, da bo našel pot nazaj.

le kaj ima vedno?

Že osem let sva poročena, a moja žena ima še vedno majhne tajnosti, ki jih pred menoj skriva. Res nisem tiran, ki bi hotel nad njo vladati in ji ne bi dovoljeval tudi privatnega življenja. To, kar me najbolj jezi, je dejstvo, da gre največkrat za povsem nepomembne stvari. Le zakaj mi mora ravno v teh malenkostih lagati? Zakaj npr. ne more povedati, da je bila v sredo popoldan pri sošolki, na klepetu? Neodkritost v nepomembnostih slabi moje zaupanje do nje v velikih stvareh.

Bodite čisto odkriti! Ali niste morda kdaj očitali svoji ženi klepetavosti in „regljanja“ s prijateljicami ob kavi, češ da je to

„Naša luč“

Viktringer Ring 26
A-9020 Klagenfurt, Austria

Erscheinungsort: Klagenfurt
Verlagspostamt: A-9020 Klagenfurt
Printed in Austria

P. b. b.

NAŠA LUČ, mesečnik za Slovence na tujem. — Letnik 19. List ureja uredniški konzorcij. Odgov. urednik: dr. Janko Hornböck. Založba: Družba sv. Mohorja. Tisk: Tiskarna Družbe sv. Mohorja. Vsi v Celovcu. — Izhaja vsak mesec razen julija in avgusta. — Naročnina je za naročnike v Avstriji letno 45 šilingov, za naročnike izven Avstrije 110 belgijskih frankov, 10 francoskih frankov, 10 švicarskih frankov, 8 nizozemskih goldinarjev, 10 nemških mark; 1200 italijanskih lir, 16 angleških šilingov, 12 norveških kron, 10,50 švedskih kron; 3.— ameriške dolarje; 2,50 avstralskih dolarjev, 3.— kanadske dolarje. — Razlika v cenah je pogojena zaradi neenakih poštnin v posameznih državah in različnih deviznih preračnavanj. Naročnike sprejemajo poverjeniki in uprava Naše luči. Uredništvo in uprava: Viktringer Ring 26, A-9020 Klagenfurt, Austria.

SLOVENSKI DUŠNI PASTIRJI IN URADI

ANGLIJA — Franc Bergant, Offley Road 62, London S. W. 9
(Tel. 01-735-66-55).

AVSTRIJA — Ciril Lavrič, Kirchenstraße 1, 4052 Ansfelden (O.—Ö). — „Korotan“, Albertgasse 48, 1080 Wien VIII. — Martin Belej, Enzenbach, 8112 Gratwein. — Anton Miklavčič, Kapellengasse 15, 9800 Spittal/Drau. (Tel. 0-47-62/3-34-62). — P. Štefan Križišnik, Zist. Stift, 6422 Stams. — Viktor Pernuš, Am Brand 9, 6900 Bregenz.

BELGIJA — Vinko Žakelj, rue des Anglais 33, B-4000 Liège. (Telefon 04/23-39-10). — Kazimir Gaberc, Rue L. Empain 19, B-6001 Marcinelle, (Tel. 07/36-77-54).

FRANCIJA — Nace Čretnik, 4 rue St. Fargeau, 75 Paris 20. (Tel. 636-80-68). — Mission Slovène, 7 rue Gutenberg, 75 Paris 15. (Tel. 250-89-93). — Stanislav Kavalarič, Presbytère Ste. Barbe, Méricourt-Mines, Rue de Lens, 62 Méricourt-sous-Lens. — Anton Dejak; 33 rue de la Victorie, 57 Aumetz. — Msgr. Stanko Grims, rue de Dauphiné, 57 Merlebach. — P. Jakob Vučina, 6 rue de France, 06 Nice.

ITALIJA — Slovenski dušnopastirski urad, Via dei Colli 8, 00198 Roma. (Tel. 845-0-989).

NEMČIJA — Lojze Škraba, 42 Oberhausen-Sterkrade, Oskarstraße 29. (Tel. 62-6-76). — Ivan Ifko, 43 Essen-Altenessen, Schonnefeldstraße 36. (Telefon 29-13-05). — Dr. Franček Prijatelj, 68 Mannheim, A 4, 2. (Telefon 06-21/2-85-00). — Dr. Franc Felc, 7 Stuttgart-S, Kolbstr. 15/I. (Tel. 60-52-78). — Ciril Turk, 73 Esslingen, Häuserhaldenweg 36. (Tel. (0711)-35-21-74). — Dr. Janez Zdešar in dr. Branko Rozman, 8 München 15, Schubertstr. 2/I. (Tel. 53-64-53). — P. Janez Sodja, 8 München 80, Röntgenstr. 5; 1 Berlin 19, Wundstr. 40-44. (Tel. 306-78-41).

NIZOZEMSKA — Vinko Žakelj, rue des Anglais 33, Luik, Belgie.

ŠVEDSKA — Jože Flis, Djurgardsvägen 32, 633 50 Eskilstuna. (Telefon 016/11-31-54).

ŠVICA — P. Fidelis Kraner, Kapuzinerheim, Seebachstr. 15, 8052 Zürich, (Tel. Zürich 46-68-61).